3 1761 07810093 0

BOGBINDERI
SKAGEN

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/sophieottosdotte00kuyl

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

SOPHIE OTTOSDOTTER

BERÄTTELSEN OM
ETT KVINNOÖDE

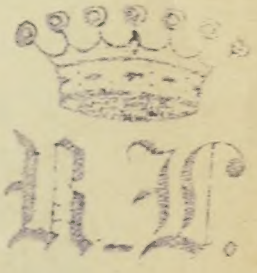

STOCKHOLM
C. E. FRITZES BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAG

PT
9875
K856

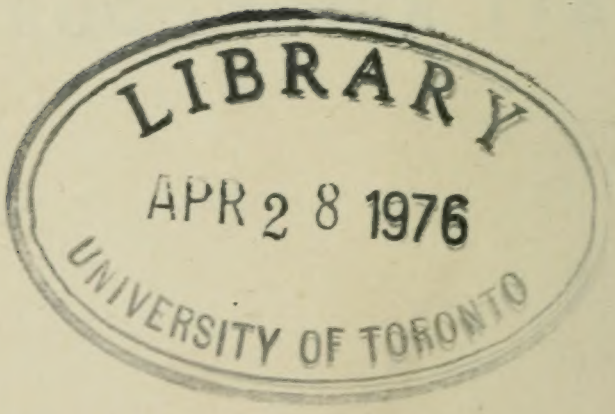

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1907.

FÖRSTA KAPITLET.

Erik Lange till Engelsholm.

Erik Lange skulle lämna Engelsholm, alla visste det, och många af godsets underlydande sörjde öfver det. Han hade varit dem en god herre de korta tider han suttit hemma i landet, och han kunde berätta om så många underbara ting. Han var icke så spotsk som de andra jutländska adelsmännen, utan samlade gärna gårdsfolket i förtroligt lag omkring den flammande stockvedsbrasan, förkortande vinterkvällarna med sin flytande vältalighet.

Eriks kammare var för de unga ett slags helgedom, hvilken de dock hyste både respekt och rädsla för. Den lede hade nog med ett finger vidrört deras nådige herre, ty i stället för att de andra godsherrarne hade jakttroféer rundt väggarna och familjebibel på bor-

det, hade herr Erik flaskor och fat, burkar, stenar, växter och en mängd obegripliga ting.

Slottets små tjänstetärnor gräto sina ögon röda, när de sporde, att herr Erik skulle sälja Engelsholm och draga så långt bort i främmande land, att de aldrig skulle få se honom mera. De mindes alla de gånger han oväntadt kommit ridande öfver heden: en kolsvart ryttare på en snöhvit häst; hur de då skyndat att taga hans dammiga kappa om händer, breda ut den, om regnet genomdränkt den, eller varsamt lägga den samman, så att ej den styfva, skinnfodrade kragen skulle taga skada.

Var Erik Lange ljus i hågen, sjöng han gärna sitt lands urgamla visor för det lyssnande gårdsfolket. Han sjöng dem som han hört dem själf ute i bygderna eller borta i Tyskland, men mest höll han dock af de danska älskogsvisorna: den om Hagbard och skön Signe, eller den om Agnete och Havmanden.

De sörjande små tärnorna ville inte minnas alla de gånger Erik Lange stängt in sig i det underliga rum, som kallades laboratorium, men det hviskade svennerna afundsamt i deras öron:

»Det förspörjes, att han vill göra guld, den bålde herren», sade den, de alltid kallade Dit-

marsk-Johan, »men min tro är, att han förgör det i stället. Se nu bara! Får han inte gå från gård och grund som en tiggare, och måste han inte smyga sig bort med skam från gäld och pantning för sina svartkonsters skull.»

Metta Nielsdotter såg på honom med ett spefullt löje.

»Du talar som den vettvilling du är», sade hon spotskt, »jag vet bättre. Det skall lyckas vår herre att göra guld, och han håller för visso sitt löfte att återvända hit rik och mäktig. Du borde blygas, du Ditmarsk-Johan, som han hjälpt från svår sot genom sitt arkanum*, att bakdanta honom.»

Det var flere, som hörde detta samtal, och de stirrade på Metta, när det främmande ordet halkade öfver hennes snabba tunga. Var det sant månne, att hon var besoldad och stod Erik Lange hemligen bi, när han kokade sina undergörande dekokter.

Karen i porten frågade skyggt:

»Tror du, att Herren Gud ser till hans verk?» Hon gjorde förstulet korstecknet, rädd, att någon skulle märka det. Doktor Mårten Luther hade ju tagit den trösten ifrån fattigt

* 1500-talets hemliga läkemedel.

folk; det hade annars varit så godt att slå det heliga tecknet och be till helgonen. De voro liksom litet närmare den allra högste Guden.

Mettas stora, svarta ögon sänktes, och rösten blef osäker, när hon svarade:

»Vi ska inte snacka om sådana ting, Karen, det är inte för oss, men be för herr Erik ska vi — natt och dag. Den heliga Jungfrun bevare honom», tillade hon ångestfullt; hennes mors barnalära gick igen hos dottern, trots alla förbud.

Erik Lange hade besök af en mäktig herre och köpare till Engelsholm. Det var Knut Brahe, den store Tyges bror, hvilken nyss kommit hem från ett längre uppehåll i utlandet. Anledningen till den utländska resan hade varit löjlig nog: ett ofrivilligt kärleksäfventyr med den lättsinniga Sophia Mogensdotter Morman. Herrarne sutto bekvämt tillbakalutade på de höga karmbänkarna. Herr Knut, som var klädd efter sista modet, i en ofantlig pipkrage, hade vikt upp denna mot nacken för att akta den för skrynklor. Samtidigt sträckte han välbehagligt ut benen, iförda glänsande silkesstrumpor, hvilka, uppstramade, fasthöllos vid knäet af breda, dyr-

bara strumpeband. Hans vårdadt eleganta dräkt tilltalade Erik Langes skönhetssinne och han såg med välbehag på den blifvande svågern, ty inom några månader skulle herr Knuts bröllop med Margareta Lange stå.

Det borde ha varit sorg i Eriks sinne, emedan han visste, att han skulle lämna sitt härliga Engelsholm, men han kände sig tvärtom ganska lätt om hjärtat, och han hade tömt mer än en välkomstbägare med Knut, som ej heller såg lifvet i svart. Det var ett präktigt gods han skulle få, om också byggnaderna med första måste rifvas och nybyggas, och dess läge nära Greisdalen och det lilla idylliska Vejle skulle förträffligt passa hans unga lycka med den vackra Margareta, Jens Kaas' änka. Han satt och tänkte, med ena handen tvinnande sitt rödgula skägg, hvilket i en smal spets föll ned mot kragen, att Erik Lange var en underlig kurre, som hellre drog världen rundt för att finna de vises sten än han i lugn och ro satt här på Engelsholm. Hur kunde han inbilla sig något sådant, som att han skulle upptäcka denna mystiska *lapis philosophorum*.* Det var dock måhända bara förtal, när folk sade, att han sökte den.

* De vises sten.

Knut vände sig tvärt mot Erik:

»Reformationen var ändå inte så kraftig, att den kunde utränga vidskepelsen», sade han.

Det gled en mörk, ogillande skugga öfver Eriks långsmala, sjukligt bleka ansikte.

»Hvad menar du?»

»Att det där snacket om de vises sten och andra påfund har icke ens den starke Luther rådt på.»

»Det är hvarken påfund eller snack», utbrast Erik häftigt, »det tör väl ej få kallas gyckelspel, som utgått från vår store Paracelsus!* Ingen har som han löst lifvets gåta i naturen, och tro mig, många århundraden efter vår död skola hans läror ha anhängare.»

»Dårar finns det ju alltid», mumlade Knut ovilligt, »och jag har ju själf närskylda, som syssla med öfvernaturliga ting både inom alkemien och astrologien. Sådant tilltalar inte mig. Jag har aldrig förstått Tyge och hans evinnerliga horoskop eller Sophie med sina arcana, nativiteter och allt otyg. Ja», afbröt han sig, »du har ju ock ett laboratorium här, men det är törhända för nyttigare ändamål?»

* Phililippus Arcolus Paracelsus Theophrastus Bombastus af Hohenheim 1493—1541, schweizare, 1500-talets medicinska auktoritet.

Erik Lange hade rest sig och börjat mäta kammarens golf med långa steg, Skimret från elden i den öppna spiseln föll öfver hans svarta sammetsdräkt och silfverstickade hosor.

»Det har *varit* mitt», sade han kort, »men var förvissad, min käre Knut, att vår oss älskeliga syster Margareta nu tar det i besittning för att där bereda sin berömda akvavit, kokad på allsköns örter.»

Knuts röda hy blef litet mörkare, men han gjorde ingen invändning. Han kände för väl Langarnes veka, skiftande sinnelag för att frukta, det hans hustru skulle motsätta sig hans husbondevälde.

»Du nämnde din syster, fru Sophie Otto Thottis», återtog Erik efter en paus, »väntar du henne till ditt bröllop?»

»Ja, om hon vill lämna sin lille son; det barnet är henne öfvermåttan kärt.»

»Jag ville se henne», utbrast Erik otåligt.

»Res till Eriksholm, där blir du en gärna sedd gäst. Otto Thott är en både vänsäll och frikostig herre; vinet flödar öfver borden, och där glammas mycket, må du veta.»

»Hugar slikt fru Sophie?»

»Nej, hon går helst i sin örtagård och drömmer. Det skulle godt likat sig, att du

och hon kommit samman; du är också 'en drömmare'.»

Erik log tankfullt utan att svara.

»Säg mig, Erik, hvarför nöter du dina sålor som farande sven, är ej Danmark dig nog?»

Erik satte sig igen. Han blef fort trött, när hans tanke ej eggades af gifna mål eller hans energi kräfdes i vetenskapernas tjänst. Den tunna, knotiga, hvita handen lades mot pannan som för att hejda en framhvirflande tankeflock och han sade långsamt:

»Om jag funnit hvad jag söker, hade jag måhända stannat — nu drifves jag bort. Jag skall förtälja dig en historia — inte min — men, när du hört den, tör du bättre förstå mig. Af en sällsam slump hade en sten med en högst underbar makt hamnat på stranden af Kallundborgsfjärden nära Räfsnäs. Kristian den andre lefde där som fånge på den tiden och hittade under en jakt den märkliga stenen, hvars fägring och glans väckte hans intresse. Han tog upp den, men knappt hade han fått den i handen, förrän han blef osynlig för sina ledsagare, som till hans hjärtliga förnöjelse undrade, hvar kungen vore, trots det att han red midt ibland dem. Då såg han

en fågel sätta sig rakt framför hans häst, han slog till den med stenen, och i samma ögonblick blef han ånyo synlig. Följet stimmade omkring honom, frågande, hvar han varit. Då kungen däraf kunde sluta sig till stenens undergörande makt, letade han länge efter den, men förgäfves. Det enda, som dess korta ägande inbragte honom, var mindre frihet och strängare bevakning. Det har gått mig på samma sätt som vår stackars olycklige Kristian: blott några flyktiga, fröjdefulla ögonblick har jag stått nära mitt mål och — fjärran från all världen, men så har ett olycksöde förföljt mig och jag har tvungits att visa mig ånyo, utblottad, oförstådd af mina långifvare, som genast huggit gamklor i mig.»

»Ja, det är sant, du har återigen pantsatt en förläning. Hvad säger regeringen därom?»

Erik ryckte på axlarna.

»Det vet jag inte. Jag vet blott, att ännu har jag inte uppgifvit hoppet. Din bror Tyge har ett valspråk, som jag också vill göra till mitt: »omne solum forti patria et coelum undique supra est.»*

* Hela jorden är den modiges fosterland, och hvar han är, har han himlen öfver sig.

»Jag kände det aldrig så under min bortavaro», inföll Knut.

»Din landsflykt för en kvinnas skull», skrattade Erik. »De tidenderna nådde dig väl i Frankrike, att Sophia Mogensdotter strax efter det hon förgäfves bjudit dig sin fägring, ställde till med sin egen likbegängelse.»

»Ställde till med?» frågade Knut.

»Ja, för nu är hon uppstånden från de döda och ånyo ute på älskogsstråt till en af hofvets »enspännare». Kistan var fylld med kalk, halm och jord.»

»Tvi för ett sådant ledt fruntimmer», utbrast Knut och sköljde ned sin förtret med en duktig klunk vin, hvarefter han såg på sitt splitternya ur, en gåfva af en utländsk furste och ännu en ganska sällsynt prydnad i norden.

»Nu borde dina vittnesmän vara här», sade han.

»De bida oss nog i vapenhuset eller borgarstugan», svarade Erik, »de töfva inte öfver den fastställda tiden, och det var ju bestämdt, att vi skulle befinna oss ute på fältet, när solen doppade den första fliken af sin röda mantel i Vejle fjord.»

Knut nickade. Honom behagade icke Erik Langes smidiga talesätt och lättjefulla, dröjande

rörelser. Han var själf af krigsmannastam, hurtig och rättfram.

Med en alltför hastig åtbörd slängde han sin korta, ärmlösa kappa öfver axlarna och satte sin höga hatt bättre tillrätta. Den mörka kullen framhöll förträffligt det gyllene bandet rundt det smala brättet.

Erik hade en gammalmodig kappa och en sammetsbarett med vajande plym. Han öppnade dörren, tog sitt spjut och gick före svågern ut på borggården, där tolf fria bönder väntade dem, främst Jep Heje och Andreas Sörensen. De bugade alla djupt med handen mot hjärtat och mottogo en vänlig, men kort hälsning tillbaka.

Det var en ljum och klar septemberdag. Bokskogen och den terrassformigt anlagda parken, som sänkte sig mot slottet, hade ännu hela sin fulla löfskrud, men den gröna sommarfärgen hade fått vika för de skiftande, lifsmättade nyanserna i guld, metallbrunt och bloddrypande rödt. Det var som hela skogen stått i flammor, och parkens hvita marmordryader skimrade så lefvande varma mot den lysande bakgrunden, att Knut Brahe ryckte till och stannade på den hvälfda bron.

Var detta något slags häxmästeri af svå-

gern? Hans hjärna förvirrades en sekund af hågkomster om alla de galanta äfventyr, i hvilka Erik sades vara hjälten, och han tvekade.

»Hvad är det, Knut? Är det mina bilder. som vållar dig men? Nu kan du snart slå dem i stycken, när både de och Engelsholm gå mig ur händerna.»

Hans röst hade med ens blifvit vemodig, ty minnen från barndoms- och ungdomsår gledo med höstlöfvens svaga suckan genom hans själ, och när han i detsamma såg en flock vildsvanar lyfta och sträcka bort på spända vingar, kände han sig så underligt hemlös. Fanns väl en ensammare flyttfågel än han under himmelens fäste? Han gick några steg före Knut, ty han ville dröja en sekund däruppe på den öfversta terrassen och se ned i dalen, där den lilla ån flöt fram så lugn och blank. Sedan skulle han fortsätta ut mot fältet, styrkt af friden. Han öfverläste hastigt skötningsformuläret;* dess pompösa form roade honom. Detta öfverlåtande af gods och gård i vittnens närvaro hade något af påfvekyrkans ceremoniella högtidlighet, och det

* Användes fordom vid öfverlåtelse af jord.

skulle nog inte töfva länge, innan den rigorösa nya tiden lagt af denna fädernas sedvänja. —

Så länge de gått genom den täta bokskogen, hade det förefallit lugnt, men när den lilla skaran hunnit ut på fältet, möttes den af en frisk vind, så sällsamt sval, att den midt i det dalande solskenet varslade nattfrost.

Erik Lange såg sig omkring på de vida markerna. Ännu i detta ögonblick voro de hans, men i nästa . . . och i den arla morgonen skulle han rida bort öfver Jutlands hedar, Fyens sollysta slätter, Själlands gröna ängar. Han skulle inte stanna vid något af sina gods — ty ännu var han herre både till Bygholm. Solvig och åtta gårdar i Sönder-Jylland — han ville ej se dem ligga för fäfot. Först när han kunde förgylla slottens torn och tinnar med sitt eget guld, skulle han komma tillbaka. Och hvarför skulle det inte lyckas honom? Han erinrade sig de ord, hans mästare Paracelsus uttalat: »Den, som intet hoppas, förmår intet. Ty den allena hoppas, som vet. Ho, som intet vet, hoppas intet utan tviflar.» När han fått den latinskola i Horsens, som han tänkte uppföra, färdig, skulle han lära piltarna denna aforism.

Han sänkte eftersinnande sitt spjut mot mar-

ken. Hvad han ändå hade mycket att uträtta i vetenskapernas namn. Om något var sant, så var det detta: *vita brevis, ars longa.* Hur skulle han hinna med att utforska naturens många hemligheter, tyda stjärnornas vink, fördjupa sig i den latinska litteraturens mästerverk? Nej, för honom var det sannerligen icke att sitta här på Engelsholm och bränna salt! Hans öde skulle löpa vidare banor, det hade stjärnorna spått honom, och *astra regunt homines.**

Knut Brahe hade länge gått tyst, nu sade han skämtande som för att väcka svågern ur hans djupa tankar:

»Det lyster dig väl ej rätt gärna att dansa mera på Koldinghus?»

Erik spratt till.

»Hvarför spörjer du det?»

»Hm, jag mindes jungfru Gertrud Kaas' sorgliga frånfälle. Det säges ju, att kärleken till den ståtlige herr Lange vållade henne sådan men, att hon, ärlig och välboren jungfru, fick en slem hosta och gick i grafven.»

»Det förlitar jag mig inte på,» sade Erik lätt. »Kärlek, broder Knut, är som ett fint stoft: hvart man länder, flyger det en till mötes, men det blåser ock bort med vindens pust.»

* Himlakropparna härska öfver människoöden.

Knut rynkade ogillande de buskiga, ljusa ögonbrynen.

»Slikt tal anstår inte en ädel herre, Erik Lange, och bättre hade det kanske gått dig, om du fått en tuktig och gudfruktig kvinna kär, än att som nu söka den dig likar i hvar by och hvart landamäre.»

Erik log.

»Du är stadd på brudgumsfärd, Knut, och passar till husbonde. Jag finner mera förnöjelse i sommarfågelslek, och det hörde du väl tidigare, att Erik Langes älskog aldrig binder med tyngande band. — Så, här är den plats, jag valt för skötningen», afbröt han tvärt samtalet. »Jep Heje, lös min kappa, och du, Andreas Sörensen, hjälp hr Knut Ottoson af med kappan.»

De båda herrarnes kappor breddes på marken på något afstånd från hvarandra, så att en stor bar fläck blef synlig emellan dem. Bönderna ställde sig i ring rundt omkring, med spjuten vördnadsfullt sänkta.

I Jep Hejes gamla gråskäggiga ansikte ryckte det smärtsamt, när han såg sin unga herre, hvilken så ofta ridit gränsle på hans rygg, nu stå i begrepp att lämna fädernas torfva ifrån sig. Jep skulle villigt offrat sina ögon för

herr Erik — och på ett hår när hade det varit den gången, då salpetersyran sjudit öfver inne i laboratoriet och åstadkommit ett stort elände.

Erik började med spjutet bräcka upp ett stycke gräsbevuxen jord, som han sedan lade på en flik af Knuts kappa, hvarefter han rätade upp sin smärta gestalt och framsade långsamt och högtidligt:

* Ego Ericus Lange nunc committo domino nobilissimo Canuto Bradhe auctoritatem et plenariam potestatem prædii mei Engelsholmii scotando legaliter et possessionem tradendo corporalem.»

I detsamma gled ett mörkt moln öfver solen, så att hela fältet låg i grådisig skymning, och några stora fåglar flögo ängsligt skrikande inåt skogen.

Erik hade blottat sitt hufvud, nu böjde han ett knä och lade ena handen mot jorden. Det var alldeles tyst omkring honom, inte ens den glade Knut ville störa honom, men han tänkte: »En vindleka är den, som ena stunden skrattar och gråter nästa!»

---

* Jag Erik Lange öfverlåter nu åt ädle herr Knut Brahe all rätt till och makt öfver min gård Engelsholm genom laga skötning och öfverlämnande af jorden.

Eriks rörelse var hastigt öfvergående; när han och hans gäst senare sutto i kammaren igen, var han munter, och han föreslog, att de skulle följas åt ner i borgstugan för att göra folket bekant med den nye herren. För att dricka Knuts välkomstskål skulle en hel tunna tysköl spenderas åt karlarne och tio potter körsbärsvin åt kvinnorna. Till kvällsmat skulle de högtidligheten till ära ha risgrynsgröt med smörhåla.

Knut gick in på förslaget. Det blef onekligen en smula tröttande att så länge sällskapa med den lärde Erik, och då han på en lång stund ej vetat, hvad han skulle svara på dennes besynnerliga och föga amusanta tal, hade han i stället tagit en bok från hyllan och låtsat läsa.

Det var Margareta Lange, som öfversatt den från franskan och Knut stirrade med sina ljusgrå, något utstående ögon på den långa titeln: »En meget skjön Tractat om et christeligt Liff oc Leffnet, hvilcken er som en Undervisning Maade for alle dennem, der bekiende Christendommen till at skicke deris Leffnet effter och forholde sig her i Verden uti Guds Lydelse effter wor Mesters oc Lowgiffners Jesu Christi Ordinantz oc Beskic

kelse. Oc un fordansket af Franczöske oc forbedret wed Erlig oc welb. F. Marg. L.»

Knut Brahe måste erkänna för sitt eget jag, att han fann boken föga intressant, men det gladde honom dock storligen att få en så from och dygdig hustru, och med stilla andakt knöt han igen de styfva läderremmarna, ställde upp de goda råden på hyllan, tog ånyo det oumbärliga spjutet, som han ställt ifrån sig vid dörren och följde villigt Erik genom den smala, låga stenförstugan.

De mottogos med jubel. Hr Erik hade ju sin luta med, och då visste de, att han skulle sjunga och spela för dem. Ditmarsk-Johan sade illvilligt till Mickel Stallare:

»Han spelar sig i den ondes våld, sanna mina ord.»

Metta Nielsdotter hade hört den hväsande rösten och hon frågade:

»Vill du, att herr Erik skall kasta dig i fängelse för din arga tungas skull eller förgifva dig för ditt leda sinnes skull. Bättre vore du inte värd.»

Och Metta gick stolt att sätta sig nära sin älskade herre, lämnande Ditmarsk-Johan i ångest för att hon skulle förråda honom.

Bland alla de visor Erik sjöng, var det in-

gen han så kände med som den ännu vid denna tid, i slutet af sextonde århundradet, mycket sjungna »Fuglevisen» om kung Kristian den andre. Han ackompagnerade sig på lutan, och de hvita, orkeslösa fingrarna gledo mjuka öfver strängarna.

Undfägnaden hade purprat de små tjänstepigornas och tärnornas kinder, men blodet sköt ännu snabbare fart, medan de lyssnade till sången och mindes ett och annat kärligt ord, som Erik Langes stilla, drömmande röst med de skiftande tonfallen hviskat till dem. En så hög herre ger med samma hand en smekning åt sin hund och sitt tjänstefolk; en så hög herre talar för att bli hörd, men ej för att få svar. Gud signe herr Erik, så vacker och god som han var, och så sorgliga som tonerna klingade.

Metta stödde hufvudet i handen och tänkte, att herr Erik själf var lik fågelkungen, och nog visste han, att många små fåglar skulle klaga bitterligen, när han drog bort. Nog visste hon också, hvem som var hök. Hon tittade med en hvass, förstulen blick på Ditmarsk-Johan, men lutade strax därpå hufvudet i båda händer, och medan hon lyddes

till visan, droppade stora tårar ned för hennes röda kinder.

Erik Lange sjöng:

Alle smaa Fugle, i Skoven ere,
de give paa Högen stor Klage:
han river av dem baade Fjer og Dun,
han vil dem af Skoven jage.
Men Örnen han bygger i Fjældet ud.

Saa flöge de sammen i Egetop,
de lagde deres Raad paa ny:
Hvorledes de kunde en Fuglekonning faa
dennem kunde fra Högen fri.

Frem da traadte den söllige Krage,
hun var saa sorrigfuld:
»Kejse vi os den gamle Örn,
Jeg haaber, han varder os huld.»

Gud han da hjælpe den fattige Örn,
som flyver over vilden Hede!
Han ved sig hverken Led eller Ly,
hvor han tör bygge sin Rede.
Men Örnen han bygger i Fjældet ud.)*

* Ur folkvisan »Fuglevisen», diktad då Kristian II i april 1523 gick i landsflykt.

ANDRA KAPITLET.

Syskonen.

»Glad Jul! Hälsa och välmåga och allt, hvad är dig kärt, min Apollo!» *

Herr Tyge, som satt i sin studerkammare på Uranienborg julaftonen 1589, afbröts i sitt arbete vid denna hälsning, uttalad af en klar och varm stämma, som han skulle känt igen bland tusende.

»Urania, hjärtesyster!»

Han reste sig hastigt upp och bredde ut armarna mot den unga, sorgklädda kvinna, som med ett lyckligt uttryck genast villigt smög sig in i hans famn.

Sophie Brahe, ty det var hon, hade i något öfver ett år varit änka efter Otto Thott

* Apollo och Urania kallade Tycho och Sophie Brahe vanligen hvarandra.

till Eriksholm, och hon hade lagt af både den svarta pannbindeln och det tunga doket och i stället dolt håret under en liten svart mössa med smal hvit kant.

»Hur har du kunnat komma in utan att ens mina hundar varslat din ankomst», frågade Tyge, »de pläga eljes näppeligen låta någon, eho det vara må, passera oanmäld.»

»De ha också denna gång fyllt sin plikt och det till och med alla fyra», log Sophie, men min käre broder var så fördjupad i sitt astronomiska tänkande, att jordens ljud inte förnummos. Hvad det är godt att vara här igen», tillade hon och såg sig omkring. »Jag och min Tage, som redan är i fru Kristinas händer, hafva färdats öfver isen i släde så skyndsamt vi mäktade för att få inviga det nya året hos dig, oss älsklige broder. Ditt Uranienborg är min käraste plats. Ingenstädes kan man som här läsa stjärneskriften där uppe på firmamentet, och ingen af rikets adelsgårdar är bättre försedd.»

»Hvad säger du om min förändring af vinterstugan, Urania?» frågade Tyge, viss om ett berömmande ord af systern.

»Att den är god, Tyge. Det är i sanning bekvämt att hafva kemiska ugnar också här

uppe. En förträfflig idé! Ditt laboratorium kan blifva oss, simplare adepter, för vidlyftigt.»

»Du är ju min första och bästa lärjunge», sade han, »så dig kan ej detta blygsamma tal gälla. Minnes du, hur du allaredan som liten flicka delade min sträfvan att utforska naturens hemligheter, likasom hur du, sittande på mitt knä, ställde din första nativitet? Sedan har du ju blifvit en slags andevärldens vala och det är förvisso ej många af våra unga vänner, hvilkas lifslopp du ej förutsagt. Det är en stor uppgift, min Urania, fullt värd att lefva för.»

Sophie suckade och lutade kinden mot den smala, fina handen. Slutligen sade hon långsamt:

»Den store Achæus* är ju mäktig så i öknen som den yppigaste jordmån, och väl den, som lyder hans bud. Men, min Apollo, det synes mig som ett enda litet ting inom mig ej vore lydigt vetenskaper, stjärneforskning eller dagens regler. Hvad båtar det, att jag samlar släkters historia i digra band, när detta arbete lika litet som vården om min

* Lifskraftens gudomlighet.

örtagård eller husets tarf kan skänka hjärtat en gammal kvinnas lugn.»

»Det lyster mig veta, hvarför du kallar dig gammal.»

Tyge strök med vänstra handen öfver sitt korta, ljusa skägg, och det kom en humoristisk glimt i de blå ögonen, långt skilda åt af den breda, klumpiga näsroten.

»Jag är trettiotre år», sade hon stilla.

»Står dig håg till husbonde, Sophie Ottosdotter, så finner du förvisso dem, hvilka bejla till din gunst. Icke är det ordet dig främmande: »Där en kista bäres ut, bäras två in», och vill du blott se dig om, nogsamt finner du Otto Thotts efterman.

Sophie hade satt sig och rest sig upp igen. Den något bleka hyn färgades svagt röd af blodets snabba lopp.

»När jag ser adelsherrarne flockas omkring mig», sade hon hastigt, »är det som varsnade jag en bädd tulpaner, dessa blomster så granna och täckeliga, men så föga intressanta. De månde stå nära intill hvarandra, att de ej ömkligen förvissna. Min allra käraste broder, den man, din Urania skulle kunna skänka sin ynnest, måste stå ensam. Han skall stråla allena som den himmelska Sirius

eller som Titan * själf, oöfverträffad af alla ljushärdar som han.»

Tyge tog systerns händer i sina och sade allvarligt:

»Vakta dig för den väldige Titan, han förbränner med sina genomträngande strålar.»

»Min Titan kommer nog aldrig», sade Sophie vemodigt», spådom och skrock skall man ej tro, eljes . . .»

»Du tyckes dock låna det ett villigt öra», inföll Tyge, och hans blick gled ånyo skälmskt öfver systern, »kära Urania, i vår tid blir man lätteligen till spott och spe för hvar man, om man plägar umgänge med den ondes verktyg, häxorna. Har du glömt Fejotraktaten **, som hart när vållat kung Jacob sådant men, att han för häxor och smådjäflars skull än måste bida sin brud.»

»Du, Apollo, sätter väl icke tro till detta snack om Karen Väfvare och hennes apostel Langvinus, som enligt folktron i en tom öltunna skulle sändts efter örlogsskeppen?»

»Nej, förvisso gör jag ej, men lika litet

---

* Namn på solen.

** Historisk legend angående Jacob VI af Skottland, då han hösten 1589 skulle från Danmark hemföra sin brud prinsessan Anna.

tror jag på spåkonst i händer eller med skvalpning af äggskal i vatten för att locka den utkorade att visa sig. Ödet läses i himmelen hos stjärnorna och där får min Urania svar. Blir det godt — blir det ondt: Fato junguntur, fato solvuntur amores.»

Hon böjde sig ned och kysste hans hand, och efter en paus tillade hon, liksom angelägen att byta om ämne:

»Tredskas dina svenska bönder alltjämt?»

»De förstå mig ej: de rädas min glade Merkurius och min bevingade Pegasus, och de skälla mig trollkarl och hundhedning, fast de själfva — åtminstone många af dem — ej ännu lagt af sina papistiska irrläror, utan slå korsets tecken för sina dumma skallar hvarje gång de passera Stjärneborg och skåda Merkuriebilden, för rörlig för deras tröga fattningsgåfva.»

Fru Kristina visade sig nu i dörren; hon bar en väldig nyckelknippa vid sidan, men var eljes klädd som en adelsdam, ty ju mer släkten vredgades på denna »fria kvinna», hvilken de måste tåla som en gelike, desto ifrigare blef den stolte herr Tyge Ottoson att visa, att *hans* hustru var höjd öfver hvarje neslig baktanke.

Hon hade ett blidt, höfviskt sätt och hennes tonfall voro stilla och mjuka, när hon nu sporde sin höge herre och fru Brahe till Eriksholm, om de täcktes låta sig julfägnaden smaka. Både de små junkrarna Tygeson och hr Tage Ottoson längtade svårliga efter julklapparna och efter Hvensagan, som herr Tyge lofvat förtälja, medan man hvilade från jullekarna.

Det var som vanligt många gäster på Uranienborg, och herr Tyges narr Jep roade dem med allehanda muntra upptåg. Den lille krymplingen hade en obegränsad frihet, ty Tyge ansåg, »att de klokes ord väfde narrens kåpa, och först innanför den bodde sanningen.»

Det var ett festligt julgille på detta slott, som i prakt öfverglänste de flesta adelsborgar, och alltefter som den ene efter den andre inträdde nybadad och högtidlig och uttalade den enkla, kärnfulla julhälsningen: »Glad jul! Hälsa och välmåga och allt, hvad som kärt är», steg sorlet och glammet i den väldiga vinterstugan.

Jep hade af den franske gesanten Carolus Danzæus lärt en komplimang, som i och för sig långt ifrån var tilltalande, och som utöf-

vad med narrens öfverdrifna komik gjorde sig ännu mera klumpig. Den lille krymplingen med det omåttligt stora, vaggande hufvudet smög sig ödmjukt bakom den inträdande och kysste honom högt upp på båda låren.

Fru Kristina skakade i ärbar harm på hufvudet åt slik plumphet, men hennes nådige husbonde endast skrattade och smekte med sin aristokratiskt fina hand narrens lurfviga peruk.

Man bänkade sig nu kring långa bord, klädda med dukar i olika färger och prydda med julljus. Karlarna sutto för sig och kvinnorna för sig med undantag af husherrn och hans familj, som samlats vid öfversta bordsändan.

Barnens uppmärksamhet riktades främst på julens skåderätt, den stora kakan midt på bordet, bakad i form af en väldig galt. Tage Thott sade till barnen Brahe: »Veten I, att vi få stanna här så länge galten står på bordet och törhända än längre.»

Tyge och Jörgen klappade förtjusta i händerna, medan lilla jungfru Magdalena menande såg på den fina, främmande gossen, men Sophie såg frågande på sin bror.

»Jag har lofvat Tage, att han skulle få vara här till tjugonde Knut», sade hon, »men du väntar ju furstliga gäster redan tidigt på våren och har måhända ingen kammare att hysa oss i.»

»Jo, för visso, hjärtans syster! Tage är stor nog att ha sin färd i borgstugan och för dig sörjer nogsamt fru Kristina. Vill du uppfylla min önskan, dröjer du här vintern öfver.»

Sophies ögon glänste.

»Tack, min Apollo, Eriksholm har aldrig blifvit mig rätt kärt, och vintern är lång i dess kusliga frustuga. Det är först när våren kommer och mina blomster och örter tarfva vård, jag gladeligen beger mig dit.»

Fru Kristina bjöd höfviskt sin ädla fränka det väldiga grönkålsfatet och sväljde de ord, som lågo henne på tungan: »Hvem styr för edert hus, spinner, kardar och sömmar, hvem väfver, och hvem håller spindeltrådarna borta från edra salar?» Hon kände det som en invärtes hjältebragd, när de formade orden upplösts outtalade, och med samma husfrupåpasslighet som nyss, bjöd hon henne också af skinkan och tänkte: »Vår tids lärda fruntimmer veta föga om kvinnliga idrotter, men

bättre vore det dock, om de sysslade mera med nål och söm och mindre med allehanda dekokter.»

Man glammade kring de långa borden och drack ett »välsignadt slut» på det gamla året, klingade med bägare och tumlare och sjöng muntra visor. Sophie Brahe mindes sig aldrig ha varit med om en så glad julafton. När man ändtligen hunnit till de stekta äpplena och det glimmande röda vinet, berättade Tyge den gamla Hvensagan om henne, fru Grimild, som ägde hela den fagra ön och med ondt uppsåt ställde till gästabud på Nordborg. Många bjöd hon in och främst sina bröder Helled Hagen och Folker Speleman, hvilka hon ville bringa om lifvet. När de sökte ett skepp, som kunde föra dem öfver till Hven, varnades de af en god hafsfru och af färjemannen, men den bålde kämpen Helled Hagen ville ej lyssna till varningen, utan högg först hufvudet af hafsfrun och sedan af färjemannen. Då de anlände till Nordborg, tog fru Grimild vänligt emot dem, bjöd dem mjöd och vin samt hvar sin silkessäng med vän jungfru i. Helled Hagen fick jungfru Hvenild, som skänkt ön sitt namn. Därefter gångade fru Grimild ut på borggården

till sina kämpar och bad dem pröfva en dust med bröderna, men i förväg tog hon löfte af Helled Hagen, hvars lif var henne okärast, att om han skulle sjunka ned på knä, månde han icke resa sig utan bekänna sig öfvervunnen. På kampplatsen utbredde den sluga Grimild hudar, beströdda med ärter. På dessa snubblade Helled Hagen, men sitt löfte trogen blef han liggande och mottog sitt banesår. Hans broder Folker blef öfvermannad och dräpt.

Men jungfru Hvenild födde en son, Ranke, som, när han blef vuxen, hämnades faderns död genom att föra fru Grimild in på Hammar slott för att visa henne farfaderns, Niflungs där hopade skatter. Men när hon kommit in i slottet, sprang han själf ut, slog dörren i lås och lät sin faders syster rättvisa ske med det mått, hvarmed hon själf mätt. Hon omkom af hunger. Så kastade han slottsnycklarna i sjön och förtrollade slottet, så att det sjönk i jorden. Men om någonsin ön fostrar tre män, faderlösa före födelsen och hvar och en uppkallad efter sin fader, då skola både nycklarna och det stolta slottet komma till synes.

Här slöt herr Tyge sagan, och den nyss

så obrutna tystnaden blåstes bort af skratt och prat än lifligare än tillförene. Ungdomen sprang upp på golfvet för att taga itu med jullekarna. Det var en brokig samling, som i trenne rader ställde upp sig. Färgerna voro ej mindre bjärta i karlarnes onaturligt vida pöshosor än i kvinnornas lager af kjol öfver kjol.

I högtidligt tempo skredo tärnor och svenner emot hvarandra och fulltonig ljöd växelsången:

»Här komma de stolta nunnor
— herr domine!
Från de gröna lunder.
— Cito, cito, citissime, herr domine!»

sjöngo alla de unga flickorna och nego djupt vid slutet af versen. Några af dem hade ett intagande skälmskt uttryck på det friska ansiktet.

Både de små adelsjunkrarna och Jep Narr voro med i männens rad, hvarifrån det svarades:

»Hvad vilja de stolta nunnor,
— herr domine!
Ifrån de gröna lunder?
— Cito, cito, citissime, herr domine!»

Och nunnorna svarade:

»De vilja med biskopen tala,
— herr domine o. s. v.»

»Biskopen är ej hemma,
— herr domine o. s. v.»

»Hvar månne han då vara,
— herr domine o. s. v.»

»Han är i sin skrifvarekammare,
herr domine o. s. v.»

»Hur lyder det han skrifver,
— herr domine?»

Nu förändrades plötsligt den högtidliga melodien, och männen sjöngo med full hals, raskt och muntert:

»Och detta bref det lyder så,
herr domine,
att ungersven skall jungfrun få.
— Cito, cito, citissime, herr domine.»

De dansande skyndade efter denna slutvers att bilda par, men lilla Magdalena sprang storgråtande undan för Jep, som låtsades vilja taga henne.

Junker Tage gick fram till sitt julbord, tog den vackraste leksaken därifrån och gaf den med en vänlig nick åt Magdalena för att trösta henne.

»Din Tage har ett godt hjärta», sade herr Tyge och såg med välbehag på den smärta gossen i den fina sorgdräkten af engelskt kläde.

»Ja, han är gudi lofvad väl skickad i allt, och vackrare nativitet än hans har jag sällan ställt», sade fru Sophie lyckligt. »Mest gläder det mig, att solen var i Tvillingarnes tecken, i elfte huset, ty då vet jag att hans namn blir berömdt för hans lärdoms och klokhets skull; att också Venus och Mars skänkte honom sin gunst är mig mindre kärt. Kärleksgudinnan och krigsguden taga lif också i sina segrar.»

»Du vet, min Urania, att en man är sitt öde och att astra inclinant, non necessitant.»

»Om Tage blefve en sådan man som *du*, Apollo», sade hon beundrande, »skulle jag tro det. Men det är sant! Jag har lofvat honom, att han i kväll skulle få se stjärnhimmeln i hela dess vinterliga prakt. Är det synd månne att slita honom från lekarna. Men sedan blir det för sent. Barnen kunna ej vaka in juldagen.»

»Nej», medgaf Tyge, »men svårligen får du honom med nu; du ser att han håller

på att vigas till julebisp. Se, så förnöjd han ser ut.»

Sophie såg skrattande på sonen, som svärtad i ansiktet och med pinne i munnen satt på en stol midt på golfvet. Alla de andra hade bildat ring omkring och sjöngo i högan sky:

»Så viga vi oss en julebisp,
pro nobis — — — — —»

»Nej, den värdigheten afsäger han sig icke för himmelens härlighet», sade hon i lätt ton, »jag går allena; du har mig snart åter.»

Hon gick med spänstiga steg ut i det fria. En sekund tänkte hon på att gå upp i tornet, men ändrade sig; det var denna gång kanske mindre stjärnorna än ro för sina vingsjuka tankar hon sökte. Det var både hvita och svarta tankefåglar inom henne, men de kunde ej flyga; det stilla, ceremoniella lifvet som änka på det tysta Eriksholm hade så föga passat henne, ty hon hade aldrig inom sig sörjt den bullersamme dryckesbrodern och modige slagskämpen, herr Otto Thott. Hon hade väl aktat och ärat honom och lyssnat till hans ord under de nio år, de varit förenade, men hennes inre människa hade han

aldrig nått. Hon böjde hufvudet tillbaka och såg plötsligt betagen upp mot stjärnhimlen. Aldebarans lysande röda öga bröt flammande skarpt af mot luftens mörkblåa färgton, Eridanus' flytande stjärneströmmar gledo som stilla vågor fram i öster, och Orions stjärnsköld gnistrade som ett ofantligt smycke. Det fanns intet på firmamentet för henne främmande; från den mäktige Jupiters bana till den punkt på himlahvalfvet, där hennes broders stjärna en gång tändts i en glans så stark, att den bländade åskådaren, kände hon de tusen vägarna däruppe, och hon brukade ofta tala vid himlakropparna som vid förtroliga vänner. Icke ens kölden ute på den snöiga borggården kunde förmå henne att så snart öfvergifva dem. Hon såg halft leende mot Mars, äktenskapshataren, som undrade hon, om hans makt var så stor, så gled blicken vidare, vant ledande sig fram från det ena strålande stjärneknippet till det andra.

Med ens ryckte hon till vid ljudet af tre slag på porten, sekunden därpå öfverröstade af hundarnas väldiga skall.

En julgäst! En farande sven så sent! Det måste vara någon, som saknade hem och härd, tänkte hon, men hur hade han kunnat förvilla

sig till Tyges ö; dit kom man dock endast känd och i ärende.

Vakten var med på julegillet, men när hundarna började skälla, skyndade både han och ett par landsknektar ut till porten. Fru Brahe däremot hade gått tillbaka in i salen och stod nu, lutad mot dörrposten, förströdd betraktande de lekande, som ställt upp sig i ring och sjöngo:

»Så spänner jag min sporre,
så sadlar jag min häst,
så rider jag till tinget
och är fru Ingers gäst.
Fru Inger! Fru Inger! Där är en man på tinget,
som friar till er dotter, fru Inger.»

I detsamma slogs dörren upp för den sena julgästen. Han stannade vid dörren, men han sade icke som alla de andra: »Glad jul!» Han tycktes endast se *en* härinne, och till honom talade han med låg, behaglig stämma:

»Var hälsad Tyge Ottosson Brahe, du store mästare!»

Tyge reste sig; det var ej lätt att tyda det skiftande uttryck, som gled öfver hans ansikte, men till sist segrade glädjen, och med hän-

derna hjärtligt utsträckta gick han emot Erik Lange och sade:

»Väl mött igen, Erik Lange, kom och sätt dig vid vårt bord och var vår käre gäst, så länge det dig lyster.»

Erik tackade varmt för välkomsthälsningen och följde Tyge fram till högsätet, där fru Kristina räckte honom den till randen med skummande öl fyllda välkomman.

»Lycka och välsignelse, Tyge Ottosson, öfver hela ditt hus och alla dina företag», sade Erik och tömde begärligt den läskande drycken.

Att han var trött och färdats långt märktes granneligen, och Tyge plågade honom ej med frågor, lät endast sätta fram för honom mat af hvad huset bäst förmådde.

Att Erik Lange var en af broderns vänner och en mäkta lärd herre, visste Sophie, men aldrig hade hon drömt, att han såg så ut. Stilla, nästan som i sömn eller som om hon gått med ett ljus i handen och detta hotat slockna, gick Sophie fram till brodern.

Erik Lange blef henne nu först varse. Han reste sig och förde med en hofmannabugning handen mot hjärtat.

»Fru Brahe till Eriksholm», sade han, knappt som fråga, snarare som en glad visshet.

»Ja», svarade hon lågmäldt.

»Så har I då ändtligen kommit i min väg», tillade han, »i sanning, ett sådant syskonpar skådas sällan. Hell Tyge och Sophie!»

Han tömde en silfverbägare i bottnen och hans bleka ansikte fick ett ögonblick färg, men strax därpå föll han slappt ihop på bänken, och med den första fullt medvetna känsla af äkta kvinnligt deltagande Sophie någonsin hyst för en man, såg hon nu på denne främling, som utmattad och dödstrött somnat midt under julfröjden. Hon skulle velat lägga sin skuldra under hans hufvud, lossa hans styfva krage, stryka undan håret från den sällsamt hvita pannan, men hon vågade det ej. Orörlig stod hon och vakade öfver Eriks djupa sömn.

TREDJE KAPITLET.

Furstebesöket på Hven.

Fru Kristina var van vid, att hennes nådige herre tidt hade besök af höga gäster, hvilka varmt intresserade sig för hans präktiga Uranienborg och alla de märkliga ting, som där voro. Men denna gång blef det den goda frun nästan för mycket. Hela huset från källaren till vinden vimlade af guldsmidda herrar, påfågelsgranna junkrar, ädla fruar och jungfrur. Jakob, den engelske kungen, hade haft många i sitt följe, och dessutom hade herr Tyges släkt och vänner talrikt infunnit sig.

Fru Kristina hade i sin nöd vändt sig till den lärda fru Sophie, som visserligen borde fatta, hur vanskligt det var för en enkel kvinna att bereda måltider, duka bord åt fur-

star och riksens råd och därförutom enligt herr Tyges befallning vara en ståtlig fru.

Hon mindes, hur hon stått i en vrå så långt bort som möjligt i den väldiga pelarhallen och med klappande hjärta lyssnat till, hur herr Tyge hälsat konung Jakob välkommen, och hur denne svarat i så hedrande ordalag, att fru Kristina ej kunnat bärga sig för att ideligen niga och niga.

Allt detta, både sina bekymmer och sin glädje, hade hon anförtrott fru Sophie, som eljes plägade taga sig vänligen af henne; men denna gång var den nådiga frun som förhäxad. Hvem som öfvat de arga häxkonsterna och besynnerligen stått efter hennes gunst, visste fru Kristina full nog, men hvad halp det henne att besinna sig på det nu? Fru Sophie hade ingen tid för henne, det var klart, och då gjorde hon klokt, om hon, i stället för att kalfatra andras lefverne, ställde med sitt.

Simon kock tillredde nog maten efter de höga gästernas smak, så hon behöfde inte bränna sig på stekspettet, men de långa uppskrifterna skulle hon dock ha reda på, och det hände tidt, att hon måste bedja Jep narr föreläsa dem, för en sådan galning fru Kri-

stina än ansåg honom vara, måste hon rosa hans läsekunnighet. Den skulle just nu kommit henne väl till pass.

Hon suckade, där hon satt på fönsteruppköjningen i en liten kammare, som vette åt Sundet. I hennes knä låg mäster Rumpolts berömda kokbok uppslagen, och hon hade nyss andäktigt läst: »Bordet skall dukas underst med en kostlig, dyrbar tapet, som hänger ända ned till golfvet. Ofvanpå denna en hvit duk, lagd samman i pressade fyrkanter, litet kortare än tapeten.»

Ja, om detta visste fru Kristina besked, och hon skulle nog taga fram husets finaste tapeter af sammet och gyllenduk. Allt det myckna kostbara silfret skulle hon smakfullt låta placera midt på bordet, och knif och sked skulle ej fattas vid någons plats. Fast nog visste fru Kristina en, som hon näppeligen vånnade lägga fram slikt åt, så riksråd han var. För henne skulle han gärna fått äta ute med svinen för allt omak, han vållat hennes gemål.

»Tvi», utbrast hon helt högt.

Ett hest skratt bakom henne kom henne att vända sig om, och hon hörde nu också en kraxande röst:

»Var det Walkendorffen, I spottaden bort, mor lilla, så har I föga tack för det; han klibbar vid som den tjockaste honung.»

»Usch, Jep, hur kan du läsa tankar, det är ohyggligt», sade fru Kristina illa till mods.

»Jag kan mera än så, jag, mor illa. Jag kan hysa dem själf; det är ej många förunnadt, må I veta.»

Fru Kristina tog en af uppskrifterna.

»Det vore bättre du halp mig tillrätta i allt mitt trångmål, du Jep», sade hon förlägen, »din snackande tunga löper lybskt med dig; vill du läsa detta, kan du vara mig till tjänst.»

»Hå, hå», sade Jep och grinade öfver det rynkiga ansiktet», mor lilla vill veta, hvad I skall ge de höga herrskapernas välborna vårmar. Har Simon kock författat denna promemoria, så låtom oss granska hans mästerverk.»

Fru Kristina lade lättad händerna i skötet, och Jep föreläste; dock ofta afbrytande sig med små beska anmärkningar:

»Först kommer rådjursstek, så körsbärssoppa — I borde mans låta dem få stenarne med, mor lilla, så hade de nötter att knäcka! — Ihi: hönspastej, i den månde I låta Simon

kock inbaka lefvande kramsfågel med peppar på vingarna, så blir här törhända en kostlig syn af dästa, nysande herrar och kippande småjungfrur. Slikt mode har man i Nürnberg, fru Kristina.»

»Du förgör mig med ditt snack. Jep. Far fort», sade fru Kristina otåligt.

Jep lydde. Han hade bredbent slagit sig ned på golfvet, där hans lilla figur tog sig ut som en grant utstyrd docka. Han återtog högtidligt: »För det fjärde: Karpar (feta som gamla, välgödda munkar, I mor lilla. För si, munkarna förakta vi, men deras bästa spis och allt behagligt de gett oss, bruka vi som vore det vårt eget!) Så bjudes bakelse och så ett stycke sprängdt oxkött med köttkorf utomkring och ister till. Ha, ha, ha, fru Kristina, det var fiffigt af Simon kock; det är ju som han serverade den lunsen Walkendorff som rätt. Det är lagom åt honom att äta sig själf som gamla hundar för plägsed hafva. Blif icke otålig, mor lilla! Hör bara: kalfstek, lammkött, mandelkäx. Puh! det begynner värka i min svultna våm. — Tårta! Aj, nu knep det! Nejonögon, grisstek, ostron, gåskrås, kräftor, stekta kycklingar, fyllda med äpplen och russin och med skirdt smör till

och så konfekt och söta pomeranser. Ja, ja, här lefver man kräseliga, fru Kristina, herrarna skina också som flott och fruarna smalna ej heller. Det är präktiga gödkreatur allesamman utom två, men de glo för tidt i stjärnorna och bränna för fliteligen i ugnarna; tro mig, I mor lilla, det ståndar snart bröllop på Uranienborg, och brudgummen är nog som jordens lyckligaste man, alldeles som han i fabeln, I vet».

»Jag fattar inte hälften af ditt snack», svarade fru Kristina halft förargad, halft nyfiken.

»I sägen så, men menar det icke. För sant har I hört om honom, som ej hade skjorta på kroppen, och för visso vet I, att Erik Lange af de Rosenfeldars släkt går från gård och grund för pantning och slik nesa, men att han i alla fall icke aktar för rof att blicka kärligen och med allsköns begärlighet på fru Urania. Och är det eder fördoldt, fru Kristina, att en mans älskog är likt en förgiftad pil, när den söker sin väg till ett villigt kvinnohjärta. Hon har lagt sitt pansar nu, den stolta frun, sårad är hon under sitt hvita, vänstra bröst och giftet i såret sprider sig. Hon blifver det aldrig kvitt, hade hon

ock den märkliga stenen Bezoir tusen gånger.»

»Du spår ledt, Jep», sade fru Kristina rysande, men med ens flög hon upp. »Herre Jemine, Jep, här sitter jag och snackar bort tiden. Kan du icke passa dig i dag heller för dumt tal i de höga herrskapens närvaro? Hur var det du dristade dig säga i går, när kung Jakob tog den präktiga guldkedja han bar om halsen och skänkte den till herr Tyge?»

»Jag sade dem sanningen, att man leder hundar i koppel och höga herrar med guldlänkar. Min nådige herre blef vred på mig och svarade: Vore du ej det kryp, du är, dödade jag dig med en spark!»

»Herre, sade jag, krypet är trognast; en lus håller troget fast vid en sticka, men de mäktige gå, när de druckit så de hicka. Så var han blidkad igen, min store herre».

Jeps små bruna pepparögon glimmade af tillgifvenhet, när han talade om Tyge Brahe. Honom ensam i hela vida världen ville den lille bittre krymplingen ej skada.

Fru Kristina hörde sorl på borggården och förstod, att sällskapet kommit hem från sitt besök vid den nyuppförda papperskvarnen och vid Stjärneborg. Nu måste hon skynda,

så att måltiden i rätt tid komme på bordet. Hon hade hjälpande händer nog. —

Det erbjöd en praktfull anblick detta med all tidens konstfärdighet dukade bord med sin myckenhet glimmande silfver, sina blomsterprydnader, höga bägare och venetianska glas samt utsökta skåderätter af socker och vax: de mest hänförande skogspartier med idylliska slott och springvatten.

Det var också en lysande samling gäster, som här bänkat sig. I högsätet satt kung Jakob och bredvid honom värden, längre ned de fyra riksråden, som befunno sig i konungens svit. Först den ädle Niels Kaas, redan en gammal man, men alltjämt lika okänslig för kvinnorna; vetenskaperna, särskildt filosofien och teologien hade vunnit hans kärlek.

Han som Jörgen Rosencrantz voro Tyge Brahes verkliga vänner, då däremot den fete herren med den ofantliga pipkragen som en stel ram kring sin räffysionomi, Kristoffer Walkendorff, lurade ut hvarje tillfälle att skada den mäktige Hvenfursten. Peder Munck var en hofman med bondelater, en stor, kraftig man med stark stämma.

Som brukligt var sutto fruarna och jungfrurna för sig, och Sophie Brahe, som nu af-

lagt sorgdräkten och bar en dyrbart guldstickad klädning, under hvilken underklädningen af ljusblå brokad gjorde sig utmärkt, kastade förstulet längtansfulla blickar till den långt ifrån henne sittande Erik Lange. Han satt tyst och grubblande och tog ingen del i samtalet. Han hade haft en ny motgång för dessa erbarmliga pengars skull, som alltid likt halsjärn ströpo hans andhämtning. Helt nyligen hade han fått ett kungligt bref med befallning att, som han icke betalt 1,831 ½ daler, som han var skyldig för Bygholms förläning, Slangs härad och Horsens stad, infinna sig i Köpenhamn och »indraga uti oxelogen och där sammastädes hålla en ärlig, ridderlig och adelig inlaga och icke därifrån afvika, förrän förenämnda summa pengar med skadestånd och ränta blifvit efter förpliktelse och föreskrift förökad och betald.» Det var den första mars hans arrest skulle börja, så hade de nådige herrarna bestämt redan den 30 januari, men då hade ej denna pockande befallning nått honom. Han var på resor, hade dragit till Tyskland, så snart han julat på Uranienborg. Blefve det nu för galet, finge väl den alltid villige Knut Brahe bistå honom med råd och dåd. Han hade ju nu flyttat till

Engelsholm och bodde där som mäkta ärad och aktad herre och husbonde.

Erik Lange undrade, hur det kom sig, att hans och Sophie Brahes vägar aldrig tidigare sammanförts, hur ifrigt de än båda önskat det, ty det visste han, att hon i stjärnorna sett honom som sin make, och han själf . . . ja, han drömde om henne som han drömde om den ädlaste af metaller.

Och nu just, när drömmen började bli vackrast, ämnade de helt simpelt taga honom, en hög herre och friboren adelsman i fängsligt förvar. Nej, de skulle sannerligen få vänta honom förgäfves, de usla blodsugarna, för hvilka några daler utgjorde lifsvärden! Till i maj tog han frist, aktade njuta den här på Hven i Tyges och fru Sophies behagliga sällskap. Sedan skulle han draga sina färde, och fastän fäderneslandet skattat hans alkemistiska vetenskap så föga, skulle han dock en dag bevisa, att han vandrade i den store Hermes Trismegistos* fotspår. Han skulle vända åter höljd af ära, och han skulle då, om än sent, fästa sig vif. Han trodde det åtminstone, ty hans älskog var denna gång en annan än till-

* Alkemisternas orakel.

förne. Han älskade en kvinnas själ, och detta var ett band, som ej snabbt brast.

De unga adelsjunkrarna buro omkring de tunga tennfaten, dignande af läckerheter. Det skulle bli skönt, när deras dag komme, att sitta och bli uppassade, tänkte de, och de stolta junkrarna Brahe och Bille, som nu höfviskt bugande bjödo rätterna, funno en lisa i den tanken, att deras tur månde komma.

Herr Tyges nioårige son hade läst bordsbönen högt, och han ansträngde sin späda stämma öfver höfvan för att göra sig hörd med de fyra raderna:

»I Jesu namn gå vi till bord
att äta dricka på hans ord.
Honom till lof och oss till gagn
så äta vi och dricka uti Jesu namn.»

Men hur han skrek, var det ej många, som lyssnade till bönen; talets flod rann bred och djup. Tyge hade redan bjudit kung Jakob den stora, rikt förgyllda välkomman, som kungen, förtrogen med landets sed, satte till munnen och drack en väldig klunk ur.

Glas och bägare vandrade oafbrutet från bordet till munnen, och på skålar var det ingen ända. De flesta talen höllos för värden, än på modersmålet, än på latin, några på

prosa. andra på vers, men alla rosade de den store astronomen, och när jublet steg högst, kastade man sitt glas öfver hufvudet, så att det slutligen bakom gästernas stolar var en knastrande väg af glittrande glasskärfvor.

Christoffer Walkendorff såg med oblida ögon allt detta öfverdåd, och han bet vreden allt stadigare i sig. Om inte salig kung Fredrik varit så svag för den fördömde stjärnkikaren, och så villigt släppt honom in i skattkammaren, dit dock han, Walkendorff, den gången hade nycklarna, skulle herr Tyge nu icke suttit som envåldshärskare på detta Hven, sagolandet, som man måste beundra.

Men högmodet skulle väl tuktas och egenviljan knäckas. Visste han månne icke, den myndige kungagunstlingen, att Christoffer Walkendorff var för mera än de andra riksråden, efter han tillåtit sig den taktlösheten att låta Niels Kaas hålla silfverbäckenet och handklädet åt hans engelska majestät vid handtvagningen före måltiden? Det lyste Walkendorff att se, om han skulle upprepa detta, när man rest sig från bordet.

Det dracks och det skämtades, och de fina hofmannalaterna försvunno för ett slags nordiskt dryckeslag, där man gärna »narrade»

sin granne under bordet, och när han väl blef liggande där eller ock utburen ur salen, väckte det oerhördt jubel.

Sophie Brahe och Lisbeth Bille* hade tidigast dragit sig tillbaka, men snart följde de andra fruntimren deras exempel, fastän de uppsökte frustugan, då däremot Sophie Brahe och hennes unga fränka föredrogo att gå ut och se på stjärnorna.

Den adertonåriga jungfrun blickade svärmiskt upp mot den klara rymden; hon hyste sin tids böjelse för astrologi, och, ledd af himlakropparnas gång, blickade hon andaktsfullt in i framtiden.

Fru Sophie gick tankfull med sin arm i hennes. Slutligen frågade hon otåligt:

»Hvad spejar I efter, Lisbeth?

Lisbeth rodnade djupt utan att svara, men fru Sophie hade oförmärkt följt hennes spanande blick.

»Det är Venus I söker utforska, barn. Leker det redan älskog i edert unga sinne, så säg mig då, hvem af alla kung Jakobs riddare och svenner I valt. Måhända kan jag läsa klarare i stjärnorna än I, som darrar för deras dom.»

* Död ogift 28, 1633.

»I, Sophie Otto Thottis aktar väl alltför ringa slika dåraktiga drömmar och hugskott som mina», sade Lisbeth med nedslagna ögon; »men då I godhetsfullt spörjer, vill jag säga eder till att min håg icke står till någon i kung Jakobs lysande följe, icke heller till någon af Skånes dästa ädlingar och junkrar, utan till en ensam man, en mörk och tyst: Å, I känner honom fullt väl, I plägar lärdt umgänge med honom. Säg mig huldeligen, om de höga stjärnorna ha en gynnsam aspekt för min framtid och — hans!»

»Hans? — Erik Langes!»

Jungfru Lisbeths milda, bruna ögon fingo en varm och stark glans.

»Ja», sade hon bara, långsamt och högtidligt som hade hon stått invid altaret.

Sophie ryckte sin arm ur hennes.

»I far vill, unga jungfru», utbrast hon hårdt, »Erik Lange vinner I ej. Och», tillade hon vekare, »hvad skulle en sådan liten och ung tärna med denne mörke riddare. Han är skapad mest af det förhärjande elementet elden. Han är het, och hans bleka hud är för torr för ungmöskinn att smyga sig intill. Han är häftig. Jag vet, att det horoskop, som ställdes för Erik Lange, visar Merkurius nära Ve-

nus, så stadighet i kärlek bjuder han näppeligen. Ack, I små! Kunde man blott styra planeternas bana, vore allt godt. Hur ljust skulle det ej vara för den, som fick sitt beskärm af Jupiters femte hus, men den lede Saturnus korsar de bästa stjärnornas bana, och mjälten, melankoliens herre, som hyser den svarta gallan, lyder under Saturnus. För visso har I skådat det mjältsjuka uttrycket i Erik Langes ögon?»

Lisbeth Bille gick tyst och stred med sina tårar. Hon visste full väl, att en sådan make skulle hennes kära föräldrar ej vilja skänka henne åt. Det förundrade henne, att den milda fru Sophie Otto Thottis uttalade så stränga domar, men hon vågade ej yppa sina tankar. Blott ett visste hon. Finge hon ej äkta Erik Lange, skulle hon dö som jungfru. Hon mindes med längtansfullt vemod sägnen om abbedissan Anonyma, den sista abedissan på Skokloster, som gått med sitt lifs saga trofast bevarad, först inom klostermurarna och sedan i döden. Ack, hvarför funnos ej mer några kloster i Norden!

»Det är kallt», sade fru Sophie med en rysning, »låt oss gå tillbaka in i vinterstugan, där skall I för dans och glam lätteligen glöm-

ma den sorg, som nu vållar er ve. Kung Jakob älskar glädjen, och han sitter för visso ännu därinne vid bägaren, som han dock icke tömmer så flitigt som våra landsmän.»

»Jag tackar eder, ädla fränka», sade Lisbeth, »men jag är trött och tränger till hvila. Om I tillåter det, vill jag hellre söka upp min kammare.»

»Gör som eder lyster, barn. Lunas blida ljus ledsage edra drömmar!»

Sophie återvände ej heller till vinterstugan, hvarifrån ett bedöfvande sorl, hundskall, sång och klingande af glas hördes. Hon stannade endast en sekund vid dörren i tankar om sin store broder, sin Apollo, som förvisso längtade bort till sina vetenskaper, hela sin bländande stjärnevärld, bort från den tomma, lilla, som fylldes af ätande, drickande, leende och smickrande jordkryp. Hade han icke själf, på det till hälften grönskande, till hälften vissnade träd, han målat på sin minsta kvadrant, låtit anbringa de orden:

Vivimus ingenis, coetera mortis erunt! Hon upprepade långsamt: »Vi lefva med själen, det öfriga är dödens och förvissningens!»

Ja, så ville också hon tänka. *Med själen* ville hon lefva, glömma, att hon hade ett häf-

tigt klappande hjärta, som pockade på tillfredsställelse.

Hon gick upp till sin egen lilla kammare, tog fram sin stora släktbok och började strax flitigt anteckna nya medlemmar, som hon genom genealogiska forskningar dessa sista dagar funnit, men snart stannade pennan. Hon var inne på Bragesläkten och hon såg sitt eget namn, läste den korta raden:

»Sophie Brahe blef gifven till Otto Thott på Eriksholm», men hvad hon icke läste, blott drömde, var att därunder stod: »Sedan blef fru Sophie gift och fick Erik Lange . . .

Hon förde sina smala, ringprydda händer mot de heta kinderna och hviskade: »fick Erik Lange . . .

FJÄRDE KAPITLET.

Urania och Titan.

Det var väl ej för att undvika den främmande gästen, som Sophie denna ljusa, klara majafton ensam begifvit sig upp i den stora paviljongen på Uranienborg, inte heller var det för att göra astronomiska observationer; det skulle svårligen lyckats med dagens återskimrande guldglans i rymden.

Men hon behöfde tänka, och hvar gjorde hon det bättre än här så nära himmelen och så långt från jordens sorl!

Hon öppnade dörren och ställde sig, lutad mot bröstvärnet, därute i det fria. Sakta strök hon upp spetsmanschetten från sin smala, fina högra hand, och såg på den ömt och ändå fast.

Hvad hade han nyss sagt henne, han, Erik Lange?

»Med den handen i min skulle jag vandra tryggare mot målet.»

»Och hvad är målet, Erik Lange?»

Han hade böjt sig djupt ned öfver henne, så att hon kunnat se elden i hans svarta ögon flamma sig helt nära, och dubbelmeningen i de ord han yttrat kom rodnaden att stiga ända upp i hennes panna.

»*Sophia* et lapis sophorum».

»Sophia, det är visdom, men det är också mitt namn. Älskar han mig? I hans ögon lyser kärleken, men kring hans mun är det ett drag af stumhet, och när han talar är det blott om lösningen af den alkemistiska gåta, hvilken skall förstöra hela hans lif och mitt.»

Till och med i tankarna bäfvade hon för det sista tillägget; det var som aningen om att deras tillvaro för alltid skulle fogas samman med ens blifvit lefvande inom henne, men hon ville ej tro — finge ej tro.

Hastigt såg hon upp mot den ljusa himmelen. Kunde inte den ge henne något tecken, dessa tusen skimrande stjärneögon, som nu doldes af den leende majglansen och ljuset, kunde de inte se mera än hennes stackars förbländade ögonpar? Och hafvet, som brusade och mumlade i dyningars böljegång där-

nere, hade det icke stämma nog att öfverrösta en ensam kvinnas längtan?

Hon böjde hufvudet långt bakåt, och plötsligt, halft ofrivilligt, tog hon af den stramt sittande, pärlstickade hufvan; den hade tryckt henne. Det mörka håret svallade ut öfver hennes skuldror, lade sig som tjocka silkeslänkar nedåt den smärta gestalten, och så tungt var det, att vinden blott helt litet förmådde lyfta det.

Sophie lät handen glida öfver pannan. »Du drömmer om älskog, Otto Thotts stolta änka nu — när du själf närmar dig lifvets mognad — högsommar», ändrade hon genast sina halfhögt framhviskade ord: »Ja, högsommar», upprepade hon starkare, »och är det ej då solen måste stå i zenit, är det ej då den är — Titan?»

Hon andades djupt och befriadt. Det var dock så mänskligt att vilja värma sig af det fullaste solskenet, och Erik Lange, hennes Titan, hade kommit just när mörkret, längtan, började fylla henne. Hon log, när hon mindes deras första möte, och hon tänkte på hur dessa månader flugit fram, hur hon, trots de många förnäma gäster bror Tyge just denna tid såg hos sig, dock varit så underligt afskild

från hela världen. Man hade trott, att hon ifrigare än någonsin ägnade sig åt astrologien, när hon timme efter timme dröjde i biblioteket framför den än ej afslutade himmelsgloben, broderns lifsverk, och man hade tänkt, att Erik Lange uteslutande tänkte på deglar och retorter vid de små ugnarna i vinterrummet, men om det också var sant, att deras samtal hittills uteslutande rört vetenskapliga frågor, hade detta dock slutligen blifvit som gäckande blindfönster. Ingen utanförstående skulle kunna se in, och de, hvad hade de själfva, som lyste dem i tankarnas dunkel?

Steg ljödo i trappan. Hon spratt till, men vände sig inte om, satte ej heller på hufvan, utan stod där väntande med halföppna läppar och strålande ögon.

»Står I här, fru Sophie? Har Foebus dragit Urania till sig?»

Det var första gången hon hört Erik Lange använda detta smeknamn, och det fick en sällsam klang, uttaladt med hans veka röst, hvilken var som ett instrument med dallrande strängar. Hon tänkte på att också hon denna kväll vågat högt uttala det namn hon funnit för honom. Var det alltid så, att den man älskar högst, vill man kalla till sig med det

rikaste och vackraste ord, som bjudes? Hon tycktes ej ha hört hans fråga, ty den fick intet svar, och han återtog drömmande:

»Aldrig har jag sett jorden fagrare, aldrig hafvets barm så lefvande. Och hör I lärksången, Urania! Den varslar goda tider.»

»Mig manar den hem, Erik Lange.»

»Och mig bort, sade han, »ännu en kort stunds lycka, och jag skall draga långt härifrån till andra länder, bli glömd, som den farande sven man ger ett ord med på vägen, ett ord af de många.»

»Mitt afskedsord till er, Erik Lange, skall bli detta: Var välkommen åter!»

Han tog hennes ena hand, lade den öfver sin mun och sina ögon och kysste den sedan gång på gång innerligt, lidelsefullt.

»Signe eder, fru Sophie, signe *dig* Urania!»

Han släppte hennes hand och fattade i stället en länk af hennes silkeslena hår, hvilket han snodde som en riddarkedja om sin hals.

»Det bandet är starkt, får jag binda med det?» Hon såg med ett lyckligt leende på honom och njöt af hans barnsliga förtjusning öfver detta fotsida, böljande hår, hvilket som en kappa svepte sig om henne. Den dygdesamma fru Sophie tänkte icke i denna stund

på att ingen ärbar kvinna så blottar sitt hår i en mans åsyn, fastmer tänkte hon på att nu var den älskog funnen, som hon drömt om och längtat efter i sorgetunga dagar och nätter. Erik Lange var den man, hon skådat i stjärnorna som sin make. Han var henne gifven af det högsta ödet.

»*Min* Urania! När ser jag dig sedan åter? Jag kom hit upp för att tacka dig för den tid, ditt älskliga umgänge skänkt vingar, och jag drager mina färde rikare än jag vågat drömma — armare än jag kom. Din hulda kärlek gör mig rik! — Men arm är jag af sorg öfver att ej genast töras kalla dig min brud och fästa dig med gyllene ked som det sig höfdes.»

Fru Sophie lade sina armar om hans nacke och frågade bevekande:

»Hvarför drager du ur landet, Titan? Hvarför gör du mina dagar sollösa? Stanna hos mig. Kan du ej bygga och bo på mitt Eriksholm, blifva en öm fader för min Tage, mig en huld make?»

Erik Lange skakade på hufvudet.

»Bed mig ej afstå från mina vetenskapliga värf, jag har redan töfvat här längre än jag borde. Du har lockat mig att glömma tid

och rum, fängslat mig som aldrig tillförene någon kvinna förmått, men nu måste jag begifva mig af, dock undfår du snarligen bref och bud, och om ett år har du mig åter. Först styr jag kosan till hertig Ulrik af Mecklenburg och sedan längre bort. Skall du tålmodigt bida mig, Sophie, och med oföränderlig kärlek hälsa mig åter?»

Hennes strålande blå ögon gåfvo genast svar, sekunden därpå också hennes mjuka, röda läppar: »I mitt hjärta har jag länge varit din trolofvade, och aldrig skall jag svika min tro, sätter ock hela min släkt sig emot att jag förenas med min älskade. Mina syskons hårda ord och stora åthäfvor skrämma mig föga, när min ende broder, min Apollo, icke ser till mitt val med oblida ögon, och det vet jag, han icke gör.»

»Anar han det då?»

»Ack, min Erik, kärleken är en doftande blomma, och den växer högre än de andra blomstren i lifvets rosengård. Skulle den då icke synas?» Hon log. »Min Tyge stack i går afton en liten beskrifven lapp i min hand. Jag gömmer den ännu vid barmen. Lyster det dig se den, Erik?»

»För visso. Är det en vetenskaplig upptäckt?»

Sophie skrattade med ett barns öppna hjärtlighet åt hans plötsliga ifver och svarade:

»Det torde väl näppeligen kunna kallas så och dock — ho vet, om ej både du, min Titan, och min käre broder Apollo denna gång nämna kärleken med ett slikt namn, ty i trodden icke, att den lärda fru Sophie under vetenskapernas vida mantel kunde uppenbara en älskande kvinna — trodde jag det väl själf», tillade hon drömmande.

Erik Lange slöt henne hårdt i sin famn, och medan han höll henne fast tryckt intill sig, läste han det lilla sirligt präntade pappersbladet, som hon räckt honom.

»Det är skrifvet hos din svåger Anders Skeel», sade han, halft undrande öfver öfverskriften: Tycho Brahe lusit hæc cum Sophia sorore sua in prædio Andreæ Schelii.» *

»Ja, vid en munter fest. Är det dig främmande, att vår store broder är en glad skämtare», frågade Sophie, »och att han särdeles älskar versens form för sitt skämt?»

---

* Tycho Brahe skref detta på skämt till sin syster Sophia på Anders Skeels' gård.

»Nej, det är sant, jag minns, att han ju ock en gång skrifvit till dig och jungfru Lisbeth Bille, när I allt för sent betraktade stjärnorna. Men detta är af annat slag: en dikt om kärlekens seger.» Med sin vackra, sympatiska stämma, varm af ögonblickets stämning, läste han:

Juno quidem gazas amat at non spernit Amorem
Calliope cantus modulando affectat Amorem,
Urania cœlum adspiciens meditatur Amorem
Unicus has ternas quod Amor sic vincere Divas
Parvulus ingentes poterit, quis crederet umquam
Succumbunt Divæ; mortales cedite Amori. *

När Erik Lange slutat den korta strofen och lämnat papperet åter till Sophie, stod han länge tyst. Slutligen frågade hon:

»I hvilka tankerymder dväljes min Titan?»

»Jag tänkte på alla de makter, som ingripande omhvälfva vårt öde. Minns du den julkvällen jag kom hit som en hemlös man? Hade jag då i stället suttit som de andra jut-

* Juno, den skattälskande, föraktar ej Amor, Calliope, den sjungande, söker behaga Amor, den himlaskådande Urania tänker på Amor. Hvem skulle väl kunna tro, att den lille Amor ensam skulle ha makt att besegra dessa tre väldiga gudomligheter. Gudinnor duka under: I dödlige gören ej motstånd mot Amor.

ska adelsmännen vid egen julhärd, skulle våra vägar ej korsats — min Uranias stjärnögon ej lyst mig hem, när jag nått målet.»

»Måste jag då icke bida under många år?»

»Misströstar du?»

»Din stygiska konst behagar mig föga», sade hon vekt, »den tömmer guldet ur pungen, och Erik, hela kemien är icke så mycket värd som min längtan.»

Hon visste, att så månde icke en blygsint kvinna yppa sin åtrå, men det hade med ens blifvit så ungt, så begärande lifskraftigt inom henne, att hon sträckte hela sitt väsen mot lyckan som en blomkalk öppnar sig för morgonsolen.

Erik Lange drog en liten guldring af sitt finger; den var nött och gammalmodig, och af de äkta pärlor, hvilka i form af ett hjärta prydde den, voro två borta.

»Denna ring är den äldsta och käraste familjeklenod, jag äger», sade han, »tag den och minns, att högst den årsföljd, som de felande stenarna märka, skall du behöfva sakna och längta. Det blifver ditt hjärtas få återstående nödår, Sophie. Lef nu väl!»

Hans armar lade sig ännu en gång omkring henne, icke manligt och fast, snarare som vän

söker vän för att få stöd, men hon kände hans famntag med sin starka hypnotiska vilja, och det tillfredsställde henne helt och fullt. Majkvällens ljusa skymning sänkte sig som en skir dimslöja öfver Öresund och gled sedan upp mot stranden, där alla de små tysta kojorna lågo som fogelbon i den djupa, hvita sandbädden.

Sophie tyckte sig se den nylöfvade hasselskogen, där hararna nu gömde sig för att söka nattens ro. Hon såg också som i vakna drömmar aldungen, detta lefvande lusthus, där hon och Erik de sista, vackra dagarna suttit med sina böcker.

Hon hade då också plockat stora knippor af alla de vilda blommor, hon älskade, och medan han föreläste ur vetenskapliga verk, band hon guirlander af vildrosor, primula och Draba verna. Hennes fingrar hade varit så flinka att vira dessa vårens blomster till doftande kransar, och för första gången i sitt lif hade den lärda fru Sophie förgätit att minna sig på alla de ord och visdomssatser böckerna ägde. Hon sökte ej heller läkande örter till sina dekokter, utan lät sina små svarta sammetsskor, besatta med glänsande stenar, trampa ned eller vika åt sidan både den nyttiga sval-

örten, den vackra angelican, den lilla käcka stensötan, ja, till och med den till all medicin så förträffliga valerianan. Tillförene skulle hon ifrigt gräft upp dem och noga samlat deras rötter. Hon skulle ej heller kunnat gå förbi den styfnackade daturan utan att undersöka, huru vidt dess giftiga frukter hunnit utveckla sig, men denna vår var allt glömdt. Och fast hon kände hvartenda träd, hvarenda buske och planta på broderns ö, från det glada förnöjsamma backtörnet till den sträfva strandhafren, mindes hon dem först nu vid afskedet från Erik Lange. Hon tänkte plötsligt på dessa vilda plantor som tröstare och vänner under ensliga promenader.

»Erik», sade hon, »har du sett Eryngium där nere på strandbacken?»

»Ja», svarade han förundrad.

»Har du någonsin försökt att gräfva upp den?»

»Nej, jag har aldrig haft bruk för den.»

»Det har icke heller jag, men jag älskade denna vilda ört och ville inplantera den i min rosengård på Eriksholm. Den har rötter som långa, starka trådar, bundna i kors och tvärs, oslitbara, och när jag trodde mig ha den fullständigt ur jorden, grep plötsligt en rotarm fast i osynlig länk, som måste brytas

af, ryckas upp kunde den ej. — Så stark och rotfast ville jag att vår älskog vore, Erik Lange, så orubbligt ville jag, att den växte sig fast i våra hjärtan, — ja, i mitt har den förvisso redan fästat sig, och i min släkt, de Brahers och de Billars, byter man ej tycke, men det spörjes om dig, min Titan, att du liksom solen har många strålar.»

»Titan söker Urania den celesta», sade Erik högtidligt, »och nu farväl! Före dagningen måste jag vara långt härifrån. Du, min trolofvade, glöm mig ej!»

Ännu en kyss, en lång omfamning, och han var borta.

Sophie stod orörlig kvar och blickade ut öfver sjön; allt som dimman skingrades, såg hon haf och himmel samla sig till det mäktiga färgspel som kallas hägring, och som hennes store broder njöt af att betrakta.

Det var ett slott, som höjde sig ur vågen, dess gyllne tinnar glänste, och portarna stodo vidöppna.

Sakta knäppte Sophia ihop de fina händerna och hviskade:

»Lyckoslottet — mitt och hans! — När skall jag i verkligheten träda därin? När återser jag honom, som skänkt mitt lif dess sena sommar?»

I augusti följande år träffades Sophie och Erik ånyo hos brodern Tyge. Erik berättade då om sitt långvariga besök i Hamburg och sina misslyckade planer, men hur vältaligt han beskref de »ogynnsamma omständigheterna» ville ej skuggan vika från Sophies uttrycksfulla ansikte.

»Är du icke glad att se mig åter, Sophie», frågade Erik en afton, då de sutto nere vid stranden, helt nära den plats, där sagoslottet Hammar en gång stått. Framför dem låg Sundet i sommardis och Skånes kust skönjdes endast som en svag rökstrimma.

»Jag kunde varit gladare, min Titan», sade hon stilla.

»Om jag kommit, höljd af ära och hedersbetygelser», utbrast han mörkt. »Du jämför mig törhända med den myndige Falk Göye, och du önskar dig vara i hans hustru, fru Karen Krabbes ställe.»

»Jag önskar mig i ingens ställe», svarade Sophie stolt, »min högsta berömmelse är att min gode broder Tyge om mig skrifvit, att jag kan mäta mig med, ja, att jag för visso öfvergår själfva den lärda Fulvia Olympia Morata, och att min genius och begåfning öfverstrålar hennes.»

Hon lutade plötsligt hufvudet mot hans axel och knäppte ihop de små hvita händerna i knät. »Men Erik, vet du, hvad jag dock skattar allra mest: — det är min förmåga att känna och älska som en ung, bäfvande jungfru. Mina läppar skälfva vid minnet af dina kyssar och mina ögon gömma som i en dröm utan uppvaknande din bild. Kunde jag ock blott tro på dig. Du sporde nyss, om jag ville vara i Karen Krabbes ställe. Ja, i ett fall. Jag ville kunna lita på min Eriks ord som hon på Falk Göyes. Det du förtalte om uppehållet i Hamburg må väl vara sant, men det är ock sant, att änkedrottning Sophie fått ett par skrifvelser från Hans Möller i Hamburg, som säger, att du och ditt folk tagit in hos honom och bott där i sex månader och att det varit besvärligt för honom att skaffa, hvad I behöfden, men att I till tack dragit dädan utan att betala.»

Erik ryckte på axlarna.

»Det vet jag intet om, slikt öfverlämnar jag åt min Reimers. Kan han skaffa det förnödna guldet, är det godt. Jag kan det ej — än.»

»Erik, min älskade, om du ej vill dela min enslighet på Eriksholm, ej bli ett stöd för

min uppväxande son, så stanna här hos vår broder! Här har du ro och hvad du behöfver. Du finner ock en förträfflig hjälp i vår trogna Live Lauridsdotter, som är väl förfaren i alla kemiska ting, som äfven i farmakopén. Hon är ärlig och pålitlig vida mer än Nicolaus Reimers, hvilken vållat min gode broder både men och förargelse. Och, min Titan, dröjer du här, kunna vi mötas, tala vid hvarandra, arbeta gemensamt, då däremot allt blir mig tungt och mödosamt, när du vistas i fjärran länder.»

Erik Lange lade ömt armarna omkring henne.

»Min Urania», hviskade han, »för visso är det sant, att månen och Merkurius i förening vinnlagt sig om att göra sitt inflytande gällande, när kvinnans tunga skapades. Detta lilla mänskliga instrument, som besitter de ljufligaste locktoner.»

Hon smög sig in i hans famn, lycklig att äga honom, men med denna lycka blandade sig fort den alltid lättsöfda ångesten och hon sade med sin lena kind tätt tryckt emot hans:

»När randas månne den dag, då vi hand i hand vandra ut i världen? Jag längtar mitt

hår grått och mina kinder bleka efter den stunden, min Erik.»

»Lifvets gyllne frukt mognar sent», sade Erik grubblande, »men drömmen om Hesperien är ofta den fullkomligaste lyckan.»

Sophie suckade, men sade strax därpå smekande:

»*Tron* på att Hesperus' rosenfärgade sken skall visa oss vägen dit, är min lycka. Tro med mig, min Titan och — dröj i min närhet!»

»En tid vill jag bida här, men så länge som vi båda önska, blir det väl näppeligen», sade Erik, »låtom oss dock njuta af nuets fröjd. Falk Göye, fru Karen och jag följa dig till Eriks holm. Där finnes paradisets lustgård, det är oss alla bekant, och där vill jag tänka mig tillbaka till tidernas morgongryning, när jag ser *kvinnan*, den enda för mig.»

Sophie rodnade djupt under hans brännande blick, och hon hoppades ljust, att hennes fagra rosengård skulle komma Erik Lange att glömma världen utanför.

FEMTE KAPITLET.

Väntans långa dagar och nätter.

År hade förflutit sedan den augustiafton, då Sophie Brahe omfamnade sin Titan och uppmanade honom att dröja i sin närhet. Han hade ej kunnat stanna. Vidtsväfvande planer drogo honom bort från fäderneslandet, och han begaf sig till Slesvig, där han ämnade bringa till stånd en öfverenskommelse med flere inflytelserika män för att förmå dem att föranstalta upptäcktsresor till Grönland, Kina och Japan, hvarifrån dyrbara handelsvaror skulle införas till Danmark. Denna plan blef äfven den ett luftslott och Erik erbjöd i stället sin alkemistiska tjänst åt Tysklands småfurstar.

Han skref sällan hem, ty det plågade honom att aldrig ha annat än vedervärdigheter att förtälja.

Sophie satt emellertid på sitt Eriksholm, längtade och sörjde. Uppe i det tysta, ödsliga slottet trifdes hon ej, därifrån flydde hon gärna till sitt kära Colchis, lusthuset i parken. Här hade hon sin egen fridlysta vrå, där ingen utom sonen Tage fick störa henne. Här hade hon på en hylla samlat sina älsklingsböcker, mest astrologiska och genealogiska arbeten samt läkarböcker. Här hade hon äfven ett litet laboratorium samt sitt skrifbord, öfvertäckt med papper och handskrifter.

Så, att hon blott halft behöfde vända sig för att se det, hade hon hängt Erik Langes porträtt och mer än en ljus sommarnatt hade hon suttit, timme efter timme, så försjunken i betraktande af de älskade dragen, att hon förgätit sömn och hvila. Hon kunde efter sådana genomlängtade timmar med en viss bitter självironi erinra sig de ord hennes gode broder en gång yttrat om hennes »oböjliga karaktär och stora självtillit». Hvar voro väl de nu? Studierna gingo trögt, nativitetsböckerna lågo orörda. Hon kände sig som död och spratt endast upp ur den smärtsamma dvalan, när sorgebud nådde henne, som nu om Falk Göyes död. Med honom miste Erik och hon en vän, och hon visste, att fru Karen

ej skulle akta för rof att göra sin rätt gällande till de 25,000 daler, för hvilka Erik häftade i skuld.

Det var en februaridag år 1594. Solen sken så vårlikt på de bruna, ännu slumrande träden i parken, och nattfrosten töades upp och förvandlades till klara små pärlor, som ströddes öfver sand och gräs.

Sophie Brahe hade tidigt på morgonen skyndat ut till sitt Colchis. Hon hade under natten legat vaken, febersjuk af längtan och oro, och ej blef det bättre, när hon kom ut och kände vårens första aningsfulla annalkande. Naturen tog emot henne med ljusa löften. Vinden hviskade dem i hennes öra; hon förnam dem in i sitt hjärta, och hennes ögon fylldes af heta tårar, när hon tänkte på sin egen tomhet, då snart allt omkring henne skulle få knoppningens, lifsvardandets stora rikedom.

Med händerna knäppta bakom nacken stod hon på tröskeln till lusthuset och stirrade ut mot vägens släta, rakt skurna linje öfver slätten. Det föreföll henne som den vägen endast gick *ur* landet, *från* hemmets dörr, och som den sedan förlorade sig i det oändliga. På den vägen hade Erik Lange en gång ridit

bort, och han skulle väl aldrig återkomma. Hvar fanns han månne? Hvarken bref eller bud hade nått henne på månader, och hon kände det nu, som orkade hon ej vänta längre.

Hennes armar sjönko maktlösa ned vid sidorna, men strax därpå höjde hon den ena för att öppna lusthusets dörr. Live Laurids-dotter* pysslade vid ugnen därinne. Hon var hennes förtrogna och såg hon sin nådiga fru sorgsen, led hon själf med. Men nu måste Live gå. Sophie ville vara ensam med sina tankar.

Live behöfde blott en nick för att förstå. Lydigt tassade hon ut på bara fötter, och först på tröskeln klef hon i de klapprande träskorna.

Sophie stod länge framför Erik Langes porträtt, men slutligen satte hon sig ned vid skrifbordet. Halft mekaniskt tog hon ett papper och skref: Min Titan. Hon såg på de två orden och hennes hjärta klappade häftigt. Hon skref ännu ett: Urania — och slutligen formade tankarnas villiga verktyg, pennan,

---

* Född i Tönsberg $^{10}/_{8}$ 1575 död i Köpenhamn $^{9}/_{7}$ 1698, nära 123 år gammal; Tycho och senare Sophie Brahes medhjälperska. Hennes porträtt finnes på Fredriksborgs slott.

en öfverskrift till ett bref till den älskade. Hon skref det rad för rad utan att hålla upp. Orden gåfvo sig själfva i hennes tjänst, ledo, sörjde, hoppades och bådo med henne.

Hon skref om allt, som händt i hemmet och allt hvad hon försport om honom, men först och sist om sin gränslösa längtan. Hon kände det som borde hvarje rad väfva bandet mellan honom och henne starkare, som måste han skynda hem till den, hvilken blottade hela sitt sårade inre och i tusen ömma ord hviskade: jag förblöder, om inte din kärlek lägger förband på såren.

Och hela tiden, medan hon satt lutad öfver sin älskogsbikt, kittlade en munter solstråle henne i nacken, och en gren, på hvilken knopparna började svälla, knackade på rutan med sitt smala, bruna finger.

Allting lockade henne ut att njuta af våren, taga den till sig i den form den bäst passade för ett människobarn.

En solstråle letade sig också upp till Eriks porträtt och kysste, som hade den varit en liten varm och röd flickmun, det slappa, gulbleka ansiktet med de underbara ögonen. Ut på den enorma pipkragen vågade solstrålen sig aldrig. Den hade lätt och lustigt dansat

öfver den och direkt upp på de mörka mustascherna.

Sophie rätade upp sig och lade bort pennan, då hon hörde sin son Tages röst och ännu en annan mansstämma. Hon lyssnade förströdd, men blott en sekund, strax därpå tänkte hon: »Månne det är tidender från min Erik?»

Tage klappade på dörren, och hon öppnade den genast.

»Broder Knut», utbrast hon öfverraskad, då hon varseblef den något fetlagde, reslige herrn i den korta, sobelbrämade kappan, hvilken stod bredvid sonen.

Sedan hon hälsat herr Knut Brahe till Engelsholm genom att kyssa honom på båda kinderna, frågade hon ifrigt:

»Vet du något om min Erik?»

»Ja, väl har jag sport om honom, men icke från honom», svarade Knut med ett egendomligt leende.

»Godt eller ondt», utbrast hon, och hon tänkte på, hur hon nyss i sitt bref liknat honom vid Jason, som drog till Colchis för att hämta vädurens gyllene skinn; kanske hade fabelskeppet Argo fört honom öfver det phasiska vattnet och han lyckats. Då hade hon

ej förgäfves som ett godt omen kallat sitt lusthus Colchis, då skulle det i verkligheten bli alkemiens förlofvade land, där Erik Lange härskade enväldigt.

Med en snabb rörelse lade hon sin arm i broderns och såg honom forskande in i ögonen, men knappt hade hon gjort så, förrän hennes ansikte skiftade uttryck och blef oändligt sorgset.

»Ondt», svarade hon sig själf.

»Vi skola försöka ställa det till rätta för honom än en gång», sade Knut lugnande, »som min kära Margaretas broder står han mitt hjärta nära, och fast han svårligen försyndar sig mot sin kung och sitt land, skall jag framgent som hittills föra hans talan.»

»Tack, käre Knut», inföll Sophie varmt.

»Denna gång har jag dock icke kommit hit för att orda om Erik Lange», återtåg Knut. »Jag har ärende till dig, kära syster, och när du bjudit mig välkommen, skall jag förtälja dig goda nyheter.»

Sophie skakade på hufvudet, och intet leende gled mera öfver hennes mjuka läppar, medan hon undfägnade brodern eller åhörde hans förnöjda beskrifningar öfver det präktiga, nybyggda Engelsholm.

När Knut ätit och druckit nog, lutade han sig bekvämt tillbaka och började genast:

»Du känner för väl hela vår släkts önskan, att du icke längre skall sitta här på Eriksholm som änka och tråna bort dina dagar, och hafva vi nu funnit en man, som anstår dig, då han icke är befryndad med våra ätter, men dock stammar från gammal, god adel. Du känner honom ej, men nog är ju, att I talens vid, när tro och lofven bytas. Det är junker Hak Ulfstand, som genom mig friar till dig, och du torde få leta länge, innan du finner hans like.»

Sophies stora ögon blixtrade.

»Vet du ej, att jag är Erik Langes trolofvade, att jag bär hans ring och väntar på honom, töfvade han ock borta i evinnerliga tider», sade hon fast.

»Den föreningen är en dårskap, som du redan hårdt bötat för och som du endast kan hösta smälek af, Sophie», inföll Knut myndigt. »Föga anstår det en Brahe att gifva sig bort till en man, som pantförskrifver ända intill sin själs salighet. Kungen skall inom kort frändöma honom hans sista förläning. Fru Karin Krabbe släpper ej efter sin fordran; hon indrifver den genom att lösa ut

Eriks i Lübeck pantsatta stora diamant. I Kassel hotar landtgrefven Mauritz honom med arrest. Han har knappt en fläck fredad jord under fötterna, och åt honom vill du, Otto Thotts änka, skänka dig.»

»Åt honom *har* jag skänkt mig och gör det dagligen och stundligen än mera, och hör du det, broder Knut, icke den mäktigaste man i Danmarks land skall kunna förmå mig att svika mitt ord till Erik Lange. Hans är jag och hans blir jag, så visst oss Gud hjälpe, en dag till kropp och själ.»

Knut Brahe satte ånyo den väldiga ölstånkan till munnen; det blef så torrt på läpparna, när han nu skulle fram med sitt sista argument; helst hade han sparat systern för det, men nu måste det sägas. Det kom mycket långsamt:

»Du förlitar dig väl blindt på din älskades kärlek? Tyskland har många sköna jungfrur, och medan du åldras och tärs af längtan, bringar han lifvet en fri mans hyllning.»

»Vet du det?»

»Blif ej så blek, hjärtans syster! Ryktet förstorar törhända, men mycket spörjes det om junker Langes älskogsmandater, lika öde-

läggande de som hans evinnerliga sökande eftes lapis philosophorum.»

»Jag vill ej tro dig, Knut.»

»Du gör oklokt i att tvifla, Sophie. Jag far ej med lufttomma ord.»

Hon knäppte händerna så hårdt samman, att det knakade i de späda lederna. Det dröjde länge, innan hon sade något; hennes tankar arbetade förtviflade och vilsna med denna fruktade, anade, men aldrig helt trodda sorg, att Erik Lange skulle vända sin håg till andra. Det var ju dock så naturligt! En fri man kallade Knut honom! Hon såg ned på ringen med pärlhjärtat; ännu en pärla hade fallit ur, och de, som återstodo, syntes henne i denna stund som små vattenblåsor, färdiga att strax brista.

Med ansträngning yttrade hon:

»Hvem är din sagesman?»

»Peder Bang, Nikolaus Reimers och flere. Låt dessa narraktiga älskogsgriller fara, Sophie, och fäst dig vid en husbonde, som har gård och grund. Hvar finner du en förnämligare junker än Hak Ulfstand?»

Nu reste Sophie sig.

»Hör mitt sista ord, Knut — och minns det. Aldrig blir jag en annan mans brud än

Erik Langes. Venus har lyst öfver vår kärlek med sina milda strålar, och om den långsamme Saturnus hejdar våra fjät mot målet, hoppas jag dock att vi nå det en gång. Jag vill ej lyss till bakdanteri och förtal. Jag vill förlita mig oryggligen på min Eriks löften. Och framför du mitt svar till junker Ulfstand så, att mer aktar jag den, som tigger i gårdarna, än den, som friar till trolofvad kvinna; att bettla bröd är hederligare än att vilja stjäla det.»

Knuts ömtåliga hy blef som alltid, när vreden kokade inom honom, fläckigt röd. Också han reste sig upp och lade sin knutna hand på bordet. Hans hvälfda bröst häfde sig tungt under silkeströjan, och riddarkedjan glimmade i solen.

»Du går din egen ofärd till mötes tvärt emot allas vårt goda råd», sade han sträft, »och vore det ej för Margaretas skull, toge jag för att straffa din envetenhet min hand från Erik Lange.»

»Å, broder Knut! Hennes stolta hållning blef mjuk, och hennes händer lades med ens bedjande på hans skuldror. »Döm mig, hur hårdt du vill, men låt ej straffet gå ut öfver min älskade. Din hjälp är mäktig och god.

Han tränger till den! Knut, käre broder, vet du ej att en kvinnas blomstringstid är hennes kärlek, och gåfve jag mig till den man, du föreslår eller någon annan, skulle han få föga förnöjelse af gåfvan, ty det vore ett vissnadt blomster han satte i sin rosengård.»

Knut såg blidkad på henne.

»Du är ett förunderligt käril», sade han, »sprödt som det sköraste glas, och dock starkt nog att tåla saknadens och sorgens bittra galla. Jag fattar ej slikt och åstundar ingen lärdom därutinnan. Men nu är jag trött och vill hvila några timmar efter den ansträngande ridten. Äro dina gästkamrar redo?»

»Alltid *en*», sade fru Sophie och rodnade djupt, »den väntar från dag till dag på Erik Lange. De andra kamrarna har jag icke bruk för. Men behagar ej min käre broder använda herr Ottos kammare; den skall strax vara redo.»

Hon gaf en vink åt en tjänare, som nyss inträdt och stannat nere vid dörren. Denne hastade ut att efterkomma sin husmors befallningar.

»Sällan», tänkte han, »ser fru Sophie Otto Thottis någon af sin släkt här. Hvad månne

det betyda, att den morske herr Knut gästar henne?»

När Sophie tidigt följande morgon bjudit brodern farväl och sett sista skymten af hans gråa häst och mörka ryttarkappa försvinna som ett litet moln mot den ljusa horisonten, gick hon tillbaka till sitt kära Colchis för att där afsluta brefvet till Erik Lange.

Det dröjde innan hon kunde få sin eljes så snabba fjäder att löpa öfver papperet. Sinnet var tungt, och hon lutade hufvudet trött mot handen, medan hon läste igenom hvad hon i går skrifvit: dikten från Urania till Titan. I början föreföll hela skrifvelsen henne främmande. De varma orden fröso till is under den tviflande, kalla blicken, men småningom smälte kölden inom henne. Hon glömde, att Erik Lange törhända ej ägnade henne en tanke, glömde broderns hårda ord och doppade plötsligt fjädern för att ånyo tala till honom.

Hennes hand gled lätt och tryggt öfver det grofva papperet; det var en tankens fågelväg till den älskade, hon beträdde, när hon skref:

»Ödet kärleksband knyter och ödet kärleksband löser,
icke beständigt ha här anor och rikedom makt.

I sanning härligt det är, att *en* man kan framtiden veta,
och när ödet är godt, troget så följa dess vink.
Mången snubblar dock lätt, när ovetenhet honom bländar,
men min broder förstår vetandets vidder som få.
Städse den broder, som jag Apollo kallar med rätta,
då hans älskling han är, broder skall vara för mig.
Därför vare sig andra se mildt eller ock, som de pläga,
rynka det buskiga bryn öfver den molnhöljda blick,
oss förhindra de ej att beständigt älska hvarandra,
ty han varit allén' tusende bröder för mig.
Icke bekymra mig skall, att de, som borde mig trösta,
hellre vilja mig ondt, säga mig pinsamma ord.
Om ej, säga de, du var i Titan så förälskad,
säkert en mäktig och rik bjöde dig genast sin hand.
Om uti kärlek dock ej allt är blindhet, så tror jag
för visso icke, Titan, jag har förälskat mig blindt.
Rikedom ej jag begär, ej världens ära jag söker
eller att täckas en man, hedrad med ämbetens glans.
Ämbeten, gårdar och guld därefter föga jag spörjer,
ty din egen person gäller för mig mer än allt.
Mer ännu till mitt kval de säga, men att det förtälja
eller att minnas det blott tröttar och plågar mig nu.
Allt hvad dem syns, må de tälja det fritt, din skall jag förblifva,
för min Titan Urania är jag för evigt.
Vare sig du kommer igen eller länge du töfvar
dock i mitt hjärta du har en fast och orubblig plats.
Visst ej heller af lust, men mot din vilja betvungen,
stannar i fjärran du kvar, hellre du blefve hos mig.
Väl ock gärna ibland ville i hemmet du gästa,
dock du vill ej förnya afskedets kval för oss båda.
Därför du hellre då vill i främmande länder förblifva.

till dess lyckan dig här skänker din stadiga plats.
Icke med afsikt du har så ofta försummat att skrifva,
änskönt mången gång jag fåfängt har väntat på bref,
än dock ingen det fanns, med hvilken bref kunde sändas,
än har ett bref farit vill medan på vägen det var.
Hvad än orsaken är, i din vilja där ligger den icke,
gärna till hemmet du skref, gärna till hemmet du kom.
Och för hvar gång du sänder ett bref, du säger till budet:
»Lycklig är du, som får gå! Ack vore jag detta bud!»
Och till brefvet du säger: »Min hand, som skref dig, missunnar
dig din lycka, ty snart håller min älskade dig;
snart af de ögon du ses, som jag så gärna vill skåda,
kyssar törhända du får, kyssar, som mig höra till.
Själf jag nu fäster en kyss, där *Uranias* namn jag har skrifvit,
snart hon trycker en kyss på namnet *Titan*, som här står.
Gå, du bref, för att se den, kvinna, som ingen i världen
kan fördunkla för mig, ingen i skönhet kan nå!
O, hur jag afundas dig, som den älskades boning besöker!
Hvi kan den som dig skref, själf icke komma dithän!»
Sådant säger du tidt till de bud, som med brefven du sänder.
Själfva de tälja mig slikt, gärna jag lyssnar därtill.
Allting veta jag vill, hvart bud mig allt får berätta,
hvarje blick han har sett, alla de ord, han har hört.
Fjärran så eller när, om du skrifver mig till eller icke,
om du blott älskar mig, du städse då älskas igen.
Likväl jag tviflar ej på att du, min Titan, min käre,
alltid Urania vill älska, som hon dig igen.
Om jag ej mera dig ser (hvad Gud förbjude!), mitt öga
fasthåller trofast din bild, aldrig den utplånas där.
Djupt i min tanke du står rotfäst, Titan, för beständigt,
uti mitt hjärta du dväljs, ingen kan slita dig bort:

ingen annan än du skall vinna min älskog, om också
tusende gåfvor mig bjödos af friare tusen.
O, men jag tror icke heller, att ödet kan vara så bittert
röfva ifrån mig det hopp, som det så nyligen väckt.
Ett blott fruktar jag för, att under ditt långsamma dröjsmål.
är, när du kommer igen, mitt yttre icke som förr.
Vacker syntes jag dig, när du mig lämnade, kanske
när du mig skådar på nytt, icke densamma jag är.
Än ej bördan af år mig tynger och fruktan för rynkor,
men af bekymmer man kan åldras såväl som af år.
Ångesten plågar mig svårt, den aldrig riktigt mig lämnar
just i nuvarande stund vänder fördubblad den om.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Gärna jag längre dig skref, sorgen förbjuder det dock.
Men när du kommer här själf och till ett vi bägge förenas,
mycket förkunna jag skall, som jag förtiger i dag.
Då förtäljer du mig, hvad ondt du har utstått, och gengäld
själf jag dig ger, kanske hjärtat lättas därvid.
Lef emellertid väl! Var stark, när åter du skådar
din Urania här, älskade Titan, farväl!»

Innan hon lade det samman, skref hon ännu några rader men handen skälfde och ögonen tårades. Hon led af en längtan, som intet kunde stilla, hvarken arbete eller förströelser, och det blef henne med ens omöjligt att stanna inne; hon måste ut och låta vinden, som brusade fram öfver slätten, svalka sin heta panna.

SJÄTTE KAPITLET.

På Uranienborg.

Ånyo var Sophie gäst hos sin älskade broder Tyge, som trots alla obehag och alla förargelser, hvilka Danmarks unge kung, ledd af den mäktige Walkendorff, beredde den forne gunstlingen, ännu var envåldsherre på sin härliga ö.

Julisolen lyste gladt in på blomstermålningarna i Gröna rummets tak, och fru Kristina såg halft ängsligt efter på de dyrbara bonaderna och bänkdynorna, om de skulle bli blekta. Herr Tyge själf tänkte på helt annat, där han med rynkade ögonbryn stirrade på sin favoritmålning: en hund, som skällde på fullmånen. Kanske var det dock mera den latinska sentensen därunder han denna gång ägnade sin uppmärksamhet: »Nil mo-

ror nugas», stod där. Han såg från taflan bort till sin syster Sophie, som satt bredvid honom med händerna i knät.

»Kan du icke blifva lika klok som hunden här», frågade han mildt. »Se du det onda rätt i synen och bekymra dig ej om sladder och förtal. De som snacka om att Erik Lange ämnar öfvergifva dig, veta ej rätt, hur de skola lägga sina falska anslag för att få dig i fällan och gifva dig åt en eller annan herreman af släktens val. Men är du icke min käraste syster, och har du ej samma röda blod i dina ådror? Har du förglömt hur jag, trots släktens anatema, äktade Kristina, och minner du dig ej längre på de ord jag skref till den danska andryga adeln, som ville se mig och mitt verk efter i sömmarna? Något däraf vill jag upprepa för dig, min Urania, så blifver du törhända karskare till mods. Jag sade dem, att änskönt jag också bär en förnäm adelstams namn, och är född på fädernet af de Braher och på mödernet af de urgamla Billar, så rörer detta mig dock intet, ty hvad vi icke själfva hafva gjort, utan måste leda från våra förfäder, det är icke vårt.»

Jep narr, som krupit ihop på en stor solfläck på golfvet, inföll sjungande:

»Höga herrar tala stora ord,
men kungen kör dem från disk och bord,
kungen lofvar och kungen svär,
medan hans riksråd de löften bortbär.»

Tyge Brahe ryckte till.

»Hvad är det för gallimatias du mumlar, Jep?»

»Jag talar i sömnen, herr Tyge, mina ögon äro tunga och falla tillhopa, men hör I mina ord, så lyss därtill, ty hvad narren snackar i fåvitsko, är eftermäle af furstars och höga herrars sötaste tankesaft.»

»Må vara, men jag är icke i sinne att le, och om du icke slutar upp med både att smäda och häda, så slår jag dig i järn, som jag gjort det tillförne med den ärkestorskrytaren Rasmus Pedersen.»

»Den handeln hade I icke godt af, herr Tyge. I borde låtit vara med att pressa honom så hårdt, så torde kungen ej blifvit er så vred. Nu ståndar I själf snarligen i klämma.»

»Tig», röt Tyge Brahe, »och drag dina färde. Jag vill icke se dig för mina ögon!»

Jep narr lät sig ej det hårda talet bekomma. Tvärtom kröp han närmare Tyge och lade sig som en hund nedanför hans stol.

»Herr Tyge, herr Tyge, I menen mig in-

tet ondt; det månde ock de ädla fruarna veta. Men I är i stort behof af tröst och glädje, ty tiderna äro tunga, och mitt gyckel är eder ej nog. Låt mig då blott få vara eders nåde så nära, att I kan ge mig de slag, I tränger utdela, därför att edra vätskor ej äro sunda.»

Tyge böjde sig ner, strök sakta, urskuldande öfver Jeps hår och lät honom sedan ligga, medan han ånyo vände sig till systern.

Fru Kristina hade tyst lämnat rummet. Hon talade sällan med, när flere voro tillstädes, det föll henne vanskligt att finna uttryck för annat än sin beundran för sin höge gemål, och när han då strängt tillrättavisande såg på henne och skarpt sade: »Icke rosa, Kerstin, *non haberi, sed esse*, vet du ju!» blef fru Kristina så skrämd, att hon hals öfver huf-vud störtade ut i handkammaren. Också nu skulle hon gärna vèlat säga sin högt älskade herre ett tröstens rosande ord, men hon visste, att hennes närvaro näppeligen tarfvades, när herr Tyge hade fru Sophie Otto Thottis att sällskapa med; hon begaf sig i stället till sin lilla dotter Sidsels sjuksäng. Barnet hade kallfeber och skulle taga in dekokt, lagad efter en uppskrift, som Tyges gode vän, herr kansleren Henrik Rantzau lyckats med lock och

pock erhålla från den för sina hemlighetsfulla dekokter så berömda kurfurstinnan Anna af Sachsen. Till denna märkliga akvavit användes mångahanda ting: både gula violer, morgondagg, samlad på hvita dukar S:t Hans' natt, sköra skorpor, stensöta, människoben, althea, rördromsfötter, mjälten af föl, röda ekskott, gäddögon, hvit vitriol, kungsljus, älgklöfvar, vatten, tobak, agat och enhörning.

Fru Kristina hade med möda och besvär lärt sig alla akvavitens beståndsdelar, men hur kostbar den var, trodde hon dock mindre på dess undergörande kraft än på Guds hjälpande hand.

Hon satte sig vid det febersjuka barnets bädd, lät hufvudet vagga fram och åter mellan händerna och tänkte:

Hon mindes deras lilla älskliga Kristina, som de hållit så kär, denna lilla *filia naturalis*, som dött af pest vid två års ålder, hon mindes ock andra vedervärdigheter, som händt deras barn, och hon knäppte fromt afbedjande ihop händerna.

Var det väl hennes skull, att olycka och pröfningar kommo öfver dem? Skedde det för att en högförnäm man äktat en kvinna under sitt stånd, och var Herren så svårliga

vred på de ofrälse? — Eller — eller var det det så, att herr Tyge själf åsamkat sig straffdomen, därför att han så föga aktade Herrens tjänare och kyrka? Hade icke kung Kristian nu igen tillskrifvit honom om Helig tre kungars kapell i Roskilde, som han svåra försummat, och hur bedröfligt stod det ej till med kyrkan på Hven? Ej nog med att herr Tyges bänk söndag efter söndag stod tom, han lät det heliga templet förblifva i ett skick, ovärdigt ett Guds hus.

Bönderna hade framfört de jämmerligaste klagovisor, men följden hade endast blifvit, att de belades med tyngre arbete, och till deras suckar lyssnade endast hon, som själf var kommen af folket: herr Tyges Kerstin.

Hon log blidt för sig själf, när hon tänkte på det smeknamn, som hennes husbonde så ofta gaf henne, och såg ned på sin lilla kvidande dotter med en öm blick, som hade hon i barnet känt det starka band, hvilket förenade henne, den ringa kvinnan, med en af rikets främste män.

Åter skiftade hennes tankar. Hon mindes den dag, då prosten Jens Jensen fet och frodig stått i Tyges kammare och skrutit med att han icke rättat sig efter ordinantia och

altarbok vid dopet, och herr Tyge i stället för att strängt bestraffa honom, som han visserligen förtjänat, saktmodigt svarat:

»Min käre Jens Jensen, icke är I den, som råder för människoöden, och I kan granneligen förlita eder på att edra torftiga ord icke nå den högste Gud mera för att I kläcker dem ur en handbok.»

Sådant kunde väl tyckas vara hädiskt tal, och dock visste fru Kristina, att få voro så ärligt och sant gudsfruktande och starka i trone som herr Tyge. Det var blott det, tänkte hon fromt, att människor voro för små att förstå honom och hans verk. Mycket af det vackra, han lät sätta på pränt, bedömde de illa, och hans instrumenter betraktade de som trolltyg. Skulle det då aldrig bli annorlunda, hans storhet aldrig erkänd i det lilla Danmark?

Nu hade Sidsel somnat, och fru Kristina bredde täcket bättre öfver henne. Så satte hon sig ånyo på sängkanten och funderade. Det var så mycket, som bekymrade henne, nu också Magdalenas trolofning med doktor Gellius.

Flickan hade tidigt fästat sitt hjärta vid honom, och det visste fru Kristina fullväl, att

Magdalena liknade henne ej blott till det yttre, utan ock till det trofasta sinnelaget. Aldrig sveke hon sitt hjärtas löfte.

Men denne Gellius var en räf, som höll svansen mellan benen, när han fruktade för att få den klämd, och som till andra tider alltför artigt viftade med den för att vinna de höga herrarnes bevågenhet.

Hans ord voro som skvalpande vatten och flygande vind, och hon hade sett honom kärligt närma sig tjänstepigorna, när han trodde sig opåaktad; men slikt var ej rådligt att nämna, ty hvem af de höga herrarne, ja, var det så kungen själf, hade icke nu till dags galanta äfventyr af besynnerligaste slag.

Hon visste sig ingen råd i denna sak, bäst vore att vända sig till den, som var mäktigare än människorna, och som allena förmådde hjälpa. Fru Kristina suckade tungt, och hon sjönk på knä vid Sidsels hufvudgärd, hviskande:

»Allermäktigaste Fader, se till min ringhet och min kärlek och förbarma Dig öfver det mig kärast är, min älskade, dyre husbonde och mina barn!»

— — — — — — — — — — — — — — —

Sophie och Tyge hade talat länge samman och mest om den vän, som nyligen dött, den

ädle herr Niels Kaas till Torup. Detta dödsfall hade vållat Tyge bitter sorg, och han yttrade nu vemodigt:

»Med honom miste jag det enda säkra trappsteget till Danmarks tron, de öfriga äro bristfälliga och skröpliga nog, ja, somliga rent förrädiska. Tro och lofven sättes ej högt i våra tider, då dryckjom är dagens id och nattens drömmar. Det lyster mig snart ej längre hafva min färd i ett land, där vetenskapernas vetenskap, astronomien, ej hålles heligare än att den kan domfällas af plumpa bönders klagomål öfver trollkonster.»

»Vår stjärna är oss icke längre gunstig, Tyge», inföll Sophie. »Också jag längtar att se den tänd under andra himmelsstreck. Jag har upphört att vänta min Erik hem, och hvarför skall jag då dväljas här, ett föremål för släktens hätska angrepp. När Tage blir så till års, att han skall företaga sin första utländska resa, följer jag honom för visso på färden.»

»Erik önskade sig nog åter hos dig», sade Tyge tröstande, »men du vet, han är ifrig i att bringa sin konst till en lycklig utgång, och du måste bida i tålamod, min Urania. Du vet, att vägen till Colchis är dryg.»

»Han kunde dock sändt mig bref eller bud», utbrast hon ångestfullt, och de stora, tårskimrande ögonen blickade ut mot det klara, blanka Sundet, som väntade hon, att ett segel skulle dyka upp därute och styra kurs mot den skånska kusten för att där söka henne med hälsning från den älskade.

Tyge log plötsligt. Det var ett ljust och blidt leende, som förskönade hans skarpt markerade ansikte på ett förunderligt sätt.

»Törhända hör du förr af din Erik än du det väntar», sade han lifligt. »Man skäller mig trollkarl, och sanna mina ord: När du i afton kommer in i din ensliga kammare, skall du där finna ett vittnesbörd om hans kärliga tankar.»

Sophie skakade tviflande på hufvudet, men så stark var hennes tro på brodern, att hon, sedan hon denna kväll hälsat godnatt, med klappande hjärta sprang uppför trappan till sin kammare i västra tornet.

Kammaren låg i det mest bländande månljus, och hon behöfde ej anstränga sig för att upptäcka ett ljust föremål på det stora furubordet vid fönstret. Det var ett litet pergamentsblad, sirligt sammanlagdt och med utanskrift till:

»Erligh och welbyrdigh fru Sophie Brahe til Erichsholm . . .»

Hon hade fört papperet upp mot ögonen för att se tydligt.

Men — hvad var detta? Broderns stil! Hastigt bröt hon signetet och stirrade oförstående på de få raderna, men med ens blef det henne en liten glädje i hennes bedröfvelse, och hon log rörd, medan hon läste:

Erici Langii nomine sorori Sophiæ Tycho Brahe.*

Hanc tuus Ericus, tibi chara Sophia, salutem
mittit et o semet mittere posse datum.
Mittere cum nequeat corpus, suspirat, anhelat,
Sic animus proprio corpore semper abest.
Semper abest animus quod amo, quod corpore alieno
vivo sic quid sit vivere nescit amor.
Nunc ventos culpo, nunc vela et transtra, tuumque
Hinc abitum, quodque littera nulla redit.

Hennes gode broder! Hur varmt kände han ej och tänkte med henne! Hon borde

---

* Tycho Brahe i Erik Langes namn till systern Sophie.

Din Erik sänder dig, kära Sophie, denna hälsning, ack kunde han sända sig själf med den. Men då han nu ej själf kan komma, sänder han sin andes fläkt: min själ är alltid fjärran från mig, ty jag älskar och lefver i en annan, kärleken vet ej af dagens prosa. Än gifver jag vreda vindar skuld, än segel och kurs, att du är frånvarande och att ej bref anländer.

vara tacksam mot ödet, som lät henne behålla honom så nära. Dock, kanske också denna lycka skulle bli af kort varaktighet. Finge han blott sin stora himmelsglob färdig och de tusen fixstjärnorna ingraverade på densamma, .töfvade han nog ej länge i det otacksamma fäderneslandet.

Där Sophie stod i det öppna fönstret, kunde hon höra hviskande röster ifrån apelgården nedanför, och hon gissade sig strax till att det var den tjuguåriga Magdalena Tygesdotter, som lustvandrade där med sin hjärtans kär, den lärde doktor Gellius. Hon skymtade den unga flickans slanka gestalt i den ljusa sommarklädningen och den mörka manliga skuggan vid hennes sida.

Sophie tyckte vanligen, att det var något opålitligt hos doktor Gellii magra, kantiga figur och de framskjutande axlarna. Denna kärlekshandel likade henne icke. Hennes kära brodersdotter borde burit andra fästegåfvor än denne bokmals armband och ring och hon borde fått skänka sina fästmögåfvor åt en ståtligare ungersven.

Så tänkte fru Sophie Ottosdotter eljes, men i kväll grep stämning och längtan henne så starkt, att de två därnere blefvo till ett lef-

vande poem, en sommarens vackraste saga om ung älskog.

Hon hade ej hjärta att störa dem eller att mana jungfru Magdalena i säng. Jungfruburen skulle bli det heta blodet för kvaf. Sophie visste bäst, att bolstrar och finaste lin ej gåfvo ro åt sprittande lemmar. Den älskadeś famn var den tryggaste bädd, där blef kvinnan igen till ett sömnvaggadt barn med ljusa, leende drömmar.

Väktarens lur skrämde emellertid de båda unga. Doktor Gellius drog skyndsamt sin knotiga arm från jungfruns lif och tittade förskräckt uppåt tornet.

En liten apliknande skepnad uppenbarade sig tätt invid den stora ligusterhäcken och lät höra ett gäckande skratt.

»Hå, hå, hå, den svarta turturdufvan rädes ärlig fågellåt. Slikt undrar mig ej, då den dufvan väl till själen är korpens like. Tvi, för den fula fågeln!»

»Å Jep», utbrast Magdalena ångestfullt, »du har alltid skrämt mig. Skall du då aldrig lägga bort slikt otyg.»

»Det är icke eder, jag med vilja skrämmer, skön jungfru, I är hvit som liten Kerstins dufvohamn, men han där, den lärde herren,

honom nämner både Jep narr och jag den argaste korp, för han grundar ut hvad lättfärdigt är och lismar och smyger, imens han hackar ut den goda, kloka örnens ögonpar.»

»Tig», hväste Gellius,» du olycksfödde narr, hvem skall en dag kväsa dig?»

»Icke I, herre, I skall själf blifva kväst af starkare klor än mina och akta då fjäderskruden, att den ej fastnar i buren. Ha, ha, hi, hi, ho, ho!»

Jep tog ett vigt skutt öfver häcken, och jungfru Magdalena tog darrande sin följeslagares arm, bedjande, att han måtte föra henne in i huset. Hon tordes ej töfva längre härute, trots sommarnattens fägring.

Doktor Gellius kysste vördnadsfullt hennes hand — för den händelse där skulle finnas åsyna vittnen — men hviskade så brännande, lockande ord i hennes öra, att Magdalena förfärad ryckte handen till sig och flydde från den alltför eldige fästmannen.

Hon var uppfostrad i stränga, rena seder, och hur innerligt hon älskade sin trolofvade, skulle han aldrig kunnat förmå henne att leka »Maribokloster»; så kallades på skämt de unga jungfrurna emellan, när någon alltför lätt gaf sig sin älskog i våld. Ty Maribo

var ett syndens näste, hvilket satte kungen och regeringen många myror i hufvudet, och det halp föga, att den s. k. abedissan, jungfru Sophia Gyllenstierna fick den ena varningen efter den andra, nu senast af den mäktige Walkendorff, som i egen person rest dit.

Allt detta och annat mera flög igenom Magdalenas hufvud, när hon förskrämd ilade upp för trapporna; men mest tänkte hon dock på, om icke den stunden snart skulle randas, då hennes hulde fader ställde till bröllop för henne. Hon skulle nog laga, tänkte hon skälmskt, att hon blef den, som först satte fram högra foten i brudstolen, och medan hon klädde af sig, gnolade hon svagt för att ej väcka systrarna och tjänstetärnorna:

»Sätter bruden fram sin högra fot,
så råder hon öfver mannen god,
men sätter den brudgum höger fot fram,
så kommer han hustruns tyglar på skam».

Magdalena gick på tå fram till den lilla spegeln, där hon i månskenet svagt kunde skönja sin bild, och som hon stod där, genomilades hon af stark, obetvinglig lyckokänsla öfver den friska fägring, som blickade henne till mötes.

Hon lyfte de fylliga, välbildade armarna öfver hufvudet och log strålande.

O, att vara ung och älskad, att dansa emot framtiden på pärlstickad sko! Hon ville ha jublat högt, men vågade det ej, mest af fruktan att väcka den sjuka Sidsel.

Men krypa ned i bäddens duniga ide kunde hon ej — icke än. Sakta tryckte hon sina mjuka, röda läppar mot spegeln och kysste deras reflexbild länge i öfvermodig, sprudlande ungdomsglädje.

I detsamma ljöd ett hårdt slag mot fönstret, och en stor korp susade kraxande förbi, ilsket piskande med vingarna.

Magdalena for rysande tillsammans, och så lifligt och häftigt hade Jeps ord om korpen berört hennes vidskepliga sinne, att hon nästan trodde, att denna olycksprofet var ett af narren utskickadt, ondt väsen.

Hon skyndade sig att söka upp sin bädd och draga täcket öfver öronen, men först läste hon dock med brådskande andakt sina böner, som modern lärt både henne och syskonen, och dessutom ett litet stycke ur Knut Gyllenstiernas Catechismus. Hon var glad att hon kunde det utantill.

SJUNDE KAPITLET.

På Färdeled.

Det var en regnig och blåsig oktoberefter-middag år 1599. Vinden hven öfver Själ-lands gulnade slätter, och de redan förut elän-diga vägarna tedde sig i sitt uppblötta, gropiga och leriga tillstånd ännu erbarmligare. Rug-giga kråkor flögo kraxande tätt öfver stubb-åkrarna eller satte sig nyfiket vid vägkanten i närheten af småfolket sparfvarna för att titta på de väldiga kolosser, hvilka långsamt skredo framåt vägen, dragna af knogande, svettdry-pande hästar.

Den första var en rödmålad kaross med fladdrande röda klädesgardiner, som med ett klatschande ljud flögo upp och ned, när en vindstöt fick fatt i dem.

Om inte dessa himmelens fåglar, hvilka dval-des än i skyarne och än vid dikesrenen, va-

rit vana att se dylika oting, kunde de lätt tänkt sig, att det var ett lösryckt hustak, placeradt på fyra solida hörnpelare, hvilket nu rullade bort, hängande mellan väldiga hjul; då och då guppade karossen på någon af vägens ojämnheter och kastades så häftigt åt sidan, att de, som sutto inuti den, törnade ihop.

Efter herrskapsvagnen kommo två rustvagnar, liknande enorma koffertar på hjul. Kuskarna sutto på det hvälfda locket, men Lars drifvare, en lat och bekväm skåning, flyttade sig snart öfver till hästryggen, där blef han mindre mörbultad och hade dessutom lä af karossen.

Han fann det näppeligen i sin ordning, att fru Sophie Brahe på detta sätt flackade från gård och grund för att följa sonen Tage till främmande ort, men tillade han i tankarna, i det han kliade sig med sin bastanta näfve bakom örat: »Fast en är ringa, har en öron te å höra och ögon te å se, och inte är det väl baraste sönnen den nådiga frun har i tankarna. Hon vill väl möta honom, Erik Lange me.»

I den stora, skakande resvagnen satt fru Sophie, junker Tage och några af deras tjänst-

folk. Fru Sophie frös och svepte både kappa och fäll om sig.

»Det torde bli en svår färd öfver till Nyborg», sade hon. »Månne färjorna taga oss öfver i denna storm.»

»Jo, för visso, mater mea suavissima», svarade Tage gladt och hans kloka ögon strålade af lust att möta världen med alla dess faror och fröjder. Naturligtvis skulle han sköta studierna ordentligt både i Heidelberg och Basel, så att intet af de 300 daler hans moder med mycken möda bekommit af herr Henrik Ramel skulle blifva till skam, men han ville också njuta. Han lade handen på svärdsfästet och sköt upp den plymagerade hatten från den breda pannan. Han skulle önskat, att han vågat lätta litet på de kväfvande och utsikten stängande gardinerna, men modern hade varit sjuklig hela sommaren, och hon såg äfven nu så blek och lidande ut, att han visserligen ej nändes släppa in en enda kall pust till henne.

De båda, mor och son, sutto nära hvarandra och kunde obehindradt talas vid utan att bli hörda af tjänarna.

»Det skall bli förnöjeligt att se min kära Tale Thott och herr Gert Rantzau igen», åter-

tog Sophie, »han har haft tung hjärtesorg, hvarom det sports i visorna till och med.»

»Jag kan ej rätt minnas mig ha hört fru Tale Gert Rantzaus saga, sedan jag var barn», sade Tage. »Var det ej hon, som mot sin vilja blef bortförd af den morske Arild Urup? Så min faders syster hon är, har detta fallit mig ur minnet,»

»Jo, det var den fagra Tale Thott på Eriksholm, som älskade Anders Eriksson Banner emot sin moder, fru Elsas vilja. Arild Urup satt då fången i Sverige, och jungfru Tale gick själf till kung Fredrik för att bedja sig fri från Arild, som var hennes trolofvade. Och min gode broders store vän var icke helt obenägen. Det såg ut som Tale skulle vinna, hvad hon önskade, ty kungen visste just då, hvad längtan och älskog var, och han svarade — som det står i den långa visan — herr Arilds bundsförvanter så:

»Det är bäst att låta dem komma sämman,
som det så gärna vill.»

Men då brusade de båda höga junkrarna upp och tvungo kungen att uppskjuta bröllopet ett år. På den tiden blef Arild lyckligen fri och drog med två adelsfruar till Eriks-

holm. Dessa lockade Tale ned i rosengården, och Arild, som hållit sig gömd i närheten, passade på, när en af adelsfruarna låtsade falla i vanmakt, att svinga Tale upp på sadelknappen och rida därifrån med henne. Sedan lät han offentligen kungöra sin bragd, som skedde en dag tidigare än hennes bröllop skulle stått med Anders Eriksson Banner. Stackars Tale, hon blef ingen lycklig brud, och visan säger heller icke ett ord om hennes fröjd, när den slutar så:

»Nu hafver Arild Axelssen
förnummit både sorg och kvida:
nu sofver han så gladeligt
med jungfrun vid sin sida
— så drucko de bröllop på Eriksholm.»

»Hur gick det herr Arild sedan?» frågade Tage.

»Han dog snart därefter i fångenskap. Gud vare hans själ nådig», sade fru Sophie fromt, »men mycken men har han vållat, och en stor syndare är den, som gör sig saker till brott emot hjärtats val. Se väl till, älskade min Tage, att du, när din tid kommer, far varliga fram med de bräckliga, men dock så tålsamma kvinnohjärtana.»

Tage log.

»Det töfvar väl, innan min timme slår att fästa brud, men full väl är där redan en älsklig tärna i min håg, och växer hon till i goda seder och behag, som hon nu i löften visar, har ej Skåne skådat vänare fru.»

Han böjde sig ned och kysste fru Sophies hand.

»Du — har du redan . . .» Hon stammade fram orden, halft som i en dröm och dock alltmera vaknad förstod hon, att hennes son ej längre var ett barn, fast det syntes henne så, när hon ömt tryckte hans hufvud mot sitt bröst, eller när hon hörde hans klingande, friska skratt.

»Ja, mater mea dulcissima, åren förflyktiga. Ännu några, och jag står och bidar mitt svar om jag tör vinna jungfru Helvig Rantzaus hand. Då skall där åter »drickas till bröllop på Eriksholm» med fröjd och gamman.»

Fru Brahe lyssnade till sonens ord, men de värmde henne icke, tvärtom frös hon nu ända in i hjärteroten, när hon tänkte på att kanske hennes son hunnit fästa vif och rusta till bröllop, innan hennes tärande starka längtan nådde mål. Hon kände en sekund ett skärande agg, en stickande afund mot alla unga och lyckliga. Hur föga visste han om lifvets strider,

den ljuslocklige ynglingen bredvid henne. Han var den starke och modige, lifvets solsida, hon var den gråa skuggsidan. Skulle det väl någonsin blifva annorlunda. Hon var så genomtrött, hennes kropp och själ värkte, och tankarna orkade ej längre spänna sig senhårda mot alla de små och stora motgångarna. Hon måste ha hvila och lugn åtminstone några dagar, och hon hoppades få det hos fru Tale Thott. Berätta henne om sin Erik kunde hon icke. Därvidlag voro de alla utom hennes egen broder Apollo oförstående.

Hennes hjärta slog häftigt af kärlek och oro, när hon tänkte på honom, och hur han blifvit drifven i landsflykt från sitt fädernesland. Det hette, att han af fri vilja följt kejsar Rudolfs kallelse och med hustru och barn begifvit sig till Prag, men hon visste, att han var för god dansk att någonsin vilja lämna sitt land, om det velat mottaga hans tjänster.

Hon tryckte sonens hand och mindes plötsligt, att hon glömt säga honom till lycka, nu gjorde hon det och tillade:

»Vi hade nyss ett exempel på, hvad jag skulle vilja nämna ond älskog, ännu ett närmare finnes. Vakta dig väl för slik dålig handel, min Tage! Jag menar doktor Gellii fula

mandat med jungfru Magdalena. Man friar icke till en välboren jungfru endast för att begära henne. Hon är för god till slik spott.»

»Hur kan min fru moder tänka om mig, att jag skulle bete mig så vacklande och lättsinnigt som den hycklaren Gellius», utbrast Tage med upplågande harm. »Det är ömkligt, att en sådan vindleka skall gå i hosor och nämnas man. En käring är han och käringsnack har han fört.»

Fru Sophie nickade. Det gjorde så ondt i hennes sjuka sida, när den tunga vagnen stötte och hoppade mot vägens ojämnheter. Hon måste maktlös luta sig tillbaka och sluta ögonen.

Då junker Tage trodde, att hon sof, äntrade han vigt ur vagnen och började marschera bredvid den dels för att räta på benen litet, dels för att få en bättre öfverblick öfver Korsör, som de alltmera närmade sig.

Fru Sophie kunde dock icke sofva. Hennes tankar hade så mycket att syssla med, men nu veko dock hennes egna intressen för broderns. Det var så längesedan hon hört af sin Apollo, och hon genomgick sorgset alla de pröfningar, hvilka särskildt under de tvenne sista åren drabbat honom, Hur falskt och

småsint hade ej hans astronomiska epistlar blifvit bedömda! Och värre än det, hur hade man ej hindrat honom i hans vetenskapliga forskningar genom att beröfva honom hvarje möjlighet att utföra dem. Han hade velat göra sig ett observatorium på sin egen gård i Köpenhamn, men äfven den rättigheten förvägrades honom, som alltid tillförne kallats kungens »älskelige vän och tjänare».

Och denne hofmästare Christoffer Walkendorff, som kommit alltmera till makten, hur hade han ej i sitt segslitna agg sändt två okunniga stympare till Hven för att bedöma de instrumenter brodern där kvarlämnat; och de, som voro för nära jorden att känna andra stjärnor än dem furstars gunstlingsskap fäste på deras bröst, kallade alla dessa underbara ting, som hennes broder handhaft i vördnad och förstående, för: »Onyttiga redskap», som hade frågan gällt förbrukade plogar och harfvar.

Sophie var så upprörd, att den ena tåren efter den andra gled ned för hennes magrade kinder. En slik orättfärdighet torde dock ej Herren Gud lämna ostraffad. En gång, om ock i en sen framtid, skulle hans, brodern Apollos namn äras, spådde hon profetiskt.

En af tjänstepigorna dristade sig att väcka henne ur hennes tunga grubbel genom en ödmjuk fråga, om den nådiga frun ville hafva resesängen tillgänglig på färjan. Därmed kom Sophie ur sin tankevärld in i den verkliga, hvilken emellertid för henne alltid blef den främmande och oförstådda.

— — — — — — — — — — — — — — —

Fru Sophie satt i en liten treflig och varm kammare på Gert Rantzaus gård. Hon hade tagit fram skrifdon och lutade nu hufvudet ned mot papperet för att kunna se tydligare i den skumma oktoberdagern, så föga ägnad till hjälp vid studier eller skrifgöromål. Fönstrens målade glasrutor bidrogo än ytterligare att öka skymningen härinne, men Sophie tänkte ej på, om hon ansträngde ögonen; hon doppade i stället ifrigt fjädern, angelägen att få meddela sig med den älskade brodern på det enda sätt det lät sig göra och började:

* »Min allra käraste broder, Gud allsmäktig vare nu och alltid med Eder och bevare Eder nådeligen och väl från allt det, som kan vara Eder skadligt till lif eller själ, och Gud unne mig alltid att spörja, att det må gå Eder

* Utdrag af bref från Sophie till Tyge Brahe (originalet i universitetsbiblioteket i Basel).

lyckligt och väl i allo måtto, det vill jag troligen önska till Gud etc. M. a. k. broder gifver jag Eder ganska vänligen tillkänna, att jag nu är på resa med min Tage, och följde jag honom först till Haderslev, och när jag kom dit, voro Gert och Tale dragna hän till en af sina gårdar, heter Lindved, nio mil från Haderslev, där han låtit bygga. Så skrefvo de mig till, att jag med Tage skulle komma dit till dem och följa med dem till Bredenberg, som är sju mil från Hamburg. Så ville Gert förhöra sig om sällskap, som Tage kunde följa med till Braunschweig och så ut till Basel, dit jag vill ha honom hän. Så drog jag då till dem till detta Lindved och var där i två eller tre dagar och följde dem så hit till Bredenberg och har varit här i sex dagar, och göra de mig allt det goda de kunna, så jag är kommen till rätt goda vänner här, som göra mig allt godt, Gud vare lofvad, och blir jag här nu till på måndag, för då drager Gert till Kiel på herredag och min syster drager till Haderslev igen, för de vänta konungen dit strax före S:t Mårtensdag, då det skall hållas herredag i Flensburg, där kungen vill vara vid den tiden. Så aktar jag med Guds hjälp att draga härifrån med Tage till Wan-

dersbeck vid Hamburg och där vara en tre eller fyra dagar och förhöra mig om godt sällskap, som Tage kan följa med till Braunschweig, Gud gifve till lycka.

Titans skrifvare Mikael hade varit på Haderslev och menade, att finna mig där för tre veckor sedan, och när jag icke då var där, drog han till Horsens och skickade med mor fru Anna brefven till mig, och hon sände dem öfver till Köpenhamn och när de kommo dit, hade jag dragit därifrån. Så sände jag ett bud från Kolding och öfver till Köpenhamn efter samma bref, och det budet kom nu hit till mig till Bredenberg i förgår, och fick jag med det budet eder son Tyges skrifvelse, hvaraf jag förmärker, att han är i Köpenhamn nu och hafver bref till mig från Eder, hvilket han icke nu kan sända mig, utan vill själf antvarda mig det, om jag kan komma till Köpenhamn igen inom tre veckor; eljes vill han lämna doktor Niels Krag brefven, när han drager hit, och sänder han mig tu bref, ett till min broder Knut och ett till min syster Margareta, hvilka jag strax vill sända dem, och skrifver doktor Niels mig något till, om hur det går Eder, hvaraf jag förmärker, att I nu farer rätt väl, Gud vare lofvad, och

hafver fått ett hus af kejsaren och mer än 4,000 gulden i årliga pengar af kejsaren, och bröt jag min syster Margaretas bref och ville ock däraf förfara, hur det gick Eder, ty jag har länge längtat efter bud från Eder. Sedan I är kommen till Prag, så är det mig i sanning så rätt hjärtligt kärt att höra, att det går eder så väl, Gud vare lofvad, och att I har funnit en plats, som I kan ha fredligen och folk kan hedra Eder och hålla af eder handel och göra eder godt.

Jag hade tillförne hört af detta, ty det blef doktor Niels tillskrifvet från Tyskland, dock hvem jag sade det för ville icke tro det, så jag visste det icke förvisso, förrän jag kom till Gert Rantzau; han sade mig, att det var sant, och att han själf nyligen skrifvit Eder till, och kan I icke tro, hur kärt det är både honom och Tale, att det går Eder väl. I sanning kan jag märka, att det är dem båda fullt kärt och hvad de hafva gått med om det snack, som sagts om Eder, har det skett af missförstånd. Jag har i dessa dagar låtit Gert se det bref, som I skrifvit kungen till, och hvad svar I fick därpå, jag har själf läst det för honom och tydt honom meningen så Tale hörde det; de förstodo dem väl därpå. Så lät

jag honom ock se det lilla bref, som kejsarens kansler hade skrifvit Eder till.

Nu tänker jag väl, att de nu i Köpenhamn till denna herredag få veta besked om Eder handel. M. a. k. broder, nu att skrifva något om Titan, så har han haft en feber i tre veckor, dock hoppas jag med Guds hjälp, att det nu igen är godt med honom. Det synes som denne Hans Ernst icke vill handla riktigt med honom; Erik har lärt honom konsten, och det var uppgjordt mellan dem, att hvem de skulle lära konsten, det skulle de vara båda om och båda få lika mycket pengar därför. Nu hade de tillskrifvit några, som de skola ha penningar af, men ville Hans Ernst ensam ha dessa pengar, och har han ock skrifvit kejsaren till och tillbjudit honom konsten och ville icke låta Erik veta det. Dock Erik hoppas, han skall komma före honom; jag tänker, att Erik själf skrifver till kejsaren, och vet jag förvisso, att Erik har vetat konsten och hade han tillbjudit vår konung den, men kungen ville intet svar skrifva, utan var blott spotsk och hånfull, och hade Hans Ernst också skrifvit kungen till sedan och begärt, att Erik måtte bekomma svar, hvaraf jag sänder eder en kopia, ty jag

antvardade själf kungen detta bref genom sekreteraren, men han ville intet svara därpå, för de hafva nu gjort honom allt hvad de kunna; nu äro de färdiga med honom och låtsa som de inte veta af hvad de tillförene gjort, ty Erik hade erinrat konungen något därom i sin supplikatio. Gud allsmäktig hjälpe väl och göre det en gång bättre för oss; jag hade skrifvit Erik till, att han skulle möta mig någonstädes vid Haderslev, om han fanns i trakten, men han kunde icke möta mig där. Nu har jag skrifvit honom till, om han vill komma hit till mig eller till Hamburg eller till Lüneburg eller hvart han vill, då vill jag möta honom eller tala med honom, innan jag drager bort; och har jag låtit ett bud löpa ut till honom härifrån och väntar det igen om en tre eller fyra dagar, och vill han möta mig, skall jag bida honom, eljes vill jag med Guds hjälp följa Tage till Braunschweig, så är det blott en dagsresa till detta Kelbra, där Erik håller hus och vill jag draga dit till honom, ty jag måste ändtligen tala med honom, medan jag är honom så nära med Guds hjälp, och veta, hur det är med hans handel. Gud gifve oss lycka och råd, att vi måtte få någon glädje och frid en gång.

M. a. k. broder, så vet jag nu intet mer synnerligt att skrifva Eder till, men skall I alltid finna mig Eders hulda syster, som alltid gärna vill göra, hvad jag vet Eder kärt vara och hoppas vi träffas väl en gång, Gud gifve, glada och vid god hälsa, och är jag Eder nu och alltid Gud allsmäktig befallandes både till själ och lif med all lycka och välfärd. Gert, Tale och min Tage låta hälsa Eder med många tusende goda nätter; lef väl och säg Kerstin och alla Edra barn och alla goda vänner (hvilka också äro mina) många tusen goda nätter på mina vägnar.

Datum Bredenberg i oktober 1599.

Sophie Brahe Ottosdotter.»

Just som hon omsorgsfullt förseglat brefvet genom att trycka sin vapenring fast på det röda lacket, knackade det på dörren, och den trots sina år ännu ståtliga fru Tale Thott inträdde:

»Jag stör eder törhända, ädla fränka», sade hon med sin starka, klara röst, »och då vill jag genast åter draga mig tillbaka.»

»Nej, I kommer full väl till pass, kära fru Tale, jag har slutat mitt långa bref till broder Tyge och vill förnöja mig med en god snack.

I är så trofast en vän alltifrån ungdomsdagar.»

Fru Tale log vänligt och stödde sitt hufvud, tungt af den nymodiga frisyren, hvilken med ens bannlyst pärlhufvan och tillät håret att, förstoradt af valk och puffar, visa sig bart, mot den tygklädda väggen.

»Vi ha haft många liknande och föga lyckosamma öden», sade hon, »och i sorgerna har vänskapen starkare växtkraft än i goda tider. Ett har I dock, som min längtan aldrig mäktat bringa mig: ett barn. Det är en tung lott att gå allena mot ålderdomen. I skulle veta, hur många bittra tårar jag utgjutit för den sakens skull. Jag vankade ju om som änka alla mina bästa år, och hur jag blef Arild Urups maka är Eder förvisso bekant. Aldrig låg jag i älskog vid hans sida. Nu är jag så fullkommens lycklig med min gode Gert, men barnen, som vår Herre ej tilltrodde mig äga, kan jag aldrig glömma. Vi födas mödrar, hjärtesyster, vi knoppas för kärlek, blomstra och vissna i den, men också när det fagra skinnet skrumpnar och älskogselden dör, slår modershjärtat med samma kraft.»

Hennes svarta, brännande ögon fylldes af tårar.

Sophie såg ned. Hon förstod, att orden delvis hade en dubbelmening, och att den kloka fru Tale ville söka förmå henne att afstå från Erik Lange och endast lefva för sonen Tage. I tystnaden hörde hon fru Tales lilla Nürnbergerur, fäst vid det guldbroderade bältet tillika med spegeln och solfjädern, ticka, och hon blef plötsligt så het i blodet. Det stack innanför huden som fina nålar; hennes bleka ansikte fick färg.

»Min goda syster», sade hon slutligen, »vet I, hvad jag lyss till? Jo, edert lilla ur! Det talar till mig med en röst, som jag bättre förstår än Eder klokt manande stämma, som för visso ville skilja mig från min lyckodröm. Uret säger: nu går en sekund, nu går en sekund, den har du mist. Den kunde varit din och den mans, du älskar, men ödet, det grymma, orättfärdiga ödet tager den som lättfånget gods. Och för hvarje utlupen dag rinner en tår, den ingen ser, frätande ned i mitt hjärta; jag har räknat dagarna; de hafva blifvit månader och år, och immerfort ha tårarna runnit i saknad öfver att *min* dag ej var den gryende.

Vet I, hvad lång väntan är: den är en aldrig upphörande ångest och ett ständigt sviket

hopp. I fyra år har jag förgäfves väntat bref eller bud, men intet har kommit från Erik Lange. Jag har sport till honom genom fränder och vänner, de ha förtalt mig några af hans vägar. Ack, hans hjärtas väg kände de ej.»

Hon tystnade, öfvervältigad af rörelse, men återtog snart:

»Jag har velat följa honom i hans sträfvan, och jag har lagt allt annat, som fyllde min dag med intressen, för att ägna mig åt Trismegisti lära. Sömn och hvila har jag försakat för att studera konsternas konst, men målet vann jag ej — lika litet som han nått det, hur vida han än färdats och förglömt, att i hemlandet fanns den, som väntade hans kyss med het längtan i blodet. Fyra år, fru Tale, är en lång tid. Synes det eder ej, att blodet borde hinna svalna, bli ljust och tunt? Mitt har ej hunnit det, och intet remedium finnes för slik sjukdom, den är värre än alla morbi epedemici, ty själens plåga är större än kroppens.»

Tale Thott såg vemodigt på den åldrade vännen. Väl var hon själf mycket äldre, men på henne syntes ej årsringarna så obarmhärtigt.

»Säger I än, kära syster, att älskogselden

dör?» utbrast Sophie tvärt, sedan de båda tegat en stund.

Fru Tale Thott reste sig upp. Hon gick fram till fränkan, lade armarna om hennes hals och sade innerligt:

»Jag säger, att jag önskar eder lycka, hvar I färdas och hvad I väljer. Gud signe eder trofasta håg, Sophie Ottosdotter!»

ÅTTONDE KAPITLET.

Funnen.

Det blef ingen långvarig frist Sophie tillät sig hos de vänliga fränderna Rantzau. Deras gästfrihet hade dock gjort henne godt, och när hon en frisk och klar oktobermorgon ånyo steg upp i karossen för att följa sonen till Braunschweig, var hennes hållning rank och blicken ljus af nytt mod. Hon tänkte nu som alltid på sin Erik och sade sig, att ändtligen kunde hon hoppas på att snart återse honom.

Genom en vän till Gert Rantzau hade hon sport, hvar han uppehöll sig. Han hade varit sjuk. Hans konst hade bedragit honom. Lyckan gick honom ständigt ur händerna. Han behöfde henne bättre än någonsin. Och hon kom så villigt och gärna, skulle hon ock till fots färdas de tre milen, som förde henne från Braunschweig till den lilla staden söderut, den, där hon till sist skulle vilja stanna, därför att där var han.

Hon upprepade inom sig den lilla stadens namn gång på gång: Kelbra! Kelbra! sjöng det som ett halleluja inom henne. Hon älskade själfva ljudet och lät det dröja som en smekning på tungan, när hon i enrum sakta hviskade: »Kelbra!»

Fru Tale såg till att det grönmålade matsäcksskrinet med all sin präktiga förning stod stadigt. Hon hade själf styrt om att allt blifvit behörigen nedpackadt, och hon uppmanade sin lärda fränka att icke förglömma vare sig pastejerna eller syltерna, utan låta sig väl smaka.

Sophie tackade med många och hjärtliga ord både för god undfägnad och behaglig ro, men under det att meningarna stillsamma och väl sirade gledo öfver hennes läppar, var blicken redan långt borta; den gick med tankens vingade bud.

Hela färden till Braunschweig föreföll henne som en dröm, ur hvilken hon först vaknade vid stadsporten. Det var sent på kvällen, och vakten gjorde svårigheter att släppa in de resande. Ändtligen lyckades det dock, och de passerade genom de tysta, mörka gatorna, förbi de sofvande husen.

I morgon kväll, tänkte Sophie Ottosdotter,

ser jag andra sofvande hus, andra skumma, främmande gator, och då går jag där ensam och letar mig fram till en man, hvilken vakar och dock drömmer, en man, som först släcker sitt ljus, när gryningen randas.

Hon följde sonen upp till härbärget och kastade sig fullt klädd på sängen, ty så fort Auroras rosenfärgade fingrar tecknade sig på firmamentet, skulle hon vara redo till affärd.

Hur kunde hon sofva en natt som denna, då hvad som vår rikast lif för henne slutligen vaknat ur väntans långa dvala? Hon hörde sonens lugna, jämna andetag från kammaren innanför och visste, att hon, när dagen inbröt och någon tilläts lämna staden, skulle taga farväl af honom endast med en kyss på pannan. Hans sunda, ostörda, bekymmerfria sömn var henne helig. Hur länge sof man väl så tryggt?

Så snart den första gråa strimman dag genomträngde mörkret, reste Sophie sig upp och började tyst ordna sig för resan. Hon gaf sig icke tid att se ut genom de små rutorna för att få veta, hurudant vädret var, gladdes ej heller, när hon klädd kom ned på gården och såg himmelen molnfri och hög. Skyndsamt steg hon upp i vagnen, och hon

bad kusken mana på hästarna så mycket han kunde.

»Låt dem springa, bara springa», sade hon med klangfull hög röst. »Vi byta vid hvart rastställe. Se här, Lukas, blanka silfverpengar; tag dem och kör på!»

Lukas stirrade på den nådiga fruns gåfva, hvilken till hälften fyllde hans grofva näfve, och han tänkte, att slik frikostighet icke var af det rätta slaget. Det var trolldom med i spelet. Men . . . man kunde inte stå emot den goda gåfvan för det. Det halp törhända mot otyget, om han spottade tre gånger efter sig och så offrade två — ånej, en räckte! — af de blanka pengarna till kyrkan.

Och af bar det i den arla morgonen. Sophie satt hela tiden rak och med högburet hufvud inuti vagnen. Denna gång hade hon icke dragit gardinerna för, knappt svept om sig skinnfällen.

Kappan var henne nog. Hon skulle visst ej frusit ens den förutan, så värmde glädjen hennes blod och purprade hennes kinder. De glänsande ögonen sågo ut mot skogar, slätter, dalar och sjöar utan att se. Hon kunde för den skull åkt med bindel för ögonen hela tiden och dock sett detsamma: den bild, hon

stirrat sig sjuk på därhemma i Colchis; den bild, hvars lefvande föremål en gång skänkt henne kroppens och själens hälsa: full kärlekslycka.

Hon rastade, hon bytte hästar, hon mottog sena höstblommor af nigande barn vid grindarna, och hon for vidare, allt med samma inåtvända leende, samma strålande blick.

Blott en gång spratt hon till och blef orolig. Det var, när den ena hästen tappade en sko. Det var ett dåligt omen, men det bekymrade henne dock mindre än det dröjsmål skadan vållade. Ett söm hade gått ur skon och haltande måste hästen linka på till nästa håll, där den kunde utbytas.

Det kunde ej bli tal om att förmå den att springa nu, utan den skred helt långsamt fram som vore karossen en likvagn, och de nyfikna kråkorna, som följde efter i hjulspåren, sorgetåget.

Denna lilla olyckshändelse orsakade, att Sophie fick öfvernatta än en gång, innan hon nådde Kelbra och först inträffade där följande morgon vid åttatiden.

Hon steg ur vagnen vid stadsporten och gick till fots genom de smala, vinkliga gatorna, af hvilka endast några hade en rad

borgmästarstenar i midten, andra däremot tedde sig som leriga landsvägar. På dessa sistnämnda rotade hela flockar af grymtande svin, och stanken från stiorna spred sig stark och från vida omkring.

Handelsmännen hade redan fällt ned sina luckor och börjat handeln. De, som tillfälligtvis stodo framme vid disken, tittade på den främmande damen, som tycktes komma långväga ifrån. Hennes långa reskappa var dammig och klädningsfållen rifven. Hvem sökte hon här?

Men de behöfde ej länge bida svar på den frågan, ty än en, än en annan hade blifvit tillspord om de visste, hvar hon månde söka Erik Lange.

Hon började med att spörja barnen, och till och med inför dessa klara, oförstående ögon och de små munnarnas naiva: »Weiss es gar nicht!» blef hon förlägen och vände sig rodnande bort. De äldre visste väl bättre besked, tänkte hon, men helst hade hon gått ur hus i hus och själf sökt den man, hvars famn hon trådde till. Men om också hvarenda dörr vänligt inbjudande stod öppen och alla luckor voro skjutna från fönstren, vågade hon dock ej träda in på gårdarna, ej blicka genom rutorna.

Hon stannade på stadens enda torg och hvilade en stund på den långa bänken under kastanjeträdet vid brunnen. Rundt omkring henne låg en brun matta af vissnade löf; solen förgyllde dem nu, och de liknade glimmande kopparmynt. Om hon kunnat samla och förvandla dem alla till tunga dalrar och så gå till Erik Lange med dem och säga: »Här är brudskatt och brud, käre!»

Hon log åt sin fantasi. Hon skulle gå till honom, men fattig och beroende utan något annat i världen att bygga på än sin kärlek. Var det fast grund? . . .

Det var godt att sitta här i solskenet; det hade med ens fallit en förunderlig ro öfver henne. Såge hon månne ej det hus, där den älskade dvaldes? Hon trodde det. Härifrån torget gick den lilla staden ut i fyra krokiga linjer, och husen, än höga och förnäma med skulpterade portaler, vapen och inponerande drakhufvuden, än små och obetydliga med torftak och svalgång, krånglande sig ned längs de smala gatorna likt en kedja af unga och gamla, som tagit hvarandra i händerna och försökte hålla samman.

Sophie roade sig med att fantisera ihop, att där till höger i det stora stenhuset med trapp-

gafveln bodde han. Hon skyggade med handen för ögonen och föreställde sig, att hon såg hans smärta gestalt på öfversta trappsteget af den lejonprydda trappan. Och han såg också henne, drömde hon; med några steg var han nere hos henne och lade hufvudet i hennes sköt...

Hon ryckte till. En stor hund hade tryckt sin nos mot hennes knän och strök sig nu kelet och hjälpbedjande emot henne. Djurets sorgsna, fuktiga ögon voro med ett rörande uttryck af ångest riktade på henne, och Sophie insåg strax, att det var en herrelös hund.

Hon klappade den på hufvudet och talade vänligt vid den, men förstod också, att hon efter två genomvakade nätter ej stått ut längre, utan slumrat till på bänken och att hunden väckt henne. Hon hade ej många medel att tacka den med, endast litet vatten från brunnen och ett bröd, som hon köpte och bröt åt den.

Djuret slickade tacksamt hennes hand och följde henne sedan troget; hon kunde ej köra af det stackars kräket, kände det för öfrigt som hon här på denna främmande ort plötsligt funnit en vän och gick med spänstiga steg vidare, först till det hus, där hon i halfslummer trott sig skola finna sin Erik.

Där bodde han dock ej, men en gammal vresig, hvitskäggig man utpekade med en knotig finger den riktning hon borde taga.

»Hans rykte är nog stort, som I tänker Eder, gnädige Frau», svarade han hånfullt på hennes fråga, om den »store, ryktbare Erik Lange» bodde där, »men vet I, hvad som vållar, att hans namn är i hvar mans mun? Jo, hans skuld i alla gårdar. Han är lusfattig, Gnädige, och hans säng är lumpor, men likväl föraktar han ärlig handtering och snokar efter sin evinnerliga lapis philosophorum, som han aldrig finner».

»Häftar han i skuld till Eder», frågade Sophie.

»För visso, Gnädige! Spörj I vår stads borgare och handtverkare, om där är en, som utfått redligen och till fyllest af Erik Lange, hvad hans rätt var, och I skall få nej. Är I i skyldskap med honom, får I utgjuta många tårar för hans skull.»

Sophie satte plötsligen händerna för öronen.

»Nog, nog», utbrast hon bevekande. »Erik Lange är en dansk ädling, och det rinner ädelt blod i hans ådror. Förlita Eder på det. Han bedrager ingen. Gif Eder till tåls, och I får för visso Eder rätt.»

Hon skyndade bort, men den gamles skrockande skratt förföljde henne. För att söka glömma det lockade hon hunden till sig och lät honom trycka det ludna hufvudet mot sin hand.

Blott några steg till, och hon skulle vara framme. Hon kände hjärtat värka, och blodet bulta i tinningarna. Att hon nästan sprang framåt märkte hon ej, tvärtom kändes fötterna som två blyklumpar, som hon ej förmådde lyfta från stället.

Det var vid ett litet, obetydligt hus, hon slutligen stannade, Dess port var stängd, något så ovanligt att se, att Sophie förskräckt studsade tillbaka och ångestfullt tänkte:

Månne han dragit bort!

Hennes hand rörde sakta vid den tunga portklappen. Den var fastrostad och lyfte sig ej. Då vred hon sakta på låset, och det gaf ett gnällande, ovilligt ljud ifrån sig som vredgadt öfver att bli bringadt ur läge.

Knarrande gick den tunga ekporten upp, och Sophie kom in i en rymlig, men skum förstuga med tre stängda dörrar. Hon stod villrådigt lyssnande, men det enda ljud, som afbröt tystnaden, var hundens skrapande på porten. Hon hade lämnat honom utanför.

Slutligen måtte han tröttnat och tassat bort, ty han hördes icke vidare af. Hon stod länge med sammanknäppta händer och brydde sig ej ens om att torka bort de stora svettpärlor, som pressades fram vid hårfästet. Först när hon kände, att hon blef kall i ansiktet och det svartnade för ögonen, vacklade hon fram till en dörr och ropade så högt hon förmådde:

»Erik Lange! Erik Lange!»

Hennes röst skälfde och var hes af sinnesrörelse. Steg ljödo. En stämma, som hon aldrig skulle kunnat taga miste på, frågade innanför:

»Hvem är där?»

Men nu svarade hon icke. Det sved inom henne af bitter missräkning: han hade icke känt hennes röst! Skulle han väl då känna henne själf?

»Hvem där?» upprepade Erik Lange otåligt.

Sophie brast plötsligt i gråt. Hur många stängda dörrar ägde då den onda världen, när den till och med nu i denna stund kunde sätta en mellan den älskade och henne.

En regel sköts ifrån, Erik Lange stod på tröskeln. »Sophie Ottosdotter», utbrast han bestört. »Du kom dock; har du ej fått mitt

bref med bud att töfva, till dess jag blefve färdig.»

Hon stod där med sänkt hufvud. Trötta och brutna kommo de få förtviflade orden:

»Töfvat har jag i dagar och år, Erik Lange.»

»Visserligen, men min konst är långsam. Den kan tvingas att bida för en feberrysning af jorden eller för en list af den lömske Merkurius; ja, du vet, att Tartarus kan vara en led fiende, som vållar, att salpetern med ett tordön slungas högt i luften.»

Hon stod stilla som bedöfvad, endast en tanke genomborrade henne som ett kallt, hvasst vapen. Hennes kärlek var honom intet värd. Hon kunde gå för att aldrig vända åter.

Han stod något högre än hon, så att, skulle hon se upp i hans smala, blekgula ansikte, måste hon höja hufvudet och de tårdränkta ögonen. Hon gjorde det ej.

»Urania, min Urania!»

Hon kände plötsligt hans armar omfatta sig med den veka ömhet, som hos honom var styrka, och han förde henne in i kammaren, där luften var tät och tung af allehanda syror, och dit solen ej hade lof att sända sina strålar. Han röjde af bänken vid väggen så pass, att där blef knapp plats för två, och där på den

smutsiga, trasiga dynan satte han henne och sig bredvid.

»Hvarför kom du?» frågade han, men i tonfallet låg ett matt tack, och detta uppfattade hon och tog emot, som hade det varit löftet om den rikaste skatt.

»Du eller jag måste komma», sade hon med sin fasta, allvarliga röst. »Vi lofvade hvarandra en gång att vandra lifvets väg tillsammans. Har du förglömt det, Titan? Se här din ring! Jag har låtit bryta ut en sten för hvart år du dröjt. Där är ej många kvar. I nio år har jag väntat dig, Erik Lange.»

Han lade hennes hufvud mot sitt bröst och smekte som i drömmar hennes kind.

»Och så kunde du ej bida längre», sade han slutligen.

Hennes stolthet reste sig.

»Nej, icke bida, men väl bjuda dig ett sista lef väl.»

»Du — du — skulle jag mista dig», stammade han bestört, och han kysste henne skrämmande häftigt. »Det menar du ej, Urania! Du kan ej slita det band, som ensamt fäster mig vid lifvet. Jag är ju din Titan, och du är den enda, som ej öfvergifvit mig. Går också du nu? Nej, nej, jag vill inte tro det!»

Hans händer voro feberheta. Hon tog dem stilla i sina och smekte dem.

»Jag går inte», sade hon bara. »Var lugn, min älskade.»

De sutto så länge tysta, tätt slutna intill hvarandra, och hon ville förgäta allt för att endast få vara lycklig med honom. Hennes hufvud värkte i den obekväma ställning, han gifvit det, men hon ville icke draga det tillbaka. Det var ändå så godt att hvila det nära hans hjärta.

Hon var rädd för den stund, då tystnaden måste brytas, och uppsköt den. Det skulle nödvändigt falla ord emellan dem, som smärtade, men tystnaden var harmoni, ty då döfvades förnuftet.

Han talade först:

»Tack, min Urania, för den här stunden! Du kan nu ej få töfva här längre. Du vet, att jag har viktiga ting för händer; och jag hoppas för visso att lyckas. Hans Ernst var en svartkonstnär, som förvirrade mina begrepp och ödelade de dyrbara vätskorna genom sin okunnighet. Nu har jag dock funnit en legering, som öfverträffar alla föregående, och jag längtar att gjuta den i retorten och pröfva dess kraft.»

»Så låt mig vara dig behjälplig», bad hon och hennes blick sökte sig vant fram till ugnen, där nu endast några svarta kol voro att se.

»Nej, nej», sade han ifrigt, »det får du ej. Jag vill vara alldeles ensam denna gång. Det är ej blott materia i min konst, ser du, det är också ande, och där dessa väsen syssla, måste tystnad och enslighet råda. Kom åter en annan dag, min Urania, om en veckas tid väntar jag dig.»

»En vecka», sade hon bittert. »Jag har rest genom natt och dag, sjuk och trött för att fort komma till dig och du — du hälsar knappt på mig, förrän du beder mig ånyo draga mina färde. Det är din konst, som förpestar och förgiftar hela din varelse. Jag vånnar den sjönke ned till det averniska mörker, hvarifrån den kommit, så kunde den ej stjäla flere dagar från mig. Och kanske», tillade hon vekt, »är det ändå det minsta, att du öfvergifver mig. Värre är det, att du skadar dig själf, min Erik. Du lefver ju i beständig spänning och sörjer öfver hvarje misslyckadt utfall.»

Han hade gått ifrån henne och bort till ett bord, belamradt med remedier: retorter, kolfvar, stycken af svafvel och arsenik, salt och en

dosa guldsand. Han undersökte omsorgsfullt en liten våg, pröfvade olika vikter och tycktes ej höra Sophies yttrande.

Hon stod kvar, där han lämnat henne, men hon fortsatte att tala; hennes röst var varm och full af innerlighet:

»Men om du ej kan afstå från din mystiska konst, min Erik, så ber jag dig afstå åtminstone från att utöfva den allena. Låt mig dela din möda! Har du förglömt, att mitt namn är *Sophie*. Jag vill ock söka den sophiska stenen. Det säges ju, att Venus burit den under sitt hjärta. Titan, jag ville bära det, som vore människorna nyttigare.» Hon sträckte ut armarne som till en omfamning. »Följ mig till Eriksholm, låt oss där som man och hustru utforska den stora trismegistiska hemligheten — om lyckan ger oss tid därtill. Deglar och retorter finnas där mer än nog, läkande örter med ljuflig doft har jag, och vid slutet af den långa äppelträdgården ligger mitt Colchis med sina ugnar, sina väl inredda kammare, sin tysta, väntande frid. Följ mig dit, Erik. Låtom oss bryta upp redan i kväll!»

Han lät handen långsamt glida öfver pannan.

»Följas åt dit hem», sade han med ett ton-

fall så längtande, att Sophies hjärta började slå i vild takt af ljusa aningar.

»Ja, — hem», inföll hon smekande.

»Har du hästar och vagn här, min Urania?»

»Ja, ja, redo att föra oss båda mot Danmark.»

Eriks panna lade sig i grubblande veck.

»Mot Danmark», sade han bittert, »icke mot Jylland, icke mot Fyen, icke mot Själland, öfverallt där har jag mistat hemortsrätt.»

»Så låta vi segla oss öfver till skånska kusten. Hvad är enklare? Du räds väl icke stormen, du har ju färdats så vida?»

»För visso. Men det blefve en flykt, ty jag kan ej komma ut från staden på ljusa dagen för gälds skull, och de tyska krämarsjälarna släppa ingen ifrån sig på god tro.»

Sophie hade blott några få mynt i sin stora läderpung, näppeligen nog för sin egen resa, och en beklämmande armodskänsla grep henne plötsligt. En flykt tilltalade föga hennes stolta, friborna sinne. »Vet du dig ingen råd, Titan?» frågade hon ängsligt.

»Nej, då hade jag för visso ej uppehållit mig så länge i denna håla», sade han mörkt.

»Stackars min Erik! Men du får ej misströsta. Törhända kan jag förskaffa den behöfliga summan, och då sänder jag dig den genast samt inväntar dig någonstädes. Hade helst dragit till min Apollo, men också mitt guld tryter. Ack, det finnes stunder så ljusa, att man förglömmer, att tankens vingar och heta önskningar ej äro färdemedel nog.»

Erik nickade instämmande, men han hade ånyo börjat taga fatt på sina synteser.

»Erik, är jag intet för dig! Är det så, att den söta honungen i de ord, du sagt mig, endast dolt bitter malört, så vill jag vända om och göra mig hård för din magnetiska makt. Du skall aldrig skåda mig mera», utbrast hon förtviflad, »ingen tanke ägnar du mig. Din konst uppslukar allt.»

Han vände sig tvärt emot henne.

»Urania, du dömer mig orättfärdigt. Min bästa hvila är i din famn, men nu får jag icke töfva där. Jag känner, hur nära jag är den mystiska gåtans lösning. Gå tillbaka till ditt härbärge och vänta mig där! Så snart jag kan blifva färdig, kommer jag för att förkunna dig den lyckliga utgången, och kommer jag ej . . . då, Urania, har mitt onda öde ånyo förföljt mig, och du måste bida vintern

öfver, men när solen berör den gyllene väduren på himmelen, skall böljan föra mig, rik och mäktig, till Skånes kust att hämta min brud.»

Hon log vemodig.

»Det löftet ha stjärnorna och jag förr mottagit, och den himmelske Titan har troget kommit, men min Titan har uteblifvit», sade hon sorgset. »Men jag vill dock förlita mig på ditt ord och att du ej vill komma min kärlek på skam. I två dagar skall jag vänta dig här, sedan drager jag bort. Lef väl, Erik Lange!»

Han tog henne i sin famn och hans kyssar brände ånyo som solglöd på hennes fina hud, hennes ögon och hår. Hon tänkte en sekund: han kysser mig till farväl! Men nästa sekund log hon och drömde: Så kysser han mig, därför att han älskar mig!

Lycklig gick hon ut ur det lilla, låga huset, hvars tunga port med ett doft ljud smällde igen efter henne.

Det starka solskenet, som förgyllt staden, när hon nyss genomvandrade den, var försvunnet. Ett tätt, mörkt moln vid horisonten bådade regn.

Sophie kände sig så underlig till mods. Hon var aldrig van att gå ensam; en tjänare plägade följa henne. Och här hade hon dock för en timme sedan åtminstone haft en herrelös hund till sitt sällskap. Nu var också han försvunnen.

Kelbras härbärge för förnämligare resande var ingalunda någon afundsvärd vistelseort. En stor sal med britsar och väggfasta bord var det hela, och här fingo män och kvinnor enas som de kunde. Man hade haft det så i fars och mors tid, och deras anförvanter hade sofvit tryggt mellan fällarna och med skinndynan under hufvudet. Hvarför skulle en senare tid kräfva nymodens bekvämligheter?

Sophie Ottosdotter töfvade här i två dagar, men ingen Erik Lange hördes af. Hon ämnade just på andra dagens afton söka honom, då ett bud kom till henne med bref.

Hon bröt ifrigt vaxsigillet och läste, att han väl misslyckats i sitt utforskande af hemligheten också denna gång, men han stod dock målet närmare än någonsin tillförene. Några hans vänner hade förhjälpt honom till flykt från Kelbra; det hade skett om natten, och han vågade ej

meddela sig med henne af fruktan att röja sig. Men hon skulle snarligen få veta hans vistelseort. Han längtade att mötas med henne igen, och han slutade med att önska henne många hundratusen goda nätter.

När budet gick, hviskade det knappt hörbart i Sophies öra:

»Gottorp!»

Hon förstod tacksamt.

»Där», sade hon frågande.

»Ja.»

Den lille fete, öldäste tysken försvann under djupa bugningar.

Sophie stod länge kvar på samma fläck. En förlamande trötthet fick makt med henne, och hennes hufvud sjönk ned mot bröstet.

Penelopes väf hade rifvits i stycken och måste väfvas på nytt.

Strax före skymningens inbrott rullade den tunga, rödmålade karossen ut genom stadsporten. Hästarnes hofvar slogo dånande mot den ojämna stenläggningen, och piskan hven hvar gång de snubblade.

Innanför de tätt sammandragna gardinerna satt en ensam kvinna hopsjunken och grät

bittert. Om hon kunnat göra rösten fri från snyftningar, skulle hon bedt: »Kör inte så fort, Lukas!» Men hon kunde det ej. Det fick bära af ut i natten och mörkret. Hon visste ej, när de nådde nästa hållplats.

NIONDE KAPITLET.

I Hamburg.

Syrenernas mjuka, lilafärgade och hvita plymer vaggade sakta för vinden och i skuggan af de stora kastanjerna hade en hel flock glada skogsbarn, de små konvaljerna, slagit läger. Guldregnets glimmande klasar lyste som ädel metall mot den klara luften, och sena tulpaner stodo raka och stela i sina röda vapenrockar, bildande hedersvakt längs de smala rabatterna, där rosorna snart skulle klänga uppför spalieren.

Ingen, som utifrån gatan såg det stora, grå hanseatiska huset med sina vid trappan posterande lejon och sitt öfver porten inhuggna vapen, kunde tänka sig, att bakom denna stenkoloss funnes den ljufligaste oas, en rosengård och en apelgård, hvilkas like knappt sågs i hela Hamburg.

»Här hade en gång bott en mäktig hanseat, en nederländare, som kallades »Der König

von Allen», men han hade nu saligen afgått med döden och lämnat hus och örtagård i arf till sin son, en berömd läkare, en Paracelsi lärjunge, som, sin store mästare trogen, lydde naturens fingervisning och botade med dess arcana. Denne nederländare hade också han sitt allsmäktiga lifselixir, och fastän han ej uppenbart kallade det laudanum, var det dock för honom lika heligt och osvikligt som detta läkemedlens essentia fundamentalis varit det för Paracelsus. Han hade planterat många nyttiga örter, och han gladdes dagligen åt deras växtkraft.

Midt i den stora bullrande handelsstaden hade den unge läkaren och hans hustru ett litet enväldigt rike, där stundlig lycka var hedersgäst, och där alla tidens lärda män drogo in och ut som i eget bo.

Den blonda, tyska husfrun med nyckelknippa i bältet och oftast en stickning i de hvita, fasta händerna gick omkring i sitt hus, alltid vänlig och blid, alltid färdig att uttala ett godt ord eller skänka ett mildt leende.

Hon delade väl ej sin mans stora intressen, men hon ansade konstförståndigt hans örter, och hon pysslade moderligt om rosengårdens blommor.

Hennes »välkommen» var så klart och äkta, att det värmde och styrkte den trötte främlingen, som steg hit in från gatans sorl, och hon satte med sådant behag för honom af husets läckra rätter och ädla drufva, att han vanligen lika högt prisade fru Cornelias husliga dygder som medicus Antons stora vetande.

Fru Cornelia och hennes man gingo just nu arm i arm samspråkande i rosengården. De njöto af syrendoften och logo mot hvarandra, medan läpparna formade ord om dagens små begifvenheter.

Plötsligt afbrötos de dock af två ifriga klappningar på den lilla porten i trädgårdsmuren. Denna ledde åt en föga befaren bakgata, och få kände till den, då den till hälften var öfvervuxen af murgröna och sällan brukad.

Ännu en klappning och därtill ett svagt stönande nådde dem. Det lät som någon fallit omkull därutanför och ej förmådde resa sig.

Fru Cornelia släppte sin mans arm.

»Heiliger Himmel», utbrast hon förskräckt, »ein Unglück ist geschehen.»

Han bad henne lugna sig och skyndade själf fram till porten, hvilken han raskt öpp-

nade med den nyckel, han strax trefvat fram ur byxsäcken.

Tätt intill muren såg han en medelålders kvinna ligga afsvimmad. Hennes ursprungligen dyrbara dräkt var sliten och nött; dammet hade frätt sig in i kjolens sammet och bildat en bred, grå rand rundt omkring den. Den ena skon hade fallit af, och strumpan visade ett stort, gapande hål. Ansiktet var tärdt och smärtfylldt med blyfärgade skuggor under ögonen. En liten fin, hvit hand låg slappt nedhängande längs höger sida. På ringfingret satt en ring med ädla stenar i form af ett hjärta, men flere stenar fattades; fördjupningarna efter dem syntes.

Fru Cornelia hade också kommit till, men hon bröt ej ut i undrande och beskärmande uttryck som de flesta af hennes kön skulle gjort; hon sade blott med sin klara, mjuka röst:

»Du hilfst mir Anton. Wir müssen sie ins Haus führen.»

»Ja wohl, da hast du recht.»

Och de lyfte varligt upp hennes hufvud och armar för att om möjligt bringa henne till medvetande och förde en luktflaska till hennes näsa.

Hon slog långsamt upp ögonen. Det skedde ansträngdt och som det föreföll halft motvilligt. Frågande såg hon på de två, som stodo lutade öfver henne; voro de väl okända fränder, efter deras ögon lyste så milda och deras läppar hade ett så varmt drag af medlidande?

»Försök resa er, stöd er stadigt på mig», sade den unge läkaren och räckte henne sin arm.

»Tag också min arm», bad Cornelia. »Jag är stark. I behöfver icke frukta, att jag skall bli trött.»

»Men hvart viljen I föra mig? Jag har icke hem eller härd här.»

»Jo, jo, vårt hem är här tätt bakom, några steg blott, och I kan hvila ut där», sade fru Cornelia öfvertalande, medan hon tjusad blickade på det ädla, bleka ansikte, främlingen vände mot henne.

»I spörjen mig ju icke om namn eller börd», återtog den matta rösten.

»Hvad kräfves det», sade medicus Anton. »I är vår nästa, det är oss nog.»

Och han ledde den stapplande kvinnan in i trädgården, förde henne varligt fram på de af nedsnöad äppleblom hvita gångarna och in

under guldregnets hängen, bort mot de vajande, doftande syrenerna och de högtidligt pliktmedvetna tulpanerna.

Allt efter som hon gick där i den svala, tysta trädgården och inandades försommarens friska vällukt, blefvo hennes steg spänstigare, hennes hållning rankare, och det kom så småningom en svag strålglans i blicken.

Vid rabatten med tulpanerna stannade hon, ty där var en bänk utsatt mellan tvenne lindar. »Låt mig sitta här», bad hon, »och mycken tack till eder båda för att I hjälpen mig hit in. I veten icke, att jag älskar blommor och örter, som vore de mina egna barn och att min bästa bot för all sjuka är att inandas deras doft. Hemma i mitt eget land har jag en rosengård, men den har minnena växt så öfver, att intet vill frodas där. Hemma i mitt land har jag ock en apelgård, men i dess gångar lustvandrar längtan och sorgen allena sätter spår i den skärhvita blomstersnön. Hemma i mitt land har jag en örtagård med härliga, läkande örter, men ingen tror på deras hälsobringande kraft, och ingen litar till dem mera, ty ett kunde de ej råda bot för: alltför trofast kärlek.»

Hon tystnade och slöt ögonen.

»Hennes själ är sjukare än hennes kropp», sade medicus Anton, »och då talar kvinna bäst till kvinna. Pröfva du på att lugna och trösta henne, min Cornelia».

Hon log emot honom och vinkade att han tryggt kunde gå. Den lilla, tyska frun hade väl ingen erfarenhet af sorgen, men hon hade ett stort och varmt hjärta, och hon ville så gärna se alla lyckliga.

Främlingen hade talat en ren och vacker tyska, men hon hörde dock, att det ej var hennes modersmål, men german vore hon för visso, det slöt hon sig till af de blå ögonen och den ljusa, blombladsfina hyn.

Hon stod så, att hon kunde lägga sin fasta, mjuka arm om den okändas skuldror. Hon gjorde det och såg hjärtligt ned på henne. Hennes belöning blef ett sakta:

»Hvad I är god; det har jag platt intet förskyllt.»

»I är vår gäst, nådig fru, och jag hoppas, I måtte finna eder väl hos oss. I han förvisso farit vida och tränger till hvila. Här skall I finna en mjuk bädd. Är I törstig, skall jag bringa eder en läskande dryck, och önskar I någon spis, skall jag bjuda eder hvad min skattekammare förmår.»

Hon talade lifligt och gladt den unga fru Cornelia, och främlingen lyssnade som till en liten munter fågels kvitter, så såg hon forskande upp i det ärliga, vackra ansiktet, inramadt af ljusbrunt hår, såg in i de goda, kloka ögonen och sade:

»Jag skulle allra hälst först tälja eder min historia, ty jag tränger till milda domar och styrkande ord. Sätt eder bredvid mig på bänken och hör först mitt namn.»

Cornelia lydde villigt.

Jag är Sophie Ottosdotter Brahe, Otto Thotts änka och syster till den store Tyge Brahe; honom känner I för visso. Han är kejsar Rudolfs gunstling och har flyttat ut till Prag med hustru och barn, därför att Danmark ej förstod hans värde.»

»Å, är I den berömde astronomens syster», utbrast Cornelia öfverraskad, »då måste I tillåta, att jag granskar eder närmare. Hans bild har jag sett.» Hon fäste sin blick pröfvande på Sophie. »Hvad I liknar honom, ädla fru.»

»Det säges så», sade Sophie, stolt öfver den andras oskuldsfulla beundran, »och fast tio år skilja oss åt i ålder, får I säkert leta länge, innan I finnen ett innerligare syskonband.»

»Och ärnar I nu draga till honom?» frågade fru Cornelia entusiastiskt.

»Nej, jag skulle varit där för att fira hans dotters bröllop med Frans Tengnagel, en västfalisk adelsman, men mycket ställde sig i min väg, främst kroppslig svaghet. För att söka bot för den kom jag hit i morse, men jag kunde icke strax söka någon medicus, ty min pung var tom, och jag måste panta på min pärlhufva och mina pärlhandskar. Dock var jag ju okänd i staden och visste icke, hvarthän jag skulle vända mig, och ingen vågade jag spörja. När jag slutligen fann rätter man och han gaf mig 300 daler, var det jag icke förmådde mera. Jag sjönk ned här utanför eder lilla murport, och hur jag kom mig för att klappa på vet jag ej. Törhända ingaf Herren mig det, ty jag har aldrig mött så goda människor tillförene.»

»Tala nu icke mera, förrän ni förtärt något», bad fru Cornelia. »Vill I gå in i huset eller skall jag bära ut till eder något att förfriska eder med?»

»Tack, får jag stanna här!» Sophie såg sig omkring. »Jag drömmer mig då åter till mitt älskade Skåne, sådant det tedde sig, innan

vänner blifvit fiender, och alla rosor vissnat och endast lämnat törnen kvar.»

Hon suckade djupt.

»Inom kort blomma rosorna här, och jag skall omsorgsfullt befria dem från hvarje törne, innan jag bjuder dem åt eder», sade fru Cornelia varmt, hvarefter hon skyndade in, upptagen af husligt nit.

Sophie satt kvar, för trött att tänka, men tryggare till sinnes än hon varit det på länge. Kunde hon nu blott få ett bud med de 200 dalrarna till Erik Lange, skulle hon somna lugnt under detta gästfria tak. Men det var ett godt stycke väg till Lübeck, där hennes Titan befann sig, och hon visste ingen pålitlig man här i Hamburg. Bäst, att hon rådförde sig med husets vänliga fru. När detta beslut lugnat henne, lutade hon sig mot lindens stam för att få bekvämt stöd och slöt ögonen. Insekternas surr ljöd så välbekant rundt omkring henne; hon kände igen det flitiga biets sum, sum och humlornas brumbas, så kraftigt afstickande mot myggornas tunna diskant och flugornas pladder. Hon hade ej på länge förnummit en sådan ljuflig ro som härinne; insekternas röster plågade henne ej som människornas gjorde det; de framställde inga ond-

skefulla parabler, hade icke tid att sysselsättä sig med andras görande och låtande, så att de glömde bort sitt eget.

När fru Cornelia fört in Sophie i den lilla gästkammaren och tändt vaxljusen i silfverstakarna, ville hon bjuda godnatt och gå, men Sophie höll henne tillbaka.

»Stanna ännu en stund», bad hon, »om I ej tränger för hårdt till hvila eller eder husbonde väntar eder.»

»Ack nej, han sitter lutad öfver sina böcker, till midnattstimman slår och längre. Och trött är jag för visso ej. Min Anton kallar mig seine kleine Lerche för min vakenhets skull. Aldrig känner jag trötthet.»

»I är lycklig», sade Sophie vemodigt, »det är eder styrka.»

Hon klädde af sig och klättrade upp i den höga himmelssängen, mellan hvars svällande dynor hennes spensliga gestalt nästan försvann. Den blåa sidendynan var stoppad med mjukaste ejderdun, och de fina linnelakanen hade breda knypplade spetsar. En angenäm lavendeldoft spred sig sig från hufvudkudden och liksom vyssade till ro.

Hela kammaren tedde sig så fridfull, sådan

Sophie skymtade den bakom de tunna sparlakanen, halft dragna åt sidan.

I fönstret stodo ett par örtepottor med blommande geranium och ljusgul gyllenlack, på bordet bredvid henne lågo några andaktsböcker, dem fru Cornelia omtänksamt fört med sig in. På bänken vid väggen lågo fru Sophies kläder. Hon blygdes för dem, de voro som grofva stigmanspaltor i en slottskammare, men hennes var ej felet, att det gått henne så illa.

Hur hade ej släkten förfarit med hennes gods? Bröderna Sten och Axel hade talat emot hennes sak vid tinget och fråntagit henne rättmätig egendom. Fru Anna Brahe hade falskeligen spelat hennes vän, lånat henne flere hundrade daler och sedan, mot bref och löfte, kräft dem igen med oskälig ränta. Och Tale Gert Rantzau, som hon en gång med så fast tillit kallat sin vän, hur hade ej hon svikit henne genom att i låg afund ständigt såra hennes modershjärta med hänsyftningar på att hon ej älskade sin Tage nog. Så grym kunde förvisso blott den vara, som inga barn haft. Och hennes mor, fru Beata Bille, hade hon ej förgätit sin dotter, icke af ond vilja, Gud vare med henne och bevare henne länge och väl, men därför, att andra intalade henne hårdhet,

och det var ju mänskligt att låta leda sig. Om hennes hulda moder vetat, hvad hon lidit, skulle hon säkert gråtit med henne öfver allt sorgeligt, som kan rymmas i ett människöde.

Det kom heta tårar upp i hennes ögon, och hon vände sig om för att dölja dem.

»Goda, nådiga fru, låt mig torka edra tårar», hörde hon fru Cornelias vänliga röst.

»Tack, tack, de bränna sig in i mig. Men vill och kan I bistå mig i en annan ting, är jag eder af hjärtat tacksam. Ser I, sedan elfva år tillbaka har jag mot släkts och vänners råd varit trolofvad med Erik Lange till Engelsholm. Många vidrigheter ha vållat, att vi ej ännu kunnat bli gifna åt hvarandra. Han har färdats vida omkring, tjänt furstar och höga herrar med sina vetenskaper, men öfverallt fått otack till lön, men nu, skref han mig nyligen till, har han funnit en man, som vill främja hans sak — och jag vet för visso den är god! — han trängde dock för den skull till 200 daler, och jag har dem här i min pung; men hur skall jag få ett säkert bud till honom? Det var därmed jag ville bedja eder hjälpa mig, goda fru.»

»Det skall jag förvisso. I morgon, redan vid soluppgången seglar min makes egen dräng

till Lübeck med ett hanseskepp, och i hans händer kan I anförtro edra penningar så säkert som gömde I dem i eder egen pung», sade fru Cornelia gladt. »Har I månne flere bekymmer, som jag lika lätt kan fria eder från, nådig fru?»

»Ack, om I hörde mina legender, skulle edra vackra, unga ögon utgjuta bittra tårar. Jag har vandrat en lidandets väg i två långa år här i detta land, sjuk, ensam och bedröfvad. Min gode broder, herr Tyge, har visst nog skrifvit mig till, att jag skulle komma till honom och stanna där, så länge det mig lyste, och att jag skulle draga med honom och hans familj till Karlsbad, men hur gärna jag än ville återse honom, kunde jag det ej. Vägen är så lång, och dagsresorna, som skilt mig från Erik Lange, skulle blifvit än flere än nu. Ack, full väl kan jag själf tänka allt, hvad de andra säga: att jag är dåraktig, som håller fast vid honom, att jag gör mig till hvar mans gäck; men kärlekens gåta löses med blod, ej med kallt förnuft, och blott den, som känt kärlek blöda inom sig i sorg och glädje, kan döma mig. Dömer I mig, hjärtefru?»

Cornelia skakade på hufvudet. I hennes långa ögonhår glittrade tårar. Hon tyckte

detta var en fast ynkelig historia, och hon slog plötsligt båda armarna om Sophies hals och grät med henne.

När de lugnat sig något, började Sophie tala om, att hon följande dag skulle draga sina färde, men det talet likade icke fru Cornelia.

»Min man är en berömd medicus», sade hon, »vill I icke stanna här som vår gäst och låta honom vårda eder? I skall få ett varmt bad hvarje dag och allt hvad eder täckes. Och när det lyster eder trolofvade att hälsa på eder, skall han för visso vara oss välkommen. Vårt hem är törhända enklare än den skånska slättens, om hvilkens prakt jag hört mycket förtäljas, men vi bjuda af hjärtat, och slik kost får ren smak.»

Sophie tackade henne rörd, och när de ändtligen bjödo hvarandra godnatt, kysstes de som systrar.

När Sophie Ottosdotter blef ensam, knäppte hon stilla ihop händerna till bön och lof. Gud hade dock till sist varkunnat sig öfver henne. Från den stund för ett och ett halft år sedan, då hon drog ut genom Kelbras stadsport, och till denna dag hade hon känt sig bittert öfvergifven, ständigt i trångmål, alltid utan varaktig

stad, aldrig lycklig, ty hvar timme var fylld af ångest och plågor.

Nu kände hon sig, som hade hon kommit till en fristad, dit intet ondt kunde nå, och hon sträckte välbehagligt ut lemmarna.

Genast kunde hon dock ej somna, och hon tog därför en af andaktsböckerna på bordet. Det var Mathesii Hochzeitspredigten. Hon log matt. Den passade väl *henne* föga, och dock valde hon just den. Vid skenet af vaxljuset kunde hon med lätthet se att läsa. Hon slog upp på måfå. Där var en sida, som tycktes vara flitigt läst, den kom alltid upp, hur hon bläddrade. Där stodo några rader, hvilkas skämtsamma form roade Sophie. Ännu sedan hon lagt bort boken, mindes hon deras ordalydelse och upprepade den: »Det kära, äkta ståndet, som efter syndafallet har blifvit något väl salt, tränger till att få sin begynnelse öfversockrad och inledes och stadfästes med pomp och ståt, på det att unga människor i all tukt och barnslig lydaktighet måtte glädjas åt slik heder.»

Visst var det så; de unga längtade efter lysande bröllop, efter makt och frutitel, men hon skulle ha varit så hjärtenöjd med den minsta vrå af världen, där hon kunnat få lefva

i fred med den älskade. Men ack! Detta tycktes vara henne förmenadt! Hon skulle dock nu låta bli att tänka på sina olyckor. Lavendeldoften under hennes hufvud var så söt; törhända tillförde den henne goda drömmar. Hon släckte ljuset och lade sig tillrätta som ett uttröttadt barn.

Det var ljusa och lätta sommardagar, som nu följde för Sophie. Hon hade sin egen plats i rosengården: en bänk i skuggan af en väldig kastanj och framför bänken ett stenbord, där hennes nativitets- och släktböcker ofta fyllde hela skifvan.

Medicus Anton samspråkade gärna med henne. Han var klok och lärd i många stycken. Helst talade han med henne om blomsterodling, men också i läkekonsten var han en skicklig adept, och han lyssnade intresserad till hennes beskrifning på det pestelixir, hon beredt och kallat:

»Elixyr Tychonis.»

Ett förstod dock den gode nederländaren ej, och det var hennes tro på att alkemien hade någon framtid för sig.

»I förbränner eder egen lifskraft», sade han en dag, »det är allt, hvad I vinnen nådiga fru. Eder stora kärlek har ledt eder vilse.

Kunde I så visst höra edra vänners råd och lämna både guldmakeriet och denne Erik Lange, som sannerligen icke är eder värdig. I offrar eder välfärd och gesundheit på honom, och dock skall I aldrig fånga den fina fågeln. Tag eder i akt, medan tider är.»

Men till slikt tal lyssnade ej Sophie. Hon gaf icke ens svar. Men närhelst hon kunde vänta ett bud från Titan med det skepp, som från Lübeck stolt löpte in i hamnen och som fått segla nära det älskade Danmark, stod hon där spejande vid stranden. Måste hon bida förgäfves, kom hon åter lika blek och töfvande som hon strålande och spänstig lämnat det gråa stenhuset.

Några få gånger besökte han henne, och då kom han ridande öfver landet eller åkande i någon adelsmans karm; därför kunde hon också vandra långa stycken utåt vägen dag efter dag i det hoppet, att *nu* komme han.

»I vållar eder själf sot med denna er längtan», sade medicus Anton straffande, »kan I då icke bota den med lock eller pock?»

»Nej», svarade Sophie sakta, »jag har ingen makt öfver mitt hjärta. Jungfrun stod lysande på himmelen vid min födelse, och det betyder, att sinne och håg väl glädjas åt konsterna,

men ock att blodet kommer att flyta hett, oförhindradt af slemmet.»

Tiden gick, sommaren blef höst, och de första stormarna hade redan börjat skaka ned några af de oförvägnaste bladen, de, som klättrat upp i trädens topp och låta solen uttorka sina celler, eller de, som gungade ytterst på grenarna och tjufpojksaktigt kittlade de förbigående på näsan eller i nacken. Sophie hade svårt att slita sig lös från den fridfulla, bekymmerslösa tillvaron hos de två goda människor, hvilka så vänligt stått henne bi, men midt i all sin stilla färd greps hon af okuflig längtan att mötas med sin gode broder. Denna längtan fyllde henne starkare än någonsin nu, sedan Erik Lange lämnat Lübeck och dragit längre inåt landet; hon visste ej hvarthän, blott att tyngande gäld tvang honom att söka annan uppehållsort.

Hon skulle hos sin Apollo, det visste hon, finna den tröst, som ingen eller intet annat i världen tillstadde henne, och hon hoppades äfven, att han skulle kunna hjälpa Erik Lange så, som han gjort det tillförne.

Hon ville också se det nya, präktiga observatorium, kejsaren skänkt honom, studera tillsammans med honom där som i ungdoms-

dagarna, läsa stjärnornas skrift, den evigt växlande och dock trogna.

Färdemedel skulle hon lätteligen få af sin käre medicus; denna gång skulle hon bryta upp med mindre oro än förr. Vänliga händer skulle vinka sitt afsked till henne, och varma röster ropa ett: »lef väl.»

Och när den milda september jagades bort af den gråa oktober, som svepte sin dimmiga mantel öfver löfverkets färgprakt och de sista rosorna, steg Sophie upp i resvagnen för att begifva sig till Prag.

TIONDE KAPITLET.

Jep Narr.

Sophie hade icke hunnit längre än till Bremen, då ett bud med underrättelsen om broderns död nådde henne. Det var törhända det hårdaste slag, som drabbat henne under dessa pröfningens år, och decennier efter skälfde hon i hvar lem, när den 24 oktober, hennes gode broders dödsdag, närmade sig.

Hon brydde sig icke om att färdas vidare; allt syntes henne med ens så likgiltigt, och för första gången under sin långa trolofning aktade hon ej heller på, om Erik Lange skref henne till eller icke. Hon hyrde ett litet hus och slöt sig inne där med en tysk tjänstepiga, som fru Cornelia sändt med henne, och hon såg ingen hos sig, hvarken släkt eller vänner, men dock meddelade hon sig med dem på sitt sätt.

Hon hade ju alla sina släkt- och nativitetsböcker med, och hon studerade dem flitigt. Den, hon höll kärast, var måhända farmoderns, fru Sophie Ruds, men också den lärda Vivica Podebusks släktkrönika var hennes dagliga sällskap. Ur de järnbeslagna Thottska brefkistorna, som hon funnit i Eriksholms väl tilllåsta brefkammare, hade hon ock tagit med några dyrbara dokument ur släktens historia, hvilka det roade henne att tyda. Denne Iver Axelsson Thotts kvarlåtenskap förströdde henne under långa, ensliga timmar. Hon hade sin stora förnöjelse af att läsa om denne mäktige man, som en gång ägde Finland, Gulland och Lillö, men som efter växlande öden saligen insomnade, glömd och i all stillhet på en gård på Jutland, då utan ö, utan slott och utan hof. Med sirliga bokstäfver präntade Sophie en kopia af den visa herr Ivers dotter, fru Beate Thott, diktat till sin faders ära:

»Af Axels Sönner gaaer saa vide Savn
I Dannemarks og Sverriges Rige,
Den Stamme hun förer nu Thotters Navn,
Og för havde neppe sin lige.
Ti Sönner Hr Axel havde, som var
De beste af Adel kan være,
Blant dennem for gieveste Navnet bar
Min Fader Hr Iver med Ære.

To gange han Brudgum og ægte var gift,
Guds Domme kand ingen Mand vide,
Med Sengen blev og hans Lykke omskift,
Ham baade til Glæde og Qvide.
Först fik han min Moder, Margrete heed,
Povel Laxmands Datter hiin riige,
Med hende det lykkedes mange leed,
Hans vælde kand ingen Mand sige.

Han Rigens Raad hos Kong Christian var,
Havde mægtige Læn i Hænde,
Et priseligt Rygte han den Tid bar
Saa vide hver Mand hannen kiende.
Hr Ole hans Broder en Ridder bold,
Der han nu var lagt under Mulde,
Min Fader Gulland i Haand og Vold
Strax fik og det ridderlig holdte.

Men der min Moder hun faldt hannem fra,
Den Skyld da tillagdes hans Skiebne,
Stort slog han oppaa, og meente vel da
Fuld meget sig have i Ævne,
Han firede, han fæsted, og fik i Haand
Den Svenske Konge-Datter saa venne,
I Sverrig og Findland ved dette Baand
Ham tilfaldt saa mægtige Lehne.

Saa skrev han Kong Christian Feidebrev til,
Hannem Huld- og Mandskab opsagde,
Det saa da vel ud til Eventyrs Spil
Og mange heel ilde behagde,
Men Gud, sin Ordning som haver i agt,

Den Gierning han kunde ey lide,
Thi reiste den Konning ald Danmarks Magt,
Begyndte mot hannem at stride.

Han Lillöe bestoldet og Söllisborg,
Min Fader sig mandelig holdte
I Aar og Dag; men dog hannem til Sorg
Gik Gulland og det ham af Volde,
Kong Carl, hans Svoger, som var hans Tillid,
Hand maatte og Sverrige römme.
Ram derfore Maade, naar Lykken er bliid,
Striid ikke mod stærkeste Strömme.

Men det lyckades icke alltid fru Sophie att skingra de bedröfvade tankarna, hvilka dvaldes i minnen om den älskade brodern. Hon ångrade bitterliga, att hon icke rest till jungfru Lisbeths bröllop. Måhända, tänkte hon som man så ofta tänker, när det är för sent, hade då mycket varit annorlunda. Hon såg för sig hans ädelt formade ansikte och ögonens lysande glans, och hon mindes alla de goda stunderna på Uranienborg . . . aldrig skulle de återkomma.

Liksom för att ännu en gång få tala vid honom tog hon fram hans bref och läste dem omsorgsfullt. Hon log road åt slikt uttryck som »men folk måste tala, ty få har icke lärt det»; skärpan i de orden hade basat mången af hans vedersakares rygg, tänkte hon med

stor förnöjelse, men minuten därpå steg missmodets mörka våg upp inom henne igen, och hon kunde då timme efter timme sitta med händerna i skötet och stirra rakt fram, längtande efter sin gode broder, vännen, som förstått henne i alla lifvets skiften.

Den milde Vattumannen hade stilla och vaksam lyst hans födelse, ett godt varsel. Aspekten var den lyckligaste, och Mars stod klar i Vädurens tecken. Därför blef hennes Apollo också beständig i kärlek som i vänskap.

Stjärnorna bedrogo icke.

Sophie Ottosdotter sänkte hufvudet och suckade tungt. Hon tänkte på sitt eget öde och — Erik Langes! Nej, stjärnorna bedraga sannerligen icke vare sig i godt eller ondt. Hade ej den tröge Saturnus förespått dem väntans långa tider.

Höstens gula blad dränktes af det isiga regnet eller brändes af frosten och lade sig att dö rundt det lilla huset. Snöns stora, hvita flingor bredde sig välvilligt öfver de små sommarliken och gömde dem under sin täta svepduk. Mörkret gled fram öfver jorden, tyngande och nedstämmande, som hade det nalkats människorna med ondt uppsåt, och hvar dag steg upp dyster och mulen. Vintern med dess enda

lysande punkt, julen, förgick. Man var redan inne på nyåret 1602, då Sophie en förmiddag störtes i sina studier af vildt skrän och ett litet ansikte, som pressades hårdt emot fönstret.

Hon skrek först till, i tro, att hon sett en ond ande, ty sådana brännande eldkolsögon och en slik förtorkad, fjällig hud hörde djäfvulen till, men hon hämtade sig strax och skyndade att själf öppna dörren på vid gafvel och där vänta den objudna gästen. Det var ju Jep narr.

En hop skränande gatpojkar trängdes hurrande och gycklande omkring honom, och han stack åt dem med sitt korta svärd, uppretad och snäsig. Hans pipiga och dock gälla röst väckte deras obetvingliga jubel, och den lille dvärgen hade all möda att värja sig för näsvisa angrepp. De klufna skörten på hans långa, svarta rock af engelskt kläde flaxade upp och ned som en skrämd fågels vingar, och hatten hade han tappat i tumultet.

»Blygens I icke», ropade Sophie myndigt ut till de anfallande, »packen eder genast härifrån och låten en fredlig människa gå sin väg fram utan att lida smälek och spott af slika slynglar. I veten icke, hvem jag är,

men jag säger eder, att jag kan göra det surt för eder, om det så likar mig.»

Orden förfelade icke sin verkan på den fega skaran; efter ännu några frammumlade glåpord lämnade de små lymlarna Jep i ro och drogo sig tillbaka.

Skälfvande och flämtande, med de få hårstriporna utstående från hufvudet som kort ris och skråmor på hosorna kom Jep linkande. Han var ej alls densamme fräcke, morske narren, sådan fru Sophie så ofta sett honom på Uranienborg, utan en stackars liten bruten och tärd varelse, hvilkens tandlösa mun tuggade som gamla gubbar pläga, och hvilkens fingrar voro krokiga och förvissnade.

»Gud vare med eder, nådiga fru», hälsade han. »Jag kommer med en hälsning till eder från honom, som stjärnorna tagit upp till sig. Jep narr, det eländiga kräket, har också varit ett par pinnar upp på himlastegen, men ramlade ned till jorden igen för att fullfölja sin ädle herres sista vilja. Jag har legat i svår sot, och fru Kerstin har haft all sin flit att vårda mig, men sorgen plockar ingen ur en annan. Har den jordmån, växer den full väl, hur tidt den klippes, och ett vet jag: min sorg är till döden. Vid min herres fötter skall

jag uppge min sista suck så snarliga. Spörj mig ej om, hur jag kommit hit eller hur jag skall finna led åter. Vare det nog mäldt, att höga herrar förr piska en Guds man ur sätet än djäfvulen. Herr satans små söner fruktar man mera än änglarna, och där en djäfvulens afkomma hoppar i karmen, där makar högheten åt sig och ger sittrum. Det onda segrar i världen, ädla fru, därför att människorna gifva det herredöme.»

»Du har blifvit en vis man, Jep», sade fru Sophie med ett vemodigt leende och bjöd honom plats.

»Sorgen är dårskapernas eklut, fru Ottosdotter», svarade Jep och satte sig bekvämt till rätta.

»Måhända, men förtälj mig nu allt om min gode broder! Jag har intet annat att undfägna dig med än något frukt och en skål friskt vatten.»

»Jag tackar eder, nådiga kära fru. Min lekamen begär intet. Jag är som en hund, hvars herre dött, och som endast ur hans hand tog födan. Mig likar intet mera.»

Sophie klappade honom på skuldran.

»Stackars Jep.»

»I skulle snarare beklaga det lilla landet

Danmark, fru Sophie, och dess kung, som ej förstod bättre än att han släppte ifrån sig en man, hvilkens storhet sträcker sig genom tiderna. Det är landets furstar, som lägga landet öde på annat och bättre än husmöss, loppor och andra tarfveliga kräk, men slikt ha deras skallar ej fyllnad nog att begripa.»

»Du hädar, Jep», sade Sophie strängt. »Sluta upp med slikt tal och mäl mig ditt ärende. För visso är du ej dragen hit med bud från min broder om furstarnas eländighet.»

»Nej», medgaf Jep, »den olåten kraxar jag till min egen förnöjelse. Men mitt ärende är att lämna eder herr Tyges denna ring, som han bar in i det sista, och som han lät mig draga af sitt finger med befallning, att däri skulle inristas de ord, I sen. När detta blifvit gjordt, skulle jag draga till eder med ringen. Här är den.»

Han räckte Sophie en stor, bred vapenring.

Hon tog ifrigt emot den och läste på guldplattans baksida: »Mundum semper despiciens, suspiciensque Deum.»

Så det var hans sista broderligt tröstande hälsning, att hon alltid skulle se ned på människorna och upp till Gud. Aldrig skulle hon låta trampa sig under fötterna, utan stå så

högt, att det låga tadlet icke kunde nå henne.

Hon nickade tankfullt och satte ringen på sitt finger.

»Förtälj mig nu om hans sista stunder», bad hon. »Du var väl hos honom hela tiden?»

»Ja, natt och dag, men han yttrade ej många ord, min höge herre. Talade han något mera, var det om eller till fru Kerstin, de unga jungfrurna och junker Jörgen; junker Tyge var icke i landet vid denna tid. Och om eder talade han med goda ord, men febern plågade honom svårliga, och han var svag och matt.»

»Om Danmark talade han dock fullväl?»

»Ja, det kan I förlita eder på! Jag är en trogen son, om ock förskjuten», sade han, »och två eller tre mäns dom är ej landets skuld. Det är ett godt och välsignadt litet land, pris vare det, och dess folk aktar jag högt.»

»Ja, min gode broder hade rätt: pris vare Danmark», inföll Sophie lifligt. »Där ville jag lefva lyckligt och dö i frid!»

Jep narr log en sekund sitt forna spotska löje.

»I vet det väl, fru Sophie, lefver gör blott den, som död är, säga prästerna; hvad kom-

mer det oss då vid, hvarest vi dväljas med det kadavret kroppen. Och själen, vår Herre bevares, den är ett stänk evighet, svart eller hvitt, allt eftersom Herrans tjänare tyga till det.»

Fru Sophie afbröt otåligt:

»Var du med om herr Tyges likbegängelse?»

»För visso var jag det. De ville sparka ut mig ur kyrkan, men herr riksrådet Erik Brahe gaf de leda asen en blick, så att de läto mig med fred.»

»Var min gode broders sista färd honom värdig?»

»Det må I väl synas, ädla fru. I vet, att hans stoft fördes till det praktfulla Teintemplet. Sorgetåget skred fram mellan två täta, svarta lefvande murar af gapande människor, och kyrkan var fullpackad af förnämligheter och af ädla och oädla, så att man näppeligen kunde röra sig därinne. Det var en syn, som Jep narr aldrig vill skåda mera — *hans* kista. Att den var öfverdragen med svart sammet med utstofferadt förgylldt vapen, gjorde mig arme föga glädje, och de många ljusen, som brunno till min salig herres ära, svedo mig i ögonen som bannstrålar. Där fladdrade fanor af sammet och fanor af siden i den långa processio-

nen. En däri sörjde på mitt eget sätt. Det var herr Tyges lifhäst. Slika djur som en häst och en narr ha inte människoförstånd nog för att glömma brådt och le bort tårar.

Efter hästen kom en man med herr Tyges svärd på ett silkeshyende, och så efter honom ännu en med de gyllene sporrarna, sist bars skölden. Fru Sophie, fru Sophie, det var min ende, käre herre de buro ur huset!» Jep satte de kloliknande fingrarna för ansiktet och stönade tungt, så återtog han: »Hvad sporde jag efter om det skedde med pomp och ståt; icke vållade det mig mindre men, att tolf kejserliga drabanter buro hans älskade kropp, som jag kysst hetare än jungfruläppar kyssa den utkorade, innerligare än modersmun smeker barnets lemmar, ack, ack! — — Där kommo nu i långsam gång hans kejserliga majestäts råd och andra adelspersòner, må I veta, och så herr Tyges studenter och tjänare med långa sorgekläder.»

»Och fru Kristina?» frågade Sophie.

»Jo, den stackars frun blef framledd mellan två fina, gamla herrar, hans kejserliga majestäts hofråd, och efter henne följde de två bitterligen gråtande jungfrurna och fru Tengnagel. Alla de kvinnor, som gingo i tåget, hade

kapporna dragna öfver hufvudet, och deras oafbrutna snyftningar ljödo så doft under det tjocka klädet. Icke kunde Jep narr tränga sig fram och lyss till liktalet, nådiga fru, men när alla de andra lämnat templet, då kröp jag fram till den pelare, vid hvilken min herres graf var, och härifrån sparkade vakten mig bort i daggryningen. Hvad halp det, att jag tiggde om att få dö vid min kärälsklige herres fötter. Han skällde mig satans afskum och häxornas apostel och föll öfver mig med hugg och slag. Tvi så led han var!»

Fru Sophie sade ingenting. Hon var så försänkt i tankar, att hon knappt hört narrens sista ord, och hon hade ingen tröst för honom. Var hon ej själf lika öfvergifven. Hennes Apollo hade varit den starke, som hållit henne uppe; nu skulle hon gå under som den spån, som beständigt sköljes af vågorna och alltid vräkes ut igen från den vänliga strandbrädden.

Jep narr hade rest sig.

»Nu vill jag draga mina färde igen, fru Sophie, I ser mig icke mera. Lef väl! Ett vill jag dock säga, förrän jag går. I får det att veta, därför att I är herr Tyges syster och änskönt jag tror, att jag tjänar eder bättre med att förtiga det.»

»Säg mig det fort, Jep, om det är något gladeligt.»

»Ack nej; det var menadt till glädje en gång, nu är det rätt sorgesamt, det jag funnit.»

»Hvad är det då?»

»En älskogens purpurröda ros i vägens gråaste damm.»

»Du talar i gåtor, Jep.»

»Så hör då det I kallar rent tal. På min väg hit följdes jag af en man i lumpor; det var herr Erik Lange.»

»Erik Lange . . . hvar såg du honom, hvar?»

»Här i bygderna; han vandrade från gård till gård och sporde efter eder, ädla fru. Hans ögon letade eder, hans händer famlade efter eder, hans bleka läppar buro längtans hetaste ord. Han såg mig, men han kände mig icke igen. Jag töfvade; jag ärnade säga honom, hvar han kunde finna eder, ty jag ömkade mig öfver hans vånda; men så tänkte jag: han har bäddat i halm, hvi skulle jag hjälpa honom att lägga sig i dun!»

»Å Jep, för Guds barmhärtighets skull, löp efter honom, för honom hit till min gård som ärad gäst; jag bönfaller dig, Jep!»

»Godt, nådiga fru! Han skall komma till eder, innan solen sjunker; Jep narr behöfver

ej spara sin flämtande lifslåga, men fruktar I icke för att det en narr sammanfört ock blir narrverk?»

»Bruka inte så många onödiga ord, Jep! Tiden är kort. Skynda! Skynda! Och när du hinner åter till Prag, så hälsa min store broders graf, som du vet jag skulle hälsat den själf, med kyssar och tårar. Gud vare med dig!»

Hon förde honom sakta ut ur kammaren. Hon såg honom löpa utåt vägen och slutligen försvinna som en liten grå skugga, men själf ställde hon sig i dörren med utbredda armar och väntade tåligt — så lycklig som den, hvilken efter lång ovisshet får kunskap om den älskades oföränderliga sinnelag — på Erik Lange, det käraste hon ägde i världen. Dock måste hon upprepade gånger för trötthets skull lämna sin post, men hon återvände alltid troget dit.

Och när hon ändtligen skymtade honom, log hon så strålande, som vore alla sorger öfvervunna, alla strider slutade.

ELFTE KAPITLET.

Och nu skall bröllopet stända.

I mars 1602 hade ärlig och välbyrdig herr Eiler Brokkenhuus till Nakkebölle varit i Slesvig, och när han kom därifrån till sin hustru och hennes systrar, hvilka för tillfället uppehöllo sig i Kiel, medförde han en bröllopsinbjudning, som hans svägerska, jungfru Lisbeth Bille fortast möjligt tog med upp på sin kammare, där hon läste den om och om igen. Hon mindes den aftonen på Uranienborg, då hon för Sophie Ottosdotter biktat sitt unga hjärtas dröm om att en dag vinna Erik Lange. Tolf år hade glidit bort sedan dess, först i stum saknad, sedan i stilla resignation, och nu beklagade hon ej längre, att det blifvit henne förmenadt att vara hans trolofvade. Hon hade sport underliga ting om honom under denna långa tid, och hon ömkade

nästan sin stackars morsyster, som skulle träda i brudstol med den, hvilken aktade intet utom alkemien och som väl näppeligen kunde göra en kvinna lycklig.

Dock — tänkte jungfru Lisbeth med små kvinnors vanliga självtillit — torde det varit bättre, om Sophie Ottosdotter handterat rock och nål lika fliteligen som sin penna, men det hon spann var blott släktkrönikors brokiga härfva och det hon sydde endast tankarnas söm. Slikt samlade intet i ladorna. Hon ville likväl ej lägga sten på börda. Och hennes dom skulle hellre fria än fälla; därför hade hon i dag tegat till Eilers tal om lärda fruntimmers gagnlösa vandel och först svarat, när han förmenade, att Sophie Ottosdotter fört en kärlekshandel, hvilken icke anstode en blygsint kvinna. Hur hade hon ej lämnat gård och hus och uppväxande son och dragit omkring i fjärran länder, som en osalig skugga förföljande Erik Lange.

Då hade Lisbeth infallit, och detta hade hon nu själf förnöjelse af:

»Är det så, att den trohet och kärlek, som mäktar ge sig helt, skall klandras och få belackare, är det sannerligen illa bevändt med

känslosamhet och dygd. Och I vet förvisso, Eiler, att vår oss älskliga fränka endast i ädlaste afsikt och mot sin egen välfärd följt herr Erik Lange.»

Efter de orden hade hon rusat upp på kammaren, och där höll hon alltjämt med skälfvande fingrar i det styfva pappersarket, hvarpå Erik Lange själf skrifvit:

»Min ganska vänliga hälsning nu och alltid försänd med vår Herre! Käre Eiler! Betackar jag Eder gärna för all ära och allt godt, som I mig gjort och bevist hafver, hvilket jag alltid gärna vill förskylla med hvad godt i min ringa makt står.

Käre Eiler! Gifver jag Eder vänligen tillkänna, att jag aktar i den heliga Trefaldighets namn äkta ärlig och välbyrdig fru Sophie Brahe till Eriksholm nästa söndag efter S:t Gregorii dag, som är den 14 Martii nu förstkommande. Är därför min vänliga bön till Eder, att I ville göra Eder det omaket att komma till Eckernförde lördagen den 20 Martii och sedan göra Eder glad med mig och flere våra goda vänner, som jag hoppas då måtte varda församlade här. Det förskyller jag alltid gärna uti slik och annan måtto.

Härmed Eder den allsmäktige Gud befallandes.

Eckernförde den 9 Martij Anno 1602.

Erik Lange.

Manu propria.»

Hvad hans stil var vacklande och osäker, och hvad hela dokumentet i sin häfdvunna form hade föga af äkta glädje. Hon tyckte synd om de stackars oskyldiga bokstäfverna, hvilka tvungos att marschera ut som förtrupper för den stundande faran.

Hur hade ej Eiler förtäljt att Erik Lange, utarmad och i gäld till halfva Nordtyskland, kommit till Sophie Brahe i Bremen, legat sjuk där i kallfeber och sedan, när han tillfrisknat, följt henne till den lilla staden vid en vik af Östersjön, där de hyrt sig en anspråkslös gård samt nu skulle hålla bröllop.

Hur galet och hufvudlöst herr Eiler än funnit detta, hade dock hans goda hjärta förmått honom föreslå, att han med alla de sina skulle öfvervara denna fest, då de ändå snarliga skulle färdas hemåt. Omvägen blefve ej så besvärlig, och han visste, att de skulle göra sin fränka stor glädje med ett besök.

Både Anna och Birgitta hade genast svarat

ja, men Lisbeth först efter någon tvekan. Och det hade så blifvit bestämdt, att de alla skulle resa till Sophie Brahes och Erik Langes bröllop.

Fru Anna hade tagit jungfru Birgitta med sig i handkammare och visthusbod för att genast begynna med nedpackande af den rika förningen. Hon visste full väl, att Sophie Ottosdotter förstod föga af sådant, och *det* kunde skett, att hon förgätit hela bröllopsmåltiden för sina evinnerliga släktekrönikor. Birgitta, som själf var en ifrig och skicklig släktboksförfattarinna, log åt systerns farhågor, men sade, att det väl icke vore att frukta på en sådan dag, men törhända att skaffekammaren blifvit tom trots alla ansträngningar att fylla den.

Eiler Brokkenhuus och alla hans hulda fruntimmer begåfvo sig i god tid till Eckernförde och blefvo så välkomnade, som hade de varit brudens egna syskon, men de många ömma och hjärtliga hälsningarna drunknade snart i de praktiska bestyren. Det var redan fredag, och således hög tid att begynna tillrustningarna.

Fru Anna sade sina systrar, att hon aldrig tillförene sett ett så armt bröllopshus. Ingen

tycktes ha tänkt på att kläda här. Väggarna voro nakna som i tarfligaste hvardagslag, och ingen himmel ens var uppsatt till brudparets ära.

Sophie hade icke någon »kläderska», och själf ägde hon ej en enda våd eller bonad att smycka kammaren med. Hon hade lett så sorgetungt, när hon sagt:

»Det vållar mig minsta men att se nakenheten på väggarna: jag vet, hvar den smärtar mig mera.»

Och fru Anna hade fått veta, att Eriks hofkläder voro pantsatta, så att han nödgades stå brudgum i slitna pöshosor och blanknött tröja.

Jungfru Lisbeth sade genast:

«Här är min guldsked och min kedja, mina pärleskor och allt af guld och silfver, jag äger i min pung! Tag det och lös panten.»

Fru Anna nickade bifallande.

»Det skall jag», sade hon enkelt.

Birgitta tog också af sin kedja.

»Låt äfven denna tjäna eder, hjärtesyster!»

Fru Anna samlade dyrbarheterna i sitt silkesbroderade förkläde.

»Det var väl vi kommo hit», sade hon, »i natt få vi sprätta lifvet af min svarta sam-

metsklädning och sy det fast vid Sophie Ottosdotters kjol. Hon har allenast densamma, och där är så stora hål på ärmarna, att mina fingrar kunna gå igenom dem. Det är ingen brudstass. Ett par af mina strumpor måste jag ock fly henne, hennes ha hvarken häl eller tå, och likaväl har hon ej tänkt på att i tid sätta en nål till dem.»

De tre systrarna styrde och ställde ifrigt med allt, och de uppmuntrade med vänliga ord det nedslagna och sjukliga brudparet.

Sophie led af det onda i sin sida och kunde endast med svårighet röra sig. Hon anförtrodde jungfru Birgitta, att de ej tänkt hålla bröllop nu, om det ej varit för den skull, att Erik Lange skulle följa henne till Pfeffersbad strax därefter. Hon vågade ej allena draga så långt.

»Så det var i sånning anledningen till att vi gjorde detta», tillade hon, »eljes hade jag väl låtit det stå hän ännu som det har gjort i tolf år, tills Erik företagit en resa nedåt Tyskland. För tre veckor sedan visste vi icke själfva, att vi skulle giftas. Ack, så vidt har det gått, att det måste vara någon tvingande orsak, som skall bringa oss samman, men jag förtryter, att jag inte gjorde det för tio år se-

dan, innan Erik drog till Tyskland, då hade vi törhända icke lidit så svåra. Dock, jag hoppas med Guds hjälp, att allting skall blifva godt. Jag har insett, att jag måste vara med Erik och råda för mångt och mycket. Ju längre han var borta från mig, desto djupare satte han sig fast i sumpen, och jag visste svarliga väl, att jag aldrig öfvergaf honom; det var därför bäst, att jag var med honom — hade jag förstått det förr!»

Hennes hand hade glidit öfver det gråsprängda håret, som ej helt och hållet doldes under den lilla mössan, och hon suckade tungt.

Erik Lange gaf ingen sitt förtroende och deltog endast förströdt i de inbjudna herremännens samtal.

Om jungfru Lisbeth ej vetat, det var han, skulle hon näppeligen i denna skröpliga, böjda gestalt med det tärda, gråhvita ansiktet och de liksom utslocknade ögonen knnnat igenkänna den eldige, lysande och elegante jutske ädling, som en gång tändt hennes unga hjärta i brand.

Blott en gång vände han sig till henne och frågade med sin låga, trötta röst:

»Har jag icke sett eder förr, jungfru Bille?»

»Jo, för tolf år sedan på Hven.»

Och hon hade sett hans dystra drag plötsligt lysas upp af ett leende.

»Å, den gången, när bekymren endast voro minutlånga gäster och lifvet hade sommardagar efter frostnätterna.»

»I kan vänta eder sommar igen, herr Erik.»

»Man väntar den ej, sedan alla blomster vissnat, ädla jungfru. Vill I höra ett vist ord, som gäller för hela lifvet — ja, det enda bestående: »Nec amor, nec opes, sola artis sceptra perennant.»

Hon skakade på hufvudet.

»Jag är så föga lärd», sade hon, »att jag icke klart fattar edert latin, men är meningen så att tyda, att kärleken icke skulle ha bestånd och värde, tror jag I tager fel, Erik Lange. I har på eder led mött en kärlek så stark, att den mäktat uppoffra allt: både vetenskaper, prakt och rikedom. Är det eder icke bevis nog?»

Han hade tyst gått ifrån henne och bort till Sophie, hvilkens händer han kysste, och så storsint var Lisbeth Bille, att hon med förnöjelse åsåg verkan af sina ord.

Hur hon sedan genom sin tjänstepiga i Eckernförde fick ihopsamladt både flamska bänkdynevar, silkesdynevar, silkesdukar, sömmade

med svanor och stjärnor, tapeter, vapenprydd silkeshimmel samt tenntallrikar, fat, kannor, bägare och skinande ljusstakar, visste hon knappt själf; men sent på kvällen var det lilla husets största kammare full af dyrbara och sköna föremål, som väl ägnade sig till en slik fest.

I daggryningen steg Lisbeth upp, och med hjälp af tjänstefolket klädde hon med mjuka, färgrika bonader, hyenden och dukar, och hon satte upp brudhimmelen med särskild omsorg. Hennes händer smekte det lena sidenet och hennes kind strök sig en sekund i fåvitsk önskan mot dess gyllene bård, men plötsligt släppte hon den rasslande, guldfransade uppstofferingen, och med hufvudet andaktsfullt böjdt och händerna knäppta, hviskade hon:

»Herre Gud i himmelrik, näps alla mina syndiga tankar och gif mig hjärtats sannaste böner till gagn för Erik Lange och hans brud!»

Fru Anna Bille skulle reda bruden, och hon hade för den skull tagit många smycken med, men de, som ej voro arfvegods i familjen, hade ju måst sättas ut som pant för att förskaffa Sophie Ottosdotter något penningar, dock fanns det nog af ädla stenar och vattenklara pärlor kvar, och hon lofvade sig, att hon

skulle framtrolla en ståtlig brud, som väl vore värd att visa sig för de nyfikna, hvilka säkerligen här som annorstädes trängdes kring ett bröllopshus.

Underligt var det ock att se, hur hjälpsamma och välvilliga många i staden med ens blefvo. De hade icke sport, att det nådiga herrskapet så snart skulle hålla bröllop. De hade vetat så föga om främlingen i härberget, den mörke tyste herr Erik, och ej stort mera om den blida, ädelborna danska frun, som nyligen dragit in i deras stad och hyrt gård där. Men nu ville de då förunna dem all lycka och glädje.

En gammal kvinna, som fått några »kosteliga tulipanrötter» af fru Sophie, kom med förning: två kacklande höns och en stor smörklimp.» Likare mäktar en inte», sade hon nigande.

En annan, det var en ung borgarflicka, lade blygt på husets tröskel en stor knippa violer. Hon hade plundrat både föräldrarnas och grannens trädgård på de vackraste där funnos, och hon blef så röd som drypande blod af glädje, när hon — dold bakom ett murursprång — såg herr Erik själf taga upp hennes blom-

mor och, liksom för att bedja dem svalka sig, föra dem mot sin panna.

Två borgarmadamer kommo med höga vaxljus omlindade med röda och hvita sidenband. »Till »brudbloss», sade de, »det är skick här i Eckernförde, att vi stadsbarn skänka inflyttande främlingar brudljusen för att beskärma dem för djäfvulen. Äro icke ljusen tända, kan han tränga sig fram och stjäla bort bruden, slikt har skett förr.»

Där komma unga junkrar och erbjödo sig att rida på sidorna om bröllopståget, men de fingo ett afböjande tack. Intet bröllopståg skulle draga till kyrkan.

»Skulle inte heller klockorna ringa som bönemän för lycka och signad tid?»

»Nej, inga klockor skulle ringa.»

»Och skulle ej stadens pipare och trumpetare göra musik utanför bröllopshuset?»

»Nej, nej, det skulle de ej.»

Man undrade och undrade. Ingen hade varit med om ett så tarfligt adelsbröllop. Säkert skulle det ej heller bli gille för de fattiga, och inga psalmer skulle sjungas, när bruden sängleddes. Det var allt mot skick och sedvänja, och bättre hade väl varit att icke alls gå i

brudstol än att göra det med allsköns vank och brist både till täring och näring, tyckte många.

Men den unga flickan, som kommit med violerna, lade nästa morgon liljekonvaljer på bröllopsgårdens tröskel. Hur väl hon än vårdat dem, hade de ej velat slå ut riktigt, men några af de små, hvita klockorna hade öppnat sig och skälfde svagt för vinden.

»Nu ringa bröllopsklockorna för dig, Sophie Ottosdotter, och dig, herr Erik Lange! Gud signe och bevare eder i Jesu namn», hviskade den unga tärnan och sprang bort.

Emellertid anlände bröllopsgästerna.

Först kom herr Ove Lange med sin blida, goda hustru Anna Maltesdotter Schested.

Hon omfamnade hjärtligt Sophie och önskade henne till lycka samt gaf henne en dyrbar gåfva; däremot hälsade hon mera stelt på fru Anna Bille. Hon ville ju gärna tro väl om denna fru, och att den onde nu lämnat henne, men ännu lefde i hvar mans mun historien, om att hon nedkommit med femton dödfödda barn *) därför att hon var »förgjord». Visserligen hade herr Eiler och hon för fem

*) Nye Dansk Magazine I.

år sedan lyckats komma detta djäfvulens förbund på spåren, och de flesta trollkvinnorna — utom de adliga naturligtvis! — blefvo brända, hvarefter fru Anna Bille Eiler Brockenhuus' blef frisk, men något hade hon väl själf förskyllt till sin olycka.

Anna Bille låtsade om intet. Blek och fåmäld, men vänlig och förekommande, gick hon omkring och ställde allt tillrätta, ordnade platser och såg till att ingen förbisågs. Sju herremän på ena sidan af bröllopsbordet och sju adliga fruar och jungfrur på den andra, så måste de sitta.

Fjorton bröllopsgäster var intet ringa antal att sörja för här, där intet var beredt till gille. Eljes var hon van vid bröllop, där tvåhundra gäster rikligen förplägades, och hon hade med pomp och ståt ledt brudar till kyrkan, fäst krona och krans på unga, bäfvande jungfrur och hviskat i deras rodnande öra, hvad de måtte företaga sig. Men här var allt annorlunda. Hon var ytterst ängslig, att någon skulle glömt att taga sked och knif med, och hon höstade tacksamt in de nya välbehöfliga förningarna; med deras tillhjälp skulle måltiden ej bli alltför mager.

Jungfru Birgitta, som var den lefnadsgla-

daste af de tre systrarna, liksom hon var den yngsta, suckade i hemlighet öfver att allt var så stelt, allvarsamt och högtidligt, mera som ginge man till graföl än till bröllop. Ingen brudsven skulle krypa under bordet och försöka bemäktiga sig brudens strumpeband för att på skämt förhjälpa brudgummen att blifva herre sitt hus, ingen dans och ingen sång skulle det bli fråga om, och hon var säker, att hon ej ens skulle drista sig utföra det lilla putset att spika fast brudens ena sko vid väggen, när hon drog den af henne. Den maningen att stanna i sitt hus och se det till godo likade förvisso icke fru Sophie, som hellre lagade pestelexir än de läckraste rätter och väl aldrig ens tagit i mäster Rumpolts kokbok.

Trots sötsoppan och steken och allt det öfliga på bröllopsbordet, trots »Guds skål» och brudparets skål och alla andra tal och skålar, var ingen rätt glad och förnöjelig vid detta gille.

Brudparet föreföll tryckt och beklämdt, och Anna Maltesdotter Sehested, som förr en gång sett Sophie Brahe stå brud, då ung, strålande

vacker, lycklig efter hvad människoförstånd kunde se, firad och ärad med fackeldans och allsköns lusteliga upptåg, nu ånyo i brudstol — bortglömd, fattig, grånad och sjuklig, tyckte, att hon aldrig skådat sorgligare syn.

Det var en ynkedom att tänka på detta, men de olyckliga skall man hjälpa, icke stjälpa, och hon ville pröfva på att dölja sina tårar. Sophie såg icke ut att tåla det man grät öfver henne, utan att också själf gråta med i hjärteångest och stor kvidan.

Erik Lange såg ej mycket på sin brud. Hon hade törhända aldrig varit honom så främmande som denna dag. Tillförene hade han i henne sett sitt eftersträfvade ideal, den sköna, begåfvade Urania, och under hans första färdeår, medan hon troget suttit där hemma på Eriksholm och väntat honom åter, hade den fagra bilden ej förbleknat, och intet af hans tusende älskogsäfventyr hade förmått utplåna den. Minnet af den unga kvinnan med de djupa tankeögonen, den hvälfda, kloka pannan och de röda åtråläpparna följde honom som en dyrbar amulett. Men helt annorlunda blef det, när hon kom själf en dag. Då såg han för första gången, att Sophie Brahe var en gammal kvinna. Väl skulle hon ännu kunna

tängsla honom för stunden, men aldrig fresta honom till älskogslek. Det skulle vara som att blåsa upp till dans ur spruckna pipor. Dock ville han ej öfvergifva henne, ej heller finge hon öfvergifva honom! Som färdevänner skulle de gå samman. Han hade ingen vän, hvilkens hand han hellre toge i sin, och icke gafs det någon, som trofastare följde honom. Därför hade han lämnat sitt samtycke till att de nu skulle gifta sig, men när han i brudstolen skulle svara och lofva att älska henne i nöd och lust, att vara henne nära, akta och ära henne i alla sina lefnadsdagar, då blef hon plötsligt en annan för honom. Han tyckte, att någon ond makt falskeligen lagt en snara om honom och tvingat honom in i detta nya elände. Hvad skulle han, den frie Erik Lange, med hustru. Det kändes som äckel på tungan att uttala detta lagvigda ord. Han hade i sanning hellre gått till sin ensliga brits på härbärget än i brudsäng denna kväll; det visste han, och han mötte kallt den smekande blick, Sophie sände honom.

»Är du illa tillfreds, min Titan?» frågade hon oroligt.

»Jag är trött», svarade han vresigt.

Hon vände sig sårad bort. Hon skulle

gärna sagt, att hon längtade honom till hvila i sin famn, men han var icke till sinnes att lyssna på slika ord.

Det kom för henne, hur hon längtat efter och drömt om denna stund, då hon skulle sitta på brudbänken vid Erik Langes sida. Nu var hon där, men alla de röda rosor lifvet ägt hade hunnit vissna. Hon plockade och plockade i de torra, skrynkliga bladen, som hvarken hade doft eller färg, och hon dristade sig kalla dem rosor!

Ändtligen kom den stund, då bruden skulle ledas i säng, men mot vanan följde ingen af gästerna henne. Hvad skulle de göra där inne i den skumma, torftiga kammaren, som endast med långods blifvit någorlunda beboelig. Hon bad dem själf att stanna vid bordet och göra sig glada, men då vinet begynte tryta, var det ingen, som försporde lust till snack och glam.

Anna Bille var den enda som ledsagade Sophie och hjälpte henne af med kläderna.

Jungfru Lisbeth hade skyndat sig att tända i förväg därinne, och nu brunno ljus i de tvenne femarmade tennstakarna, och i de höga silfverstakarna lyste »brudblossen» med sin klara, stillsamma låga.

Det fanns inga blomster eller prydnader, som hälsade bruden, knappt bohag utöfver det allra nödvändigaste, och det var på en ohyflad bänk, hvaröfver man lagt en lånad dyna, Sophie Brahe sjönk ned, medan fru Anna tog af henne smyckena och omsorgsfullt lade in dem i skrin och askar.

De voro båda tysta. Fru Anna tänkte på att det var en vansklig ting att vid fyllda fyrtiosex år stå brud och hennes händer smekte halft ömkande, medan hon lossade band och nålar.

»Det är intet stoj i bröllopsgården», sade Sophie bittert, »intet glam och ingen fröjd. Men hvem skulle fröjdas här, där nöden är brudsven.»

Anna Bille skulle just svara något, då i detsamma ljöd sång tätt utanför fönstret. Det var en äkta gammal dansk folkvisa, som uppstämdes af klara, unga flickröster, och Sophie lyssnade med klappande hjärta till de kända, älskade orden. Det rådde intet tvifvel om att det var för henne de små tärnorna sjöngo. De visste granneligen, att man sängledt bruden, och de ville bringa henne sin hyllning.

Aldrig hade Sophie känt sig så tacksamt rörd som öfver denna uppmärksamhet, hvar-

om hon intet anade, hvarken hvarifrån den kom eller hvilka, som bevisade henne den.

Hon ställde sig, hårdt tryckt intill fönsterrutan, och lyssnade. De kunde ej se henne därutanför, ty Anna Bille hade hängt ett täcke för fönstret. De kunde inte heller höra hennes snyftningar, så förtviflade och öfvergifna, som de trängde sig fram, när tärnorna kommo till strofen:

»Det haver været af Arilds Tid,
det bliver, mens Livet kan rinde
at Elskov tvinger saa mangen en,
baade Möer og hövisken Kvinde.
— Det dager op under Liden.»

Det var borgardöttrar i Eckernförde, som sjöngo, och hon, den unga flickan, som de sistlidna dagarna lagt violer och liljekonvaljer på husets tröskel, hade samlat dem. Hon hade förtalt dem om den goda, nådiga frun från det fjärran Skåne, som från land till land trofast följt den älskade och icke svikit honom, i någon bedröfvelse eller nöd, och om honom, den en gång så rike och mäktige Erik Lange till Engelsholm, hvilken måst gå från gård och grund och hart när tigga sig fram i landet, därför att han studerade den hemliga konst, som ingen ännu lyckats fullkomna; de visste

nog, hvilken hon menade! Ville de inte förhjälpa henne att sjunga dem båda i brudesäng? Jo, hvad de det ville. Alla bundo de sig en krans af myskmadra och satte på hufvudet, de klädde sig i sin hvita helgkjortel, och de tänkte på sin egen käresta, när de en efter en hänförda slöto sig till det lilla tåget, som med tända ljus, likt en procession af unga klosterjungfrur, drog fram genom gatorna.

Erik Lange hade kommit in under sången. Också han lyssnade vemodigt till de veka orden:

»Det haver været fra Arilds Tid,
det bliver, mens Livet kan rinde,
at Elskov tvinger saa mangen en . . .»

Han gick fram till Sophie och lade med en skyddande och likväl famlande åtbörd hennes hufvud mot sitt bröst. I det svagt dallrande ljusskenet såg han, hur de många hvita stråna i hennes nu upplösta hår skimrade som silfver, och han mindes plötsligt smärtsamt tydligt en majafton för tolf år sedan, då han på lek slingrat hennes silkeslena, då mörkbruna hår om sin hals och bedt, att det måtte få blifva hans boja för lifvet. Kunde han så visst nu göra detta ogjordt eller bedja sig fri! Men han förmådde det icke. Hon var hans

brud för Gud och människor, och han skulle älska och ära henne — *älska* och *ära* henne...

Han strök mekaniskt med handen öfver hennes hjässa, och när sången tystnade, hviskade han i hennes öra:

»Brudesängen är redd, Sophie — ändtligen redd för oss!»

Hon såg hastigt upp i hans ansikte och med flickaktig liflighet slog hon så båda armarna om hans hals och kysste hans kalla, tunna läppar med samma glöd som den, hvarmed hon tillförne besvarat hans kyssar. —

Fru Anna Bille väntade i kammarens bakgrund, tills brud och brudgum gått till hvila. Hon var tankfullare än någonsin. Hur månde väl detta sluta, undrade hon. Intet godt varsel hade föregått bröllopet, inga dånande skott hade skrämt bort de onda väsen, som alltid lura på människorna, ingen brudsven stängde dörren i lås, allt var upp- och nervändt. Henne veterligen hade ej ens brudgummen fått en skjorta af sin brud, och hade han det, så var den visserligen icke sömmad af henne själf, och hvad båtade då denna skänk. Det var brudens tankar, medan hon sömmade den, som bådade lycka för framtiden.

Töfvande gick hon slutligen fram för att

lyckönska bruden såsom hennes plikt som brudkläderska var. Sedan lade hon stilla signande täcket till rätta och drog för sparlakanen.

Sophie hade lagt sin kind mot Eriks arm.

»Så äro vi då gifna samman, min Titan.»

»Ja.»

»Är du ännu trött eller hyser du grubblande tankar?»

Han suckade djupt utan att svara.

»Har du icke lit till mig, hjärtans käre?»

»Hvad kan du råda i detta, att jag är utarmad och betryckt och icke kan lämna Slesvig, förrän jag betalat min gäld till Bendix Rantzau.»

»Jag vill fara till Haderslev och tala din sak med Bendix Rantzau, min Erik.»

»Kunde du det blott.»

Han vände sig uttröttad ifrån henne, det var så mycket, som pinade honom, måhända mest, att han icke längre ägde sin frihet, och han erinrade sig med vemod den gamla fåglavisan, han tillförene brukat sjunga för sitt husfolk på Engelsholm. Endast en rad stod tydlig i hans tankar: — »Men örnen bygger i fjället ut.» Det blef lättare inom honom efter de orden. Örnen stänger ingen i bur,

hvarken präst, fogde eller — kvinna. »Örnen bygger i fjället ut.»

Så slöt han de tunga ögonlocken och somnade efter några minuter.

Sophie låg länge vaken i bittert ve och trånande lust efter en hand, som smekte, läppar, som brunno mot hennes, men hon gjorde icke en enda rörelse för att väcka Erik Lange, låg endast stilla och stirrade med heta, torra ögon ut i den strimma grått, som skymtade mellan sparlakanens mörker, och hur länge hon låg så, började hon längta efter stjärnorna. Om bara en enda af dessa skimrande himlakroppar skönjdes från det lilla fönstret, skulle hon vara nöjd. Det skulle bringa henne goda dagar, om Jupiters klara öga fästes på henne, och om den starke Mars glimmade däruppe inom hennes synkrets, skulle det skänka henne mod.

Hon reste sig och smög fram till fönstret, från hvars karm hon lossade täcket.

Ångestfullt, ifrigt lutade hon pannan mot den kalla rutan och skärpte blicken, men hur hon spanade och spejade, kunde hon ej skymta en enda stjärna. Hela himmelen var öfverdragen med tjocka, dimgrå moln.

TOLFTE KAPITLET.

Midt i sötebrödsdagarna.

En gulmålad skrinda med litet halm på bottnen stod förspänd med en enda häst, en klumpig arbetskamp, och väntade på herr Erik Lange med hustru, hvilka skulle bege sig till Haderslev för att få Bendix Rantzau i tal.

De hade gjort denna samma resa för något öfver en månad sedan, då i själfva vårbrytningen och med allsköns besvärligheter, men måst återvända med oförrättadt ärende, ty herr Bendix hade dragit till Köpenhamn strax förut och skulle dröja borta en månad. Nu hade de bättre hopp om att lyckas, och allt ställde sig också ljusare för dem, ty Sophies syster Margareta, Kristen Skeels till Fusinge änka, hade hulpit dem med ett halft hundrade daler, och detta skulle brukas till färdemedel.

Erik Lange kände sig dock icke väl till mods. Han stirrade betryckt på den gula

skrindan och den svarta hästen och töfvade ännu i kammaren. Sophie stod resklädd och väntade på honom. Hon var van vid att han föll i tankar, förgätande både tid och rum, när något alkemistiskt problem arbetade inom honom eller när — hvad mera sällan hände — poesiens musa besökte honom, men att han nu i denna brådskande timma kunde stå där som en saltstod förundrade henne. Hon visste, hur heta hans ögon voro, och hon önskade, att hon haft en krystallesten att bestryka dem med. Ack, tänkte hon vidare med sin starka tillit till ädla stenars helande kraft så, som hon läst om dem i Christian Pedersens läkarebok, hade jag också en safir att uppfriska hans hjärta med!

Hon gick långsamt fram till honom och lade lätt sin hand på hans skuldra!

»Erik, hvarför töfvar du här längre?»

Han ryckte till.

»Ser du inte, att skrindan är gul och hästen svart?» sade han tvärt.

»Jo».

»Och har du förgätit, att den, som utsätter sig för den gula färgen, vållar sig själf men och olycka.»

»Vi få ej tro detta nu», sade hon bönfal-

lande, »här gifves ju intet val, Erik. Vi måste resa och möta vårt öde.»

»Jag rädes också den svarta hästen», återtog han, som om han icke hört hennes ord; »svart och gult tillsammans båda ofärd; det är som den bittra gula gallan och den bäska svarta i människokroppen löpt ut, förstenats, tagit form, och af onda andar fått i sig inblåst makten att skada oss. Jag vågar icke anförtro mig åt detta leda fordon.»

»Käre Erik, du ser allt så mörkt. Hvad har du att frukta? Icke kunna färgerna på en skrinda och en häst vara af högre makter afsiktligt valde till vårt fördärf. Låt nu ej mannen bida längre. Vi hafva tre fulla dagsresor till Haderslev, och försinka vi oss, är törhända Bendix Rantzau faren till pingstgille ute på landet.»

Erik skakade på hufvudet.

»Vi skulle hellre seglat», sade han, »vinden är god.»

»Men vi hafva ingen båt. Om det synes dig så, kunna vi ju draga hem igen sjöledes».

Sophie talade mildt som till ett sjukt och retligt barn. Under de veckor hon varit gift, hade hennes kärlek förvandlats från kväfvande lidelse till en innerlig, nästan moderlig ömhet,

och hon behöfde också dagligen bruka denna känsla för att hålla modet uppe hos honom. Visserligen kunde hon ännu mången gång längta efter att helt få vara en älskande hustru, men hon lärde snabbt, att det var på henne hela ansvaret hvilade; hon skulle vara den beskyddande, den stödjande, den, som både tänkte och handlade för dem båda, och som därtill måste hålla tillbaka, när hennes stora barn begärde för dyrbara leksaker.

När hon nu ändtligen med lock och pock fått honom upp i skrindan och det bar af framåt den sollysta vägen, skiftade hans lynne tvärt. Det var som den ljumma majvinden med ens strukit molnet från hans panna och fläktat in under hans stora, hvita ögonlock, skänkande de brännande och dock matta ögonen svalka.

Han höjde hufvudet och såg sig omkring med ett leende, som blottade de hvita tänderna.

Hvad han föreföll ung med detta skämtande, goda drag i sitt fina ansikte.

Sophie smög sakta sin hand i hans, plötsligt lycklig öfver att allt hittills aflupit så väl, och hon yttrade gladt:

»Ser du, min Erik, att du kunde öfvervinna din fåvitska vidskepelse!»

»Ännu är den icke helt öfvervunnen, men jag erkänner, att detta ljufveliga majväder stämt mig lättare till sinnes. Ser du, Sophie, där möta vi ett tåg, som rider maj i by.»

Han pekade på något, som vid hastigt påseende liknade en vandrande skog, men fågelsången i detta nyutslagna löfverk ersattes af trummor, pipor och trumpeter, som framlockade jublande fanfarer.

Det var hela nejdens ungdom, som varit ute och valt sig majgrefve och majgrefvinna och med flygande fanor och klingande spel samt med majträdet i spetsen tågade in mot Slesvigs stad.

Hvar och en bar en väldig löfruska, och alla de unga flickorna hade kransar på hufvudet och gingo och strödde blommor på vägen.

Efter den, som bar majträdet, kommo majgrefven och hans fagra grefvinna ridande på hvita hästar. De båda unga voro festligt och brokigt pyntade, men detta hade ej förskönat majgrefven, hvilken röd och varm och med den stora blomsterkransen af pioner och gula

liljor nedfallen på ena örat, såg ut som en Bacchus.

Han skrålade och sjöng en majvisa och viftade oafbrutet med en lädertaska, hvari han samlade de mynt, som i gårdarna hoptiggts åt stadens fattiga.

Majgrefvinnan däremot red tyst och höfviskt.

Hennes ljusa, silkeslena hår låg i tvenne långa flätor som länkar af guld utåt ryggen och kransen af förgätmigej satt som en krona på hennes hjässa.

Erik Lange hade beundrande rest sig, när hon kom så nära, att han tydligt kunde urskilja den smidiga, slanka flickgestalten, och han sträckte ofrivilligt ut handen för att fatta hennes häst i tygeln och sålunda hejda henne, just som hon skulle rida förbi.

Genom hans hjärna gled minnet af alla de galna, vilda majupptåg han varit med om, alla de majbrudar han ledt in i en sval kammare efter dans och stoj och kysst, som biet kysser blomman tätt vid dess hjärta.

Där han stod i solskenet och blickade in i ett par ögon, milda som den grå ambran, kyska som den gröna smaragden och ändå med ungdomens berusande lif på djupet, blef hans eget blod med ens begärande hett, hans

sinne karskt af lust, och allt medan tåget sjöng sin majvisa med det evinnerliga omkvädet: »Glädje oss Gud och den ljufveliga sommar!» höll han den lilla rodnande majgrefvinnans häst i tygeln.

När hon slutligen med sin späda, barnsliga stämma bad:

»Ädle herre, en skärf åt de arma», svängde han med den lediga handen i luften sin magra pung som hade den varit späckad med guldstycken och hviskade i den unga tärnans öra:

»Allt detta skänker jag dig för en kyss af dina röda läppar, du väna majbrud!»

Sophie Ottosdotter hade också rest sig. Hennes barm höjde och sänkte sig tungt, som hon stod där kämpande med stolthet och skam. Detta skulle hon nödgas upplefva, att hennes make tiggde en majbrud, en slinka om en kyss. Hon bidade svaret med hårdt klappande hjärta, men när hon såg den lilla jungfrun villigt räcka fram sin friska mun, ryckte hon pungen ur Eriks hand och slog den mot majgrefvinnans läppar, så att de sprungo i blod.

»Tvi dig, är du så fal för snöd vinning eller så dorsk till sinnes, att du låter kyssa dig på öppen led. Tag dig i akt, att icke den onde sätter sig för fast i din kropp. Pen-

garna, som du bettlat dig till, må du behålla, men vet ock, att det är en jutsk ädling och ej en farande sven, som skänkt dig dem. Stig af hästen och nig, din slyna! Och I alla andra, hattarna af för Danmarks adel!»

Hon blef åtlydd. Icke en tviflade på att det var en högättad fru, som talade dem till, och den lilla gråtande majgrefvinnan neg ända ned till jorden för den stränga damen.

Erik Lange var blek af vrede, men också af blygsel, och han yttrade icke ett ord, när de nu åkte vidare med raskare fart än förut. Han satte sig icke heller ned bredvid Sophie, utan stod lutad mot häcken, vänd ifrån henne.

Sophies kinder brände som hade de träffats af hårda slag och hon led fruktansvärdt af den utståndna förödmjukelsen. Hur skulle detta någonsin kunna bli godt igen? Hvem skulle taga det närmande steget?

I Jybæk togo de sitt första natthärbärge. Det var en liten usel kammare, som anvisats dem, och ingendera fick en blund i ögonen, ty hela natten pepo råttor och möss i vrårna och filade med sina skarpa tänder på sängstolparna, ja, sprungo till och med orädda öfver deras fötter. Det vackra vädret hade nu

öfvergifvit dem, en kall regnvind for tjutande omkring husknutarna och letade sig in genom springor och hål.

I daggryningen måste de fortsätta sin färd, men när de skulle betala för härbärget, sökte Erik fåfängt sin pung. Han hade förgätit, att den blifvit slängd i vägdammet förliden dag. Plötsligt erinrade han sig det dock, men bidade hårdnackadt, att Sophie hans begäran förutan skulle taga fram mynt.

Hon gjorde det emellertid icke. Just den summa, han i går förspillt, hade varit ärnad att gälla färdeutgifterna med, och hennes ångest öfver hans lättsinniga förfarande hade knappt varit mindre än hennes leda vid hans älskogsrus. Hvad halp det, att hon borde varit förtrogen med, att sådan och icke annorlunda var Erik Lange. Hon skulle sannolikt aldrig lära sig se honom med rättfärdigt, skarpt dömande ögon.

När de stodo resklädda, och den djupt bugande värden med illa dold ängslan i små vattenblå ögon och mållös häpnad på den gapande munnen följt dem till åkdonet, där han stannat med utsträckt och vidt öppnad hand, sade Sophie i en högdragen och hård ton till Erik:

»Har du gifvit den gode mannen hans betalning?»

»Nej!»

»Så gör det då!»

Hans blick sökte en sekund hennes, först trotsig, sedan ångrande och stumt afbedjande. Hans läppar öppnades halft, och hon såg munnens mjuka, veka linier forma sig till outtalade kärliga ord.

Det behöfdes ej mera för att blidka henne. Hon längtade att få trycka hans hand igen, och ehuru hon fördömde sin egen svaghet, sade hon dock så mildt som när en allt förlåtande moder talar till det enda, kära barnet:

»Förlåt, min Erik, jag glömde, att *vi* bragte vårt offer till majgillet förliden dag.»

De kommo till Haderslev tidigt en förmiddag, och Sophie gick genast till Bendix Rantzaus gård. Ödmjukt frågade hon hans dräng, om hon kunde få hans herre till tals och fick en myndig befallning att bida honom så länge i den lilla gårdskammaren. Där satt hon sedan timme efter timme. Hon hörde ett flödande vårregn strömma mot rutorna och såg det bilda djupa pussar på den kullerstenslagda

gården. Hennes tankar jagade hvarandra som dagskygga fjärilar, och hon pröfvade fåfängt på att leda dem in i en stillare gång.

Oron öfver, hur hennes ärende till den mäktige herr Bendix Rantzau skulle aflöpa, kom hennes hjärta att bulta i ojämn takt, och hon själfpinade sig med att uttänka hårda, ogina svar på sin framställan. Måhända skulle han rent af visa henne på dörren som en vanlig bettlerska.

Blodet blef kokande vid denna tanke, och hon höjde hufvudet med en drottninglik rörelse. Var det icke redan nog, att hon, de Brahers och Billars ättling måste sitta här på hvar mans bänk och finna sig i att både pigor och drängar grinande stucko in hufvudet eller oblygt gantades midtför hennes åsyn.

Än en gång sporde hon den lurfhårige drängen:

»Är din herre icke varskodd om min härvaro?»

»Jo, väl är han så, men han syntes icke, det hade hastverk att höra slikt ärende, gaf han mig tillkänna.»

Sophie pressade läpparna hårdt tillsammans, och hennes eljes så goda blick blef hvass som kallt stål, när hon svarade:

»Du far med lögn! Sådana ord, som du djärfts mäla, har din nådige herre aldrig burit på tungan mot en ädelboren fru.»

»Min herre tyckes ej hysa höga tankar om den ädelborenhet, som tvingas att sätta sig på bettlarebänk och bida vid lyckta dörrar», gengaf drängen fräckt. »Han plägar intet umgänge med dem, som klappa på och tigga allmosor.»

»Tig!»

Sophies klara, befallande röst verkade som en snärt långt ned på den late ögontjänarens rygg. Han blef hastigt mjuk i lederna och lomade af, men det sista Sophie såg af hans räffysionomi bådade intet godt.

Hon hörde slottets väldiga tornklocka slå och slå och sjönk ånyo ned på stenbänken, för matt att räkna kläpparnas fall, men hon satt så länge, att uret slog hela timmar både en och två gånger, och ändå sade ingen henne till, att herr Bendix Rantzau väntade. Genom den halföppna dörren skymtade hon trappan till slottsgemaken, och många voro de, som med högburet hufvud och iförda praktfulla kläder vandrade denna upp och ned. Bland de leende fruntimren, som skämtande gingo tillsammans från rosengården till riddarsalen,

igenkände hon den falska vännen, fru Tale Gert Rantzau, henne, som hon trott så väl en gång. Och med ens förstod hon, hvem det var, som förvändt herr Bendix syn' och sinnen, så att han blef karg och vred och Erik Lange ogunstig.

Hur hade ej fru Tale utspridt, att hon — Sophie — ville utplundra sin egen son, sin älskade Tagelille genom att stämma honom till sig och använda de medel, som han skulle brukat för en resa i Italien. Hon förstod icke, den barnlösa frun, att man kunde längta så efter sin ende son, känna sig så i hjärtat bedröfvad, att man måste bedja honom om tröst och värmande ord.

Från det ögonblick Sophie sett fru Tale var hvarje skymt af hopp och mod utblåst inom henne. Det hade varit som en flämtande låga, därför' kunde en så ringa vindpust släcka det.

Bedröfvad gick hon mot aftonen ånyo ut genom porthvalfvet och öfver vindbryggan. När hon kommit på andra sidan slottsgrafven vände hon sig om mot det till dans och festlighet upplysta slottet, och för första gången skar det som ett bittert verop genom hennes sinne.

»Hvarför äktade du Erik Lange? Du kunde varit fru till ett af riksens råd, du kunde suttit under silkessömmad himmel och druckit ädelt vin ur gyllene bägare, hvarför äktade du Erik Lange?»

Men när hon i detsamma i den ljusa majskymnningen upptäckte en smärt gestalt i en mörk, vid kappa, och denne väntansfullt vände sig emot henne, var det henne som hade hjärtat hoppat till i hennes bröst af glädje, och med spänstiga steg gick hon sin make till mötes.

»I dag lyckades det icke», sade hon nästan gladt, men vi bida väl tiden, min Titan,» och knappt hade hon uttalat detta smeknamn, förrän det stod klart för henne, att just därför hade hon äktat honom, därför att han och ingen annan var solen i hennes lif.

Följande dag foro de båda nygifta till Fyen. Det var ju en lätt sak att låta färja sig öfver från Aarösund till Assens och därifrån var vägen icke lång till Eiler Brockenhuus' gård, det präktiga Nakkebölle.

De kommo dit en strålande majeftermiddag, och isynnerhet Sophie gladde sig mycket åt att få träffa sina släktingar, hvilka betett sig så kärligen mot henne både vid bröllopet och

senare, då de skänkte henne sköna lärftstycken och annat tyg, sändt henne pengar och goda skrifvelser samt trofast stått på hennes sida.

De möttes dock genast af den nedslående underrättelsen, att herr Eiler och fru Anna voro på Själland och väntades hem nästa dag.

De gamla trotjänarna, hvilka sett fru Sophie som ung jungfru, bådo dock såväl henne som herr Erik känna sig som hemma i eget hus och redde skyndsamt gästkammare åt dem. En smaklig undfägnad framsattes också i herr Eilers kammare, och så riklig var kosten, så eldigt vinet, att både Sophie och Erik njöto och kommo i ljus stämning.

Detta var som ett äfventyr, syntes det dem båda. De voro sagofångna i ett slott, där han var prins och hon prinsessa.

De talade höfviskt och skämtade med hvarandra, drucko hvarandra till ur glimmande bägare och hviskade slutligen så yra och heta ord i hvarandras öron, som var detta deras första älskogslek. Hans arm slöt sig begärande fast om hennes midja, hennes kind tryckte sig brinnande mot hans och inom dem båda flammade en sällsam lyckans mareld med starkt sken.

Sophie log så att hela hennes ansikte fick ett förklaradt skimmer.

»Det känns som vi nu först kommit hem», sade hon, »här är så fridfullt och ombonadt.»

»Ja», sade han, »du har rätt, detta är ett hem.» Men vid uttalandet af detta språkets rikaste ord föll det en slagskugga öfver deras fröjd. Han tänkte på sitt vackra fädernegods Engelsholm; hon på Uranienborg, där hennes älskade Apollo gifvit henne mera trygghet och hägn än hon haft någon annorstädes i världen.

De suckade båda tungt, och ängslig, att denna suck förebådade dystra tankar, föreslog Sophie, att de skulle gå ut i rosengården.

Erik gaf villigt sitt bifall.

De vandrade arm i arm mellan slanka, bugande pingstliljor och prunkande tulpaner. Västersol lyste blidt öfver de sammetsmjuka gräsmattorna. Vinden vaggade nylöfvade träd till ro, smekte syrenernas svällande knoppar och guldregnets vajande, ännu ej utslagna klasar.

Fåglarna hade redan somnat i nyredda bon, endast en ifrig svalfar flög försenad in under en takås med någon läckerbit åt ungarna.

Himmelen hade ett underbart skimmer, där dagens klara blå och kvällens drömmande

rosa sammansmält, och de lätta fjädermolnen speglade sig i slottsgrafven, som imma på en blank sköld.

Erik Lange kände sig så ljufligt fjärran från världen; hans sinne var lugnt, och hans tankar hade förnöjelse af friden. Han gick där med steg, hvilka togos utan brådska, utan ångestens hetsning eller i äflan att snarliga nå målet.

Sophie drömde med hufvudet mot hans skuldra . . .

Hon var den aktade och ärade slottsfrun, som gick här vid sin makes sida, Titan och Urania, ett åldrande par, som hade rätt att lefva på rika minnen.

Det var år och dag sedan hon känt det så godt, och hennes tonfall blefvo glädtiga, hennes rörelser lifliga, smidigt behagfulla. Det var klang i hennes stämma och glans i de varma ögonen. Så vacker hade hon icke synts Erik på långliga tider.

Vid en vackert blommande Daphne stannade han plötsligt, tog med sina händer varsamt om Sophies smala kinder och höjde hennes ansikte tätt intill sitt.

»Min älskade Urania», sade han ömt och kysste henne.

De stannade i detta paradis längre än ärnadt var, ty när herr Eiler och fru Anna kommo åter, och Sophie berättat dem, hur det gått henne hos Bendix Rantzau, lofvade de söka ställa allt till rätta.

Och hvad de icke mäktade, skulle förvisso lyckas hertig Ulrik af Mecklenburg, som under pingsten lofvat gästa Nakkebölle. Ville de blott gifva sig till tåls några dagar, kunde Erik anförtro sin sak personligen åt hertigen; han var Eriks och alla alkemisters vän, trots de vidrigheter han måste utstå just för denna vetenskaps skull, och herr Eiler var säker, att Erik icke skulle gå ohulpen från honom.

De läto gärna öfvertala sig. Sophie hade sin lust af att plantera och ansa rosengården; Erik stod henne bi eller läste i de luntor, han funnit i en kista på loftet.

När den furstliga gästen anlände, fördjupade han och Erik sig genast i alkemistiska frågor. Det blef för både honom och Sophie den härligaste pingsthelg, och det var med uppriktig saknad de lämnade Nakkebölle för att i sällskap med hertig Ulrik draga till Haderslev, dit han aktade sig för att tala deras sak med Bendix Rantzau.

Han hade bättre lycka än hvad en ensam, värnlös kvinna haft. Som genom ett trollslag öppnades alla dörrar på vid gafvel, och samme dräng, som hånande kastat glåpord till adelsdamen på bettlarebänken, stötte nu näsan i golf under ödmjukliga bugningar för de höga herrskaperna, hvilka flux släpptes in till hans nådiga herre och hedrades på alla sätt och vis.

Sophie fann, att Bendix Rantzau var god och rättvis, när man fick tala honom fri från allt löst snack, och så varma föllo hennes ord till Eriks bästa, att herr Bendix icke blott lofvade skänka Erik hans frihet åter med rätt att draga hvart honom lyste, utan ock sade, att han skulle förskaffa respengar till Sophies länge påtänkta badresa. Han märkte ju nogsamt, att hon trängde till den.

Sophie var glad ända in i själen, när hon for från Haderslev. Erik och hon hade gått ombord på en skuta, som skulle med stenlast till Eckernförde. Vinden var frisk och jämn, farten god. Det hela så mycket af lustseglats, som tänkas kunde.

Vid rodret satt den väderbitne skepparen och berättade mustiga sjömanshistorier, allt under det han höll noggrann utkik på alla grund.

Det smällde och slog lusteligen i seglen, och båten hoppade fram som i käck lek.

Sophie tröttnade snart på den gamle kaptenens sjöbusskvickheter och satte sig i stället fram i fören, där hon kunde se vidt ut öfver det blåa, glittrande vattnet.

Efter en stund kom Erik till henne.

»Detta har varit en lyckofärd», sade han, »genom hertig Ulrik fick jag anbefallning till ett par tyska furstar, och jag aktar mig genast efter vår hemkomst till Schönberg för att där lära ut min konst. Törhända står jag nu vid en vändpunkt i mitt lif och går emot ära och anseende. Hvem vet, om jag icke en dag köper igen mina gods och återupprättar latinskolan i Horsens. Jag hade en så sällsam dröm i natt», tillade han tankfullt.

»Tälj mig den», bad hon.

Han lade hufvudet i hennes knä, men förblef tyst; slutligen sade han dock:

»Nej, jag vill icke nämna därom för någon. Det, som hviskas en i sömnen, är hänsofna andars hemlighet och ve öfver den, som yppar den. Ett vet jag dock: det var en vink jag fick, att dristeligen färdas ut i landet.»

»Men, Erik, om vi få den utlofvade summan, måste den användas som det är förutbestämdt.»

Han reste sig otåligt.

»Sätter du så föga lit till min konst, att du betviflar, att den en dag skall ersätta allt vi offrat, gifva hvar vitten tusenfaldt igen?»

Ett moln hade dragit öfver solen, och Sophie ryste lätt. Hennes glada mod vek ånyo, när hon ärligt skulle säga honom sin mening. Stilla lade hon sin hand i hans och i stället för att svara, bad hon:

»Gå inte så snart ifrån mig, Erik! Jag har haft mer än nog af ensliga år. Töfva hos mig ännu någon tid. Det är så bittert att ständigt sakna och vänta.»

»Det är kvinnolott och blifver aldrig annorlunda», sade han tvärt, »jungfru eller gift kvinna, alla ha de detta gemensamt, ty mannen är icke skapad att bida i deras famn längre än daggdroppen på bladet. Begär icke ditt öde olika andras, Sophie.»

Hon lade handen skuggande öfver ögonen. Det var bländande stark dager, trots att solen skymdes alltmera af en mjölkhvit dimslöja.

Har mitt kraf månne varit för stort», mumlade hon, »skall mitt hopp alltid gäckas?»

Erik hade vändt åter till skepparen, och när Sophie en stund senare sällade sig till dem, hörde hon Erik tinga på, att mannen skulle segla honom till Schönberg en af de närmaste dagarna. Han bjöd en rundlig summa, och han stadfäste öfverenskommelsen med det enda silfvermynt han hade i behåll, sorglöst obekymrad för hvad nästa dag bar i sitt sköte.

Han drack skepparen till i dennes hvita öl och lofvade guld och gröna skogar både för denna färd och den följande, men när de ändtligen landstego i Eckernförde, måste de sätta sig i gäld både för öfverfarten och hos mannen, som forslade deras kistor och ting till gården. —

Sedan satt Erik Lange i tre veckor och väntade, att Bendix Rantzaus bud skulle bringa honom den utlofvade summan, men intet bud afhördes, och slutligen tog han en ränsel på ryggen och staf i handen för att vandra nedåt Tyskland.

»För mig blir fullväl alltid någon råd», sade han vid afskedet.

»Och för mig?»

Sophie hviskade fram orden.

»Du har dina släktingar och vänner. Hvarför ställer du dessutom icke nativiteter såsom du tillförene förlustade dig med? Slik förnöjelse är passlig för en kvinna, och när jag kommit åter, skola vi gemensamt bereda ett arkanum, mäktigare än alla hittills uppfunna. Samla flitigt örter under sommaren, studera deras läkande kraft, och du glömmer tiden.»

»Måhända», svarade hon, och hon följde honom till vägs med svidande hjärta, men för stolt att visa sin sorg.

När han stod där, vinkande farväl med hatten, och solen lyste på hans blottade hufvud, märkte hon plötsligt, att Erik Langes hår var hvitt, och hon ropade honom än en gång tillbaka för att trycka en lång, innerligt signande kyss på hans hjässa.

TRETTONDE KAPITLET.

Vid broderns graf.

Man skref nådens år 1621, men åtminstone för Böhmen hade detta annus bevisat sig allt utom nådigt. Visserligen var den stora skräckslaktningen på Hvita Berget — då protestanter och katoliker började det krig, som sedan under en mansålder skakade Europas grundvalar — halft glömd för nya, fasansfulla händelser, men hela landet, och särskildt den urgamla staden Prag hade med ens mistat den prägel af solidt välstånd, som utmärkt den under kejsar Rudolfs fredsälla regering.

Hvad som senast kommit alla Prags invånare att förfärande korsa sig och ropa ve och förbannelse öfver fienden var det hemska blodbadet den 21 juni 1621, då ädelt blod utgöts på schavotten och många hem med ens blefvo öde.

Efter denna dag var det som en panisk förskräckelse gripit alla, och de, som möjligen kunde, lämnade skyndsamt den af krigarhand sköflade staden.

Adelsfolk och lärde, förnämligare judar och borgare läto sina palats och hus stå tomma och flyktade långt från denna ort, där ekot af kanonernas åskor aldrig tycktes vilja upphöra att ljuda.

Men hvarhelst de mäktige vända ryggen till, smyga sig snyltgästerna fram och intaga deras plats. Tomheten efter de bortdragande fylldes af farliga främlingar, sådana Prag ej skådat dem sedan Hussiterkrigets våldsdagar; deras namn var detsamma som då; deras framfart lika olycksdiger. Hungersnöd och utplundring hette dessa inhemska fiender, som möttes af tusendes kvidan, och som trängde sig fram öfver ihjälhungrades lik, hemlösa i lumpor.

Genom de öfvergifva gatorna rusade de fram, öfver spillror af hus ända upp till den väldiga, mångsekelgamla borgen Hradschin, men där bröts deras makt, och likt rasande vilddjur vältrade de sig ånyo nedåt, vanhelgande klostren, trängde in i hemmen och hälsades öfverallt af hopplös förtviflan.

Att vid denna tid se glada ansikten i Prag väntade sig ingen, det skulle nästan ansetts hädiskt att le, när alla kyrkklockor oupphörligt ringde död och ny sorg öfver staden, och lika märkligt skulle det förefallit de flesta, om någon kommit iförd en lysande dräkt. De svarta, långa kläderna voro de enda, som svarade till stämningen och angaf medkänsla, om ej — hvad troligare var — en tung förlust.

Och — tänkte de, som olyckan gjort hårda — hvarför skulle någon slippa undan eländet; det var rättvisare, att lidandets blystämpel märkte alla.

Det var därför heller ingen, som fäste särskild uppmärksamhet vid de tvenne kvinnor, en äldre och en yngre, båda djupt sorgklädda, som långsamt vandrade Zeltnerstrasse fram i riktning mot Teinkyrkan.

De följdes på något afstånd af en tjänstepiga, den för många af stadens inbyggare kända Live Lauridsdotter, som kommit hit till Prag på den store danske astronomen Tyge Brahes tid. Att den yngre af de båda damerna var den goda, milda Magdalena Brahe, hvilken här framlefde sina dagar, vårdande minnet af sin berömde fader och sin älskliga moder, den högt aktade fru Kristina, visste

också de flesta. Men hvem hennes följeslagerska var, kunde ingen säga. De, som mindes den ädle herr Tyge, spårade en stor likhet mellan den främmande fruns fina drag och hans. Det var samma något smala, höghvälfda panna, samma lifliga blick och bågade ögonbryn, samma långa ansiktsoval och friborna hållning på hufvudet.

Någon dristade sig spörja Live Lauridsdotter, och hon svarade beredvilligt:

»Det är herr Tyges syster, fru Sophie Brahe till Eriksholm; hon och hennes son, befallningsmannen herr Tage Thott gästa mina nådiga fröknar dessa dagar. Stackars herr Tage; han lider svårliga af hjärtats bedröfvelse efter sin andra maka, den goda fru Kristina Urup — Gud vare hennes själ nådig! — och han har velat förströ sig och sin hulda moder med denna färd.»

»Blef icke fru Sophie Brahe en gång gifven till en lyckoriddare, som hette Erik Lange?» sporde man åter. Trots all den ömkliga våndan, som pinade dag och natt, kunde man dock ej bli kvitt sin lust att veta och lära om nästans fast besynnerliga handel.

Live, som märkte, att den nådiga frun och fröken ej aktade på hennes dristighet att

snacka med de mötande, svarade tillrättavisande:

»*Lycko*riddare må I ej kalla den lärde herren — Herren fröjde hans själ i himmelrik! — men väl olyckoriddare, om eder lyster. Han lefde i sanning till sin egen ofärd och ingens båtnad — vare det sagdt i en god stund», tillade hon hviskande, skrämd öfver sin egen djärfhet.

Den andra lät dock icke så lätt afspisa sig, utan inföll:

»Hvad menar I med slikt tal? Var då icke fru Sophie kärligen fäst vid honom?»

»Ack jo, öfver höfvan, och aldrig förgäter hon honom, lefde hon så i hundra år. Hvad hon fick af penningar från släkt och vänner brukade han till sina svartkonster och gyckelmakerier; hennes arfvegods har han lättfärdigt förspillt och aldrig hade han ro att i kärlighet bida vid hennes sida, utan drog land och rike omkring till sin sista stund.»

Fru Sophie vände sig blixtsnabbt om. Denna oväntade, tvära rörelse vållade Live stor ängslan. Hon rätade upp sig och blef plötsligt så stum, som skulle ej på länge ett ord glidit öfver hennes torra läppar.

De voro nu också framme vid Teinkyrkan, och hon skyndade att ödmjukt nigande hålla dörren, medan de höga herrskaperna passerade.

Sophie gick direkt fram till broderns grafvård. Hon hade aldrig förr besökt Prag, och hennes rörelse, när hon nu för första och troligen äfven sista gången stod vid sin gode broders graf, var så stor, att hon ej förmådde hålla sig upprätt, utan sjönk på knä på det kalla stengolfvet, bittert snyftande.

Magdalena hade satt sig i en bänk och fromt försjunkit i bön. För henne var denna helgedom en kär och välbekant fridsplats, där hon liksom förvarade sina dyrbaraste minnen och stilla öppnade svunnen lyckas relikskrin.

Med förgråtna ögon stirrade Sophie på den älskade broderns bild, och den blef så småningom lefvande för henne. Det var ej i den rödbruna marmorn dessa kära drag voro oböjligt inhuggna; de skiftade af känslornas och tankarnas lifliga svallning så som hon så ofta sett dem. Det var ej tomma ögonglober, som stelt riktades på henne. Hon mötte sin dyrkade Apollos djupa, starka blick, full af klokhet och adel. Icke var det heller på en torr minnestafla hon läste orden: »Esse potius

quam haberi»,* nej, nej, det var hans läppar, som uttalade dem, han, som framhäfde dem i hvarje sin handling.

Hennes skälfvande händer knäpptes, och hufvudet sjönk ned mot dem. Det var ej för att bedja hon låg i denna ödmjuka ställning, endast för att lämna världen utanför och minnas . . .

Hon märkte icke, att hennes knän värkte och att stengolfvet kylde hennes lemmar. Som i den ena visionen efter den andra frammanade hon barndom, ungdom, äldre år.

Först satt hon som liten flicka på sin broder Tyges knä, och han undervisade henne kärligen om de himmelska tingen, lärde henne planeters och fixstjärnors gång och det högsta vetandet: astrologiens eviga under, mikrokosmens återgifvande af makrokosmens bild.

Sedan vandrade hon som ung tärna vid hans sida och medan hennes jämnåriga hade sin förnöjelse af lek och dans, lyssnade hon tusenfaldt hellre till sin lärde broders ord och gladdes som han åt den nya stjärna, som klarare, mera strålande än någon annan plötsligt visade sig i Cassiopea.

* Hellre vara än synas vara.

Hon tyckte, när minnesbilderna nu gledo förbi så tydligt som hade hon i en kort minut återupplefvat det förflutna, att hon än kände detsamma som då. Hennes trofasta natur kunde icke svika. Hur rik på sällsamma öden hennes tillvaro senare varit, och hur många tårar hon i kvalfull ensamhet utgjutit, skulle hon därför aldrig glömma dem, hon bitterliga fällde den dag Tyge drog bort som ung naturforskare för att bygga och bo i Basel.

Ej heller gick det någonsin ur hennes minne, hur jublande gladt hon hälsade honom åter. Den tiden hade hennes eget lif ännu intet djupt och verkligt innehåll, hon drömde väl som andra tärnor om älskog och husfrubälte, men aldrig så hänfördt, att icke stjärnornas ljushärdar eller elementernas tecken genast kunde väcka henne, och hon hade länge betraktat sig och sitt arbete som en ringa del af broderns lifsverk.

Sophie reste sig. Den fysiska smärtan i lederna blef för påträngande och erinrade henne brutalt om hennes sextiosex år. Hon måste söka en hviloplats och satte sig på en framskjutande sockel intill Tyge Brahes graf. Hon ville ej lämna vare sig honom eller sina

hågkomster, och det vållade henne heller ingen svårighet att återfinna den punkt, där hon tvungits afbryta. Det var som att slå upp en sida i en dagligen läst andaktsbok.

Här inne i den skumma kyrkan, där allt var död massa, genom århundraden samlad konst, såg hon plötsligt med själens ögon en fager ö stiga upp ur hafvet. Det skimrade smaragdgrönt från sluttande dälder, det lyste hvitt af finaste sand, de unga träden vajade för hafsbrisen och tusen blomster bredde en färgstark matta öfver obanade strandstigar. Hon såg många små hus med låga fönster och dörrar, och hon såg en hvit kyrka högt uppe på ett backkrön, hvarifrån man kunde se vida omkring. Själf hade hon stått där mången kväll och spejat efter ett rödt segel, som skulle styra kurs från Själlands kust. Det skulle bringa henne vän eller bref, hade hon tänkt, och en hind kunde icke ila snabbare utför de gröna backarna, förbi de gamla fornborgarna än hon, när seglaren lade till vid öns hamn.

Det var på Hven hon tänkte, men hennes tankar hade en sekund gått tiden i förväg; hon ville först dröja vid öns stoltaste dag. Natten före den hade hon ej kunnat sofva;

icke därför att bädden i den lilla fiskarstugan, där hon tagit in, blifvit henne för obekväm. Det var hennes unga hjärta, som stormade framåt i vaken takt med brinnande önskningar för den älskade brodern, som i dagningen skulle lägga grundstenen till Uranienborg.

De hade tillsammans rådfrågat stjärnorna om denna handling kunde påräkna deras höga beskärm; och se! svaret hade blifvit det mest lyckobringande, ett ljust varsel: solen och Jupiter i uppgång närmast Lejonets hjärta, månen i nedgång i Vattumannens tecken, hvad kunde bättre begäras.

Sophie tyckte sig se broderns sagoslott timras upp och en dag stå färdigt, solomgjutet, praktfullt, utan motstycke. Det var ingen dyster och beklämmande borg, ängsligt befästad, utan det skönaste rede för tankens fria fåglar, hvilka också här flögo ut och in; in kanske med stäckta vingar och i striden hackad fjäderskrud, ut med andens glänsande rustning och nyfödd kraft, ty ingen mäktade så som hennes gode broder väcka de bästa och ädlaste drifterna hos människorna.

Magdalena närmade sig med sin stilla gång och lade en spenslig arm om Sophies hals.

»I torde törhända icke töfva längre här inne, hjärtans kära farssyster», sade hon lågmäldt, »luften bekommer eder säkerligen icke väl, och Tage väntar oss förvisso med ängslan.»

Sophie hörde den mjuka rösten med den tyska brytningen, som komme den långt fjärran från. Ack, hennes minnen stodo henne i denna stund så mycket närmare, och motvilligt såg hon upp på brorsdottern som ville hon ej lyssna till hennes ord. Kunde Magdalena ha förgätit, att Sophie icke på långa år fått se sin gode broder, tala förtroligt vid honom? Och här återfann hon honom dock liksom förkroppsligad. Under stenen vid hennes fötter hvilade hans kära stoft. Hon kunde icke så snart vika härifrån, ute i världen var hon så ensam. Hennes Apollo hade gått för alltid. Sin älskade Titan hade hon begråtit i flere år, och hennes vänner skingrades som de agnar människor äro i ödets hand.

Ett band höll henne dock ännu fast vid lifvet, hennes Tagelille, men han skulle snart öfvergifva henne, ty i ungdomens år är sorgen som en brännblåsa: den svider häftigt och olidligt i begynnelsen, men hur fort lägger den sig ej, blott den skötes rätt. Hon hade

skött sin Tages sorg så ömt, att intet stötte eller frätte på den, och den började redan ärras. Han sökte sig snarliga en annan hustru. Han fick låta sig nöja med Guds vilja, och herren unnade honom säkerligen en god maka, som var efter hans sinne och släkten till glädje.

Magdalenas hand manade med en ny smekning till uppbrott.

»Å nej, jag kan icke draga härifrån så hastigt», sade Sophie med en djup, tankfull suck, gå du i förväg, jag finner nog min led ändå.»

»Men det är vanskligt här i en främmande stad», hviskade Magdalena.

Då log Sophie Ottosdotter ett underligt, brustet leende.

»Du förgäter, hur många främmande städer jag genomforskat på min älskogs långa ökenvandring, hur jag gått mina lemmar trötta och min själ sjuk på villsam stig. Prag är visserligen icke någon okänd stad för mig, fast jag ej tillförene skådat den. Min Erik har förtalt mig mycket om dess glans och härlighet under kejsar Rudolfs dagar. Gå lugnt, Magdalena, du behöfver icke hysa någon fruktan för mig.»

Magdalena lydde motsträfvigt, hon var själf en gammal kvinna och visste, att intet var svårare att slita sig lös ifrån än goda minnen, men hon tänkte att Sophie ej behöft töfva så länge, innan hon besökte broderns graf. Och hvarför kom hon ej, medan han lefde, som han så bevekligt bedt henne? Dessa få dagar, som hon lofvat glädja sina två brorsdöttrar med ett besök, ville de icke gärna förkorta genom att lämna henne lång tid till ensliga tankar.

Sophie satt kvar på sin förra plats, nu med hufvudet stödt i händerna. Hon hade hunnit den period, hvilken hon måste kalla sitt lifs sommarsolstånd i de första åren, då hon var Erik Langes trolofvade. Men allt som hennes tankar snabbt afläste år och tilldragelser på minnets urtafla och hon kom närmare nuet, skulle hon helst velat hejda de framilande hågkomsterna, få dem att försvinna i det mörker, hvarur de uppstått, men intet är obarmhärtigare inristadt i vårt medvetande än det vi vilja glömma.

Sophie ville allenast ägna denna stund åt sin gode broder, men hans bild fördunklades af en annan, som hon aldrig skulle upphöra att se för sin inre blick. Erik Langes ge-

stalt, hans fina, tärda ansikte, sådant hon kysst det i döden, stod med ens så tydligt för henne, som hade han trädt fram ur korets skymning och räckt henne handen. Ack, hur gärna hade hon ej velat följa honom öfver gränsen, men äfven den sista färden gick han före henne, och hon måste bida, tills det ändtligen en dag blef henne förunnad att söka honom bland de stjärnor, de båda tillbedt.

Om blott hans ande en gång fått besöka jorden, om hon fått ett budskap om hans sista ord, som döden afskar likt en mörk flod, hvilken skär sönder stranden och sköljer bort den fläck jord, där det enda lilla välsignade fröet skulle grott. För henne hade hans sista ord betydelse af ett heligt förtroende, ett värf att fullborda. Hvarför fick hon det aldrig?

I förtviflade böner hade hon anropat den högste att få det sagdt som en uppenbarelse i en dröm, en syn, ett himmelens under, men aldrig blef hon bönhörd.

Måhända var det endast ett enkelt tack, han velat gifva, och det skulle gjort henne så outsägligt godt, ty tidt hade det synts henne, att hon var honom till omak och besvärlighet, just när hon menat honom bäst

och gått de tyngsta fjäten för hans skull. Fattigast var förvisso den, hvilkens framräckta kärleksgåfvor bortstöttes, och så arm hade Erik Lange väl utan sin förskyllan gjort henne.

Plötsligt såg hon upp. Hade hon ej hört steg, och skymtade ej en manlig gestalt fram mellan pelarne?

Hon knäppte ihop händerna, och med strålande ögon blickade hon oafvändt ut i dunklet under hvalfvens båglinier. Hade himmelen omsider hört hennes bön? Finge hon återse den älskade i en uppenbarelse här vid broderns graf? Hade hans ande ängsligt irrande mellan jorden, där hans Urania ännu bidade förlossningen, och himmelen, dit stjärnorna vinkade honom, kommit hit för att hviska det mistna, begråtna ordet i hennes öra?

»Moder, kära moder», ljöd en kraftig, klangfull röst, och murarna upprepade svagt dess eko, »hvi töfvar I så länge i den fuktiga luften. Följ mig, jag fruktar, att eder hälsa kan lida men här.»

»Var det dig, Tage, jag nyss såg där borta i pelargången?» frågade fru Sophie långsamt och vände besviken bort blicken från sonens smidiga, raka gestalt, ännu i den mogna mannaåldern ungdomligt spänstig.

»Hvem annars, hjärtemoder, icke rädes I väl vålnader?»

»Rädes... nej!» hon afbröt sig tvärt.

»Nu måste vi gå, moder, kyrkan skall stängas, och jag likar ej heller att tala i Herrans hus. Låt mig föra eder hem till våra fränder! I tränger till hvila».

Sophie hade rest sig upp och lagt sin hand på sonens, nu vände hon sig mot grafvården och yttrade lågt:

»Hvila? här var hvila!»

Herr Tage kysste ödmjukt sin moders händer till tecken att han förstod hennes tankar, men icke desto mindre förde han henne med sig ut i det fria, och där började han i sin sirliga hofmannaton tala till henne om dagens begifvenheter.

Han hade lyckligen utfört det uppdrag, som Danmarks kung värdigats anförtro honom. Kejsaren hade varit särdeles nådig mot honom och sagt, att han var befryndad med en af de märkligaste ätterna i Danmarks historia, den Braheska.

»Nämnde han min gode broder?» frågade fru Sophie lifligt.

»Ja, med öfvermåttan stor vördnad», sade Tage, »hans kejserliga majestät försäkrade,

att här i Prag skall alltid hans minne aktadt bevaras.›

Sophies blick blef ljus.

›Norden skall ock en gång lära sig inse hans värde›, inföll hon, men dess folk måktar aldrig vara det första att hedra och ära sina store män. En nordbos hjärnskål är fylld af de stenar, som utspytts ur främmande länders vulkaner.›

›Och dock är hemmet med dess brister och fel eder förnämerligen kärt, hjärtans moder›, sade Tage med sitt fina leende. ›I har huldeligen lofvat mig att tillbringa också denna vinter liksom den föregående på mitt Eriksholm. Redan i öfvermorgon bryta vi med eder goda vilja upp.›

Sophie nickade.

›Jag ledsagar dig villigt, min Tage, så länge du kan ha förnöjelse af mitt sällskap; men först måste jag än en gång besöka min broders graf. Jag återser den ju aldrig mera.›

›Därom vet I intet mera, törhända draga vi hit om ett år.›

›Ack nej, då färdas du allena, och hemma på din gård bidar dig en längtande husfru, medan jag sitter i Helsingör i mitt hus vid Kneksgatan och lär den beskedlige Nils Mad-

zen borgmästare att sätta ädla örter i sin sköna rosengård.»

»Din egen rosengård blyges icke för att visa sig vid sidan af den mannens», sade Tage uppriktigt beundrande.

»Nej, hur skulle jag någonsin kunna vanvårda mina blomster? De följa ju människorna kärligen från vaggan till grafven; huru de förtrampas blifva de trogna och smycka vår sista säng liksom vårt första läger.»

De hade nu hunnit till det hus, där systrarna Brahe bodde. På tröskeln stod Magdalena och välkomnade dem.

»Hvad I hafven varit länge borta», sade hon.

»Ja, och långt borta», svarade Sophie mildt.

»Jag har skådat klarare öfver gränsen än någonsin förr, och det har ökat min längtan att snarliga nå dit upp, där de trötta få hvila.»

»I må icke hysa slika tankar, kära moder», inföll Tage ömt, »också i lifvet finnes hvila, det har I aldrig erfarit tillförene, men nu undfår I den i minnenas år.»

»Törhända har du rätt, min son», sade Sophie Ottosdotter med ett stilla leende, »huru som helst, får jag i Herrens hägn bida min tid, Lifvet blir oss gifvet, själfva kunna vi

ej skänka oss det, så mycket mindre då förkorta det. Hvem vet eller råder för att icke just i den stund han dristeligen utsläcker sin lifsgnista, hans bästa handling väntar, upptecknad i ödets bok.»

Hon kysste sonens vackra panna och lät honom leda sig in i kammaren, där det doftade af af nyutslagna, yppiga rosor och blyg lavendel.

Som de sutto där inne de fyra, tre åldrande kvinnor och släktens stolthet, Tage, föll samtalet på kejsarens nådiga ord om Tyge Brahe.

Sophie, den yngre af systrarna, lyssnade utan att göra någon invändning, men Magdalena sade bittert:

»Fagert snack är furstemunnars fyllnad. Gud förlåte mig de orden, men i tjugu år ha vi förgäfves bidat de penningar, som lofvats för vår käre faders instrumenter, och lika länge ha vi hoppats på att det land, han offrat sina sista krafter, icke skulle glömma hans värnlösa arfvingar. Vi hafva i sanning haft svåra dagar här för många orsakers skull, icke minst har det vållat oss smärta att lyssna till de plumpa ord, hvilka fällts på vår täckeliga moders mull.»

»Fru Kristina var en god kvinna», inföll Sophie Ottosdotter, »och allt ondt, som mäles om henne, är lågsinnadt förtal.»

»Det är oss nogsamt veterligt, hjärte farssyster, men bakdantare akta ej dygdig vandel för mera än att de bespotta den. Och till och med de, man skulle tro bättre, förmena, att en ofrälse kvinna icke är värd att hedras, och att en adelsman förnedrar sig själf, när han kallar henne sin hustru.»

»Det är blodig orätt», medgaf Tage töfvande, »men man gagnar saken bäst med lämpor. Jag förlitar mig på att mycket skall förändras i skick och seder, när detta olyckliga krig, som nu rasar, *ändtligen* tagit slut.»

»Ja», sade Sophie Ottosdotter, »det är krigets enda rättfärdigande, att det i sin ödeläggelse gifver plats åt det nya.»

»Men det går dock trögt att plöja upp en blodig åker», yttrade Magdalena sorgset.

Tage tömde den bägare vin, som stod framför honom.

»Ja, jag älskar visst freden», sade han, »och kunde världen föras framåt utan blodsutgjutelse, vore det mig kärt, men Gudi klagadt kräfves det att med vapen i hand tilltvinga sig rätt och I vet väl: rätt är makt.»

Sophie Ottosdotter såg på sin kloke son, och hon anade som så ofta förr, att hans bana skulle bli lysande. Han öfverilade sig aldrig, var plikttrogen och sann; törhända ej större än de flesta människor, men hans själ hade den jämnvikt med ödet, som är så få förunnad. Hon, hans moder, såg honom som det goda barn han alltid varit, född under lyckliga himmelstecken, nöjd med sin egen vandel och dock mild mot andra; aldrig dömde han oblidt, och likväl visste hon, att *en* hade han inom sig vägt och förkastat: sin styffader, Erik Lange.

De talade aldrig om honom. Tage hade icke ens sport henne om hans död och likbegängelse, icke heller hade han yttrat något om de skuldebref, hvilka ännu, så långt efter hennes makes saliga hädanfärd, tidt anlände till Eriksholm.

Tage var en rik och mäktig man, och han inlöste utan ett bestraffande ord både panter och gäldsbevis. Han gjorde det för att hålla vapensköldén blank, tänkte Sophie, och hon vändades svårligen hvarje gång en hotande rostfläck uppstod.

Ack, hade hon kunnat samla alla de små och stora brännmärkande minnena, som oför-

skyldt lådde vid Erik Langes namn och göra honom så ren och ädel som han stod för henne, så villig till det godt var! Men hon måste med grämelse säga sig: hon kunde det icke. Det var endast kärleken gifvet att urskulda hans villsamma stråt.

Epilog.

Det var en snart åttiofemårig * kvinna, som satt och läste följande ord i en släktbok, hvilken hon för några år sedan fått af framlidna Helvig Kaas' släktingar som ett minne af den döda.

Hennes ögon fuktades under läsningen af de enkelt berättande raderna:

»Sophie Brahe fick Otto Thott till Eriksholm, de aflade en son samman vid namn Tage Thott, som fick Brede Rantzaus dotter till Rantzauholm. Sedan blef fru Sophie Brahe gift igen och fick unge Erik Lange. De drogo ut ur riket, som hvar man veterligt är, för gäld och löfte. Han drog af sin egen fria vilja ur landet, för andra orsaker; hans fordringsmän ville gärna han skulle stannat i landet, ville gjort mycket för hans skull. Men han

* 1641.

hade hoppats att göra sin sak så god, att han kunnat betala en hvar mera än han var skyldig. Men när lyckan icke vill, så hjälper ingen vidskeplighet. Hans fromhet satte honom uti gäld!»

»Så var det», nickade den gamla och lutade sig intresserad ned öfver de många böcker, som lågo framför henne på stenbordet. Hon hade låtit locka sig af den vackra, varma septemberdagen att sitta ute hos alla sina kära blommor, och Live Lauridsdotter hade hjälpt henne att bära hit de tunga folianterna. En efter en hade hon tagit dem som man tar ett barn på armen, så ömt och försiktigt, och lagt dem till rätta för sin nådiga fru, hvilkens smala, darrande händer sakta vände bladen och med fin, sirlig stil skref en och annan anmärkning eller noggrant ritade upp ett vapen.

Hon lade nu framför sig sin egen stora släktbok, som hon fullbordat för tretton år sedan, och hvari hon skrifvit:

»Denna släktbok hafver först varit skrifven anno 1600. Sedan har jag låtit den igen utskrifva uti Helsingör anno 1626. Och mycket förändrat däruti och på somliga ställen släkterna helt förändrat, som tillförene icke var rätt och

flere släkter satt därtill, än som tillförene var.

Sophie Brahe Ottisdotter med egen hand.»

Hon slog upp på ätten Lange, och det skrynkliga ansiktet med den matta hyn fick plötsligt lif och färg. Hade någon stått och öfver hennes axel sett i boken, skulle denne ej kunnat förstå, hur dessa torra fakta om anor, giftermål och födelse det ena släktledet efter det andra kunde så tala till fru Sophie, göra henne ung och varm på nytt, men törhända läste hon mest mellan raderna, och voro de trötta ögonen för svaga att tolka den bleka skriften, alltid kunde de tyda minnenas osynliga typer. Hon satt med handen mot kind, och såg på det grofva gulnade papperet, medan ömsom sol och ömsom skugga drog öfver hennes ansikte.

Fyra ord, fyra fattiga ord vållade henne ännu i ålderdomen sorg och bitter grämelse, som de stodo där under Erik Langes och hennes namn: »Fingo ej barn samman.»

Hon glömde aldrig den stund, när hon skrifvit dit dem, det var i Eckernförde anno 1606. Erik hade då varit borta ifrån henne flere månader, och hon visste ej när eller om hon någonsin skulle återse honom.

Hon hade suttit ensam, julen var nära, längtan och vemod fyllde henne starkare än någonsin och hon hade tänkt, att för henne skulle det först blifvit helg och en glimt af glädje, om en klar och stark barnröst ropat: »moder!» och ett par små, mjuka armar tillitsfullt slagits om hennes hals.

Hur hade hon icke en gång drömt om den lyckan att föda ett barn åt den man, hon älskade. Under de tunga vänteåren värmde hon sig vid detta hopp, och ville misstämningen slå sin dimskrud omkring henne, glänste som en enda liten okufvad solstråle den tanken fram, att hennes pröfningar en dag skulle ändas och ny moderslycka möta henne, om ock vid sena år.

Förvisso älskade hon sin son Tage, men han var dock ej en den högsta kärlekens välsignade frukt. Han hade skänkts åt henne den tid, då hennes tankar voro ofullgångna och hennes hjärta ljumt. Hon hade burit honom fram till lifvet utan brännande önskningar och böner. Han var henne hela tiden Tage Thott, aflad med herr Otto Thott och arfvinge till Eriksholm. Aldrig skulle hon ha rätt att rikta hans bana, leda honom efter sin lust. Ätten Thott och Eriksholm voro de krampor, som

han från sin födelse till sin dödsstund skulle i tukt och ära fasthållas af. Men den biltoge Erik Langes son, hur vida skulle ej den fria fågeln kunnat flyga!

Hvilket arf skulle han ej kunnat taga efter sin fader af snille och själens bästa egenskaper, och huru gärna skulle icke hon talat till honom om planeternas gång, örternas lif, naturens hemligheter. Ingen närskyld hade hon haft, som kunnat misstyda detta eller lägga henne till last, att hon drog hans sinne bort från nyttiga värf, som de tidt förmenat, när hon velat formera Tage i slika ting.

Det barnet, som aldrig kom, kunde ännu, när hon hunnit förbi så mycket annat — glömt det mesta af lifvets fröjd och sorg — vålla henne sömnlösa nätter, orofyllda dagar. Hon hade vakat trägnare för den lille ofödde än om verkligen hans kvidan hållit henne vaken, därför att sol och måne vid hans födelse stått i konjunktion, och barnet sålunda var svagt. Och hon hade hyst flere ängslande tankar för den drömda varelse, hon burit under hjärtat, än om han karsk och med djärft mod lupit bort mot allsköns faror.

Hur hade det ej för några månader sedan kostat på henne att skrifva i sin stora släkt-

bok om ett litet barns födelse i familjen, blott därför att hon ej kunde förgäta sina tankars son, men hon hade kufvat de stridiga känslorna och i from underkastelse för Herrens skickelse tillagt ett innerligt: »Gud bevare honom» efter den lille Fredrik Thotts namn.

— — — — — — — — — — — — — — —

Bland alla de barnbarn och barnbarnsbarn, som växt upp omkring henne, höll hon mest af sin äldste sonsonson Tage Thott.*

Hon hade ställt hans nativitet och med sorg sett, att ett långt lif icke var honom förunnadt. Han var född under Oxens tecken, af Venus' natur, och melankolien var hans herre, men han kunde dock stundom gripas af en ljus och blid glädje, helst när han satt i knät på »den goda fru Urania», som han kallade sin farfarsmor, och lyssnade till de sannsagor, hon förtäljde.

Hans goda föräldrar tillåto honom ofta att besöka henne, och hon hälsade alltid hans ankomst med den största glädje. Också nu gästade han henne, och de hade tillbragt halfva förmiddagen med att se på fru Sophies många uppritade vapen. Den lille kände re-

* Död vid omkring 9 års ålder $^{23}/_{3}$ 1644.

dan igen flera och berättade detta stolt för Live Lauridsdotter, hvilkens gunstling han var.

Slutligen skickade dock fru Sophie honom i säng med det löfte, att han, när han vaknade, skulle få höra en saga.

»Får jag höra om Titan, som nästan kunde göra guld», hade han frågat och fått ett jakande svar.

Då hade han villigt låtit Berete, hans egen piga, taga hand om sig, och det blef med ens så tyst i hela huset, som när en muntert kvittrande fågel flyger sin kos.

Fru Sophie såg spejande upp från böckerna. Månne den lille vaknat nu? Då skulle hon snart hafva honom hos sig. Här under den stora lönnen var hans käraste sagoplats, och hvarje gång han kom på besök, sprang han först till den bänk, där hon nu satt och klappade den med sina små mjuka, späda händer, innan han gick in i huset.

Bäst att hon lade undan de digra släktkrönikorna, för dem fick hon tid sedan. Hon skulle visserligen försumma att bringa reda i den svenska grenen af ätten Brahe, hon ville nödvändigt finna någon upplysning om fru Johanna Brahe, som var Torkel Brahes dotter, hvad hennes moder hetat och hvad va-

pen hon fört etc. samt om ätten Laxmand. Hon ville spörja Helle Stensdotter Laxmand till Rönneholm om detta. Likaså längtade hon att snarliga få råka sin kära Sophie Below för att med henne tala om de släkter, hon fört anteckningar öfver.

Det var så mycket hon ville hinna med, innan hon slöt sina ögon. Hvem visste, om någon annan skulle taga vid, när hon icke längre förde ätternas historia fram. Städse hade det synts henne vara ett stort och ansvarsfullt värf.

»Fru Urania, fru Urania!»

»Ja, ja, här är jag, min lille Tage.»

Sophie Ottosdotter hörde snabba, lätta steg i sanden och såg en spenslig pilt med stora, strålande ögon ifrigt skynda till henne.

Hon räckte ut armarna emot honom, och han smög sig med smeksamma rörelser in i hennes famn.

»Jag har icke kunnat sofva», försäkrade han, »så längtade jag att få lyss till den saga, I lofvade mig förtälja om Titan och Urania, eder Titan, som jag kallar honom? Får jag sitta i edert knä, medan I talar, så är jag så trygg.»

»Är du rädd annars?»

»Ja, ibland, jag är så rädd för det är så mycket ondt i världen och för att den är så stor, att man inte kan se allt farligt. Om Titan kunnat det, hade det inte varit så synd om honom, fru Urania.»

»Nej, min Tage, då hade det inte varit så synd om honom», upprepade Sophie tankfullt.

Hon satte gossen i sitt knä. Han var icke tung, den lille stackaren.

»När börjar I, fru Urania», frågade han ifrigt och snuddade med sina varma läppar vid den gamlas kalla händer. I talar icke som någon af de andra, det är intet buller i eder röst: den sjunger för mig, tycker jag, och så gråter den, så att jag måste gråta med — eller ler, men det är så stilla, att jag knappast märker det. Kan man helt förglömma att le, fru Urania?»

»Ja, för långa tider. Det är som när solen blir borta i gråa moln under den dystra vintern, men alltid blir det vår igen, då solskenet nådeligen strömmar öfver gården, och alltid tränger det milda, goda löjet sig fram. Det är vår barndomsängel, som ler inom oss.»

Tage slöt ögonen, men öppnade dem åter, lysande och förväntansfulla.

Ingenting var för honom nöjsammare än sagostunderna hos bästemodern i Helsingör. Hennes spröda, lätt darrande röst med det vemodsfulla tonfallet tröttnade han aldrig att höra.

Och hvar gång vagnen kom nära den röda porten — i Tages tycke stadens största sevärdhet — slog han förtjust ihop händerna, och hans lilla bleka ansikte blef rödt af glädje. Icke ens seglarna ute på Sundet eller de många fina husen kunde länge fängsla hans uppmärksamhet; till den lilla gården vid Knektgatan längtade han otåligt. Där doftade för honom världens fagraste blomster, och de liknade ej alls blommorna hemma i rosengården; dessa kunde tala. Fru Urania visste, hvad de alla sade henne, ända från vårens klara crocus till höstens bleka astrar. När rosorna fällde sina blad, samlade hon dem i en silfverskål och kokade de ljufligaste ögonvatten på dem, och det var som de hade bedt henne taga sig, så villigt snöade de ned i hennes öppna hand.

Där fanns krusmynta och althea och fläder. Bästemoder kunde också få dem att göra människorna stor nytta, fast de sågo så obetydliga ut; och de hvita violerna botade hufvud-

värk bättre än några besynnerliga dekokter, det hade han själf känt en gång, när fru Urania lagt dem mot hans panna. Men Tage var förvissad om att ingen annan än hon kunde få blommor så artiga, goda och lydiga, likasom bara hon fick sagor att lefva.

»Är I färdig att begynna, fru Urania», frågade han nu bedjande.

»Ja, min Tage lille, och en gång, när du blir äldre, skall du få läsa denna samma, gamla historia, fastän med andra ord i min stora kopiebok. Då skall du minnas, hvad du lyddes till här under lönnen och säga till dig själf: *Urania glömde aldrig.*»

Gossen upprepade lydigt:

»Urania glömde aldrig.»

De få orden ljödo så sällsamt högtidliga i den lilles mun, och han eftersade dem så allvarligt och stilla, som hade de anförtrotts honom som ett dyrbart arf.

Fru Sophie kysste hans hvita panna och började:

»Det var en gång en herreman, förlofvad med en ädelboren och fager fru. Så kommo de i en sal tillsammans, och kom där desslikes många andra ståtliga, rika herremän i salen och snackade kärligen med denna fru,

men han stod långt nere vid dörren, ty han var icke så rik som de andra. Och han var rädd, att de skulle utträngа honom hos henne. Så gick där en hjort och en hind i salen, och hinden kom till honom. Då klappade han den och sade dessa ord så högt, att hon hörde det:

»O, du ädla hind, tag dig i akt för de snabba vindarna, jaga de dig, så fånga de dig äfven, då är kärleken emellan dig och mig tillspillogifven.»

Så kom hjorten till henne, då sade hon:

»Du ädla hjort, var icke rädd, de snabba vindarna skola icke fånga mig, jaga de mig, så skall jag fly, det skall väl den ädla hjorten full väl se. — — —»

Då Sophie plötsligt tystnade, inföll Tage:

»Och så kommo hjorten och hinden samman, och hjorten hette Titan och hinden hette Urania, och de lefda lyckliga alla sina lefnadsdagar.»

»Ja, så skulle sagan ha slutat, barn. Men lifvets sagor ha tidt ett sorgesamt slut. Lyckan kommer, lyckan går . . .»

Gossens ögon stodo med ens fulla af tårar.

»Å, fru Urania, I må icke säga mig något om slutet, när det är sorgligt. Tala då hellre

om något, som kan göra mig glad! När jag blir stor och stark, skall jag stoppa glädjens blomster, som I brukar berätta om, i en mäkta djup säck, och så skall jag rida jorden rundt och dela ut en skäppa glädjeblomster till alla, men I skall få en tunna full, så att I aldrig gråter och suckar mera.»

»Gud signe dig, Tage lille, för Herrans vackra tankar i ditt hjärta», hviskade fru Sophie rörd, »och må du aldrig råda ondt i världen! Skola vi nu gå och hälsa på de sista rosorna?»

»Ja, låt oss det!»

Tage stack sin hand i den gamla fruns. Hon omfattade den ömt och tänkte: med en sådan liten oskuldsfull hand i sin går man tryggt hvad än möter.

Ett stort lönnblad dalade ned vid deras fötter, så ännu ett och ett till. Tage tog upp dem alla.

»Se», sade han, »man kan läsa på dem.»

Han räckte dem till fru Sophie och pekade på den fina cellväfnadens trådar och bladnervernas kraftiga linier.

»Ja, du har rätt, det står mycket att läsa på ett vissnande blad», sade Sophie Ottosdotter vekt, »men det får ej då ha mistat hela

sin lifssaft. Här skönjer jag en skrift om sommarens dagar, då bladet var sundt och karskt och solen lyste igenom dess glänsande hud rakt in i dess hjärta, så att det fick kraft att utveckla sig, smidighet att böja sig, lust att vara till. Nu skall det snart taga farväl; dess tid är ute, dess vackra grönska förvandlad, men ser du, hur många färger det fått i afskedsstunden. Det är minnen, Tage lille! Först är det den svaga, gröna strimman närmast stjälken, det är de ljusa, ljufliga barndomsminnena, så kommer det djupröda: ungdomstidens glada mod; så svartbrunt: pröfningarnas hårda år, och ser du, längst uppe vid bladspetsen, det matta, gula, blidt som himmelen efter en klar solnedgång? Det är aftonens hågkomster, de sista och de stillsammaste, de, som varsla om vintern.»

Hon höll bladet utbredt på handen och betraktade det länge, som hade det sagt henne vida mera än hvad hon förtäljde den lille sonsonsonen. Men när Tage såg, hur allvarlig och blek bästemoder var, klappade han henne nästan beskyddande på handen och sade:

»Rosorna vänta Eder, fru Urania. De kunna ej somna, om I icke smekt dem.»

Sophie log blidt.

»Då skall jag ej låta dem bida längre, det vore synd.»

»Skall jag hämta silfverskålen?»

»Tack min Tage, gör det.»

Fru Sophie gick gången rakt fram och kom till den plats, där muren rämnat något, så att hon kunde se det blåa sundet och det gröna skånska landet, där hon hade så många kära vänner.

Åt vänster såg hon det väna Kullaberg skjuta fram som en löfklädd terrass, och högst uppe på dess hjässa skymtade hon fyren, hvilken en gång som kunglig förläning tillhört hennes broder Tyge, men likt det mesta af Danmarks slösande gåfvor till sist endast vållat honom men. Hon ville dock hellre tänka på de goda än de onda dagarna, och blicken följde de glittrande, lekande vågornas gång mot broderns ö, det fagra Hven, mot hvars stränder de skulle slå lika lustiga och bekymmerslösa nu som för ett halft sekel sedan, då de förde världens lärdaste män, glada, nöjeslystna furstar och Skånes stoltaste adel ditöfver till den allmänt afundade, men likväl högtärade kungagunstlingen.

Sophie stödde armarna mot muren och hennes tankar vandrade åter och åter till flydda tider.

Hon ville ej genomlefva dem på nytt, men hon var tacksam för mycket, de skänkt henne. Aldrig hade hon fört en dådlös och tom tillvaro. I djupa drag hade hon inandats lifsluft, vetande, kärlek — allt det rikaste och största, det som bär upp öfver alla små känslor, som gör ensamheten till bön och betraktelse och världens mångordan till ljudande bjällror, förklingande som spröda toner under himmelens vidder.

INNEHÅLL

Sid.

FÖRSTA KAPITLET.
Erik Lange till Engelsholm 3

ANDRA KAPITLET.
Syskonen 23

TREDJE KAPITLET.
Furstebesöket på Hven 42

FJÄRDE KAPITLET.
Urania och Titan 59

FEMTE KAPITLET.
Väntans långa dagar och nätter 76

SJÄTTE KAPITLET.
På Uranienborg 92

SJUNDE KAPITLET.
På färdeled 108

ÅTTONDE KAPITLET.
Funnen 128

NIONDE KAPITLET.
I Hamburg 150

TIONDE KAPITLET.
Jep Narr 170

Sid.

ELFTE KAPITLET.

Och nu skall bröllopet stända 185

TOLFTE KAPITLET.

Midt i sötebrödsdagarna 209

TRETTONDE KAPITLET.

Vid broderns graf 232

Minnenas år. Epilog 254

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT
9875
K8S6

Kuylenstierna-Wenster,
Elisabeth
Sophie Ottosdotter

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 06 02 14 002 2